

Stichting
Bedrijfstakpensioenfonds
Foodservice & Groothandel
in Levensmiddelen

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Foodservice &
Groothandel in Levensmiddelen
Akerstraat 92
6411 HD Heerlen
Telefoon : 088 - 1162 442
website : www.bpffoodservice.nl

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 41151419

Jaarverslag
Verslag over het boekjaar
1-1-2018 t/m 31-12-2018

Inhoud

	Pagina
Voorwoord voorzitters	5
Meerjarenoverzicht	7
Bestuursverslag	
Het pensioenfonds	9
Financiële positie	12
Pensioenregeling 2018	14
Communicatie	18
Beleggingen	19
Actuariële analyse resultaat	23
Uitvoeringskosten	25
Governance	29
Uitbesteding en risicomanagement	32
Risicomanagement en risicohouding	35
Risicohouding	47
Verslag Raad van Toezicht	48
Reactie bestuur op rapportage Raad van Toezicht 2018	50
Verslag verantwoordingsorgaan	52
Reactie bestuur op oordeel verantwoordingsorgaan over gevoerd beleid in 2018	54
Vooruitblik 2019	55
Jaarrekening	
Balans per 31 december	58
Staat van baten en lasten	60
Kasstroomoverzicht	62
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	63
Verbonden partijen	68
Toelichting op de balans per 31 december	69
Gebeurtenissen na balansdatum	75
Toelichting op de staat van baten en lasten	76
Resultaatverdeling	80
Risicoparagraaf	81

Pagina**Overige gegevens**

Statutaire bepalingen resultaatbestemming	89
Actuariële verklaring	90
Controleverklaring onafhankelijke accountant	92

Bijlagen

Verzekerdenbestand	95
Bestuur	96
Raad van toezicht	98
Verantwoordingsorgaan	99
Uitbestede werkzaamheden	99

Voorwoord voorzitters

Voor u ligt het verslag over het boekjaar 2018 (hierna: het verslagjaar) van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Foodservice & Groothandel in Levensmiddelen (Bpf Foodservice).¹⁾

Het verslagjaar 2018 was op meerdere vlakken een intensief jaar voor het bestuur.

In 2017 en in 2018 heeft het bestuur uitvoering gegeven aan de strategische agenda die is vastgesteld in 2017. Voor het behalen van de strategische doelstellingen heeft iedere commissie strategische onderwerpen toebedeeld gekregen. Een belangrijke doelstelling is de beheerste en deels autonome groei van het pensioenfonds. Deze doelstelling heeft ook in 2018 geresulteerd in een toename van het aantal deelnemers en werkgevers bij Bpf Foodservice. De groei van het aantal werkgevers en werknemers in de sector draagt ook bij aan de tweede doelstelling namelijk beheersing van de uitvoeringskosten. Daarnaast is onderzocht op welke terreinen mogelijk tot samenwerking kan worden gekomen met andere pensioenfonds. Het dagelijks bestuur heeft, om die reden, in het afgelopen verslagjaar meerdere gesprekken gevoerd in de markt om kansen voor samenwerking vast te stellen.

Tijdens de beleidsdagen in de zomer van 2018 en na overleg met de raad van toezicht zijn er slechts enkele aanpassingen gedaan aan de strategie van het pensioenfonds voor 2018 en begin 2019.

Met name IT en innovatie hebben een belangrijke rol gekregen in de gedachtenvorming over een toekomstbestendig pensioenfonds. Besloten is om dit verder uit te werken in de strategie voor 2019/2020. In dat licht gezien is het bestuur tevreden met de grote stappen die het afgelopen jaar zijn gezet op het gebied van digitalisering van de pensioencommunicatie en het intensiever bereiken en onderhouden van contacten met deelnemers en werkgevers.

Het bestuur volgt, in het kader van de strategie van het pensioenfonds, de snel veranderende markt goed en zal tijdens de beleidsdagen in 2019 vaststellen of de huidige koers gehandhaafd blijft.

Om uitvoering te geven aan de concrete strategische agenda voor 2018 en de werkdruk te verminderen voor het dagelijks bestuur heeft het bestuur begin 2018 ook nagedacht over de aanstelling van een bestuurssecretaris. In het voorjaar is een traject gestart voor invulling van deze vacature met een bestuurssecretaris voor de ondersteuning van het dagelijks bestuur en de strategische agenda. Het bestuur en de raad van toezicht verschilden niet van inzicht over de instelling van de functie maar wel over het proces dat het bestuur heeft gevolgd bij de benoeming van de bestuurssecretaris. Het bestuur heeft gekozen voor een kandidaat die het pensioenfonds al van binnenuit kent.

Met de invulling van de vacature voor de bestuurssecretaris ontstond een vacature voor een nieuw bestuurslid. Dit bood het bestuur echter de kans om in het selectietraject te zoeken naar een nieuw bestuurslid die voldoet aan de criteria van het diversiteitsbeleid dat Bpf Foodservice eerder heeft vastgesteld.

¹⁾ Bpf Foodservice is opgericht op 25 november 1964 en heeft als statutaire vestigingsplaats Heerlen. Het is een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds op grond van de Wet verplichte deelneming in een Bedrijfstakpensioenfonds 2000 en is aangesloten bij de Pensioenfederatie.

In 2018 heeft het bestuur de opzet en werking van het integraal risicomanagement verder vormgegeven. Daarvoor zijn in combinatie met IORP II vijf beleidsdagen in dit verslagjaar met het bestuur georganiseerd. Allereerst om de risicohouding, strategische risico's en risicobereidheid van het bestuur vast te stellen. Vervolgens om ook te kijken naar de inrichting van de governance van het pensioenfonds volgens de 'three lines of defense' en de rol van de sleutelfunctiehouders binnen het pensioenfonds volgens de wetgeving voortvloeiend uit de IORP II-richtlijn.

Begin 2019 is de tweedelijns commissie ingericht, de Governance, Risk en Compliance Commissie, en wordt bijgestaan door de risicoadviseur om de rol en uitoefening van taken verder vorm te geven.

In 2018 heeft het bestuur zich ook ingespannen om in overleg met de sociale partners en fondsorganen het risicoprofiel van het pensioenfonds licht te wijzigen. Dit is eind van het derde kwartaal doorgevoerd na goedkeuring door de toezichthouder. Gezien de marktomstandigheden in het afgelopen najaar heeft dat tot eind 2018 nog geen impact gehad op de resultaten van het pensioenfonds.

Het bestuur van Bpf Foodservice wil alle betrokkenen, waaronder de leden van de raad van toezicht, de leden van het verantwoordingsorgaan, de sociale partners die betrokken zijn bij Bpf Foodservice, en alle bij het pensioenfonds betrokken adviseurs en uitvoerders bedanken voor hun inzet waardoor het pensioenfonds weer belangrijke stappen heeft kunnen zetten naar de toekomst en voor hun constructieve samenwerking in het afgelopen jaar. Wij werken graag met alle betrokkenen verder aan de doelstellingen van het pensioenfonds om onze deelnemers en werkgevers een pensioenregeling te bieden die passend is bij de sector.

Namens het bestuur,

Nico Passchier
Werknemersvoorzitter Bpf Foodservice

Jelle Griffioen
Werkgeversvoorzitter Bpf Foodservice

Meerjarenoverzicht

	2018	2017	2016	2015	2014
Z-score	+0,28	+0,41	+0,12	+0,33	+0,39
Performancetoets	+1,96	+1,97 ¹⁾	+1,83 ¹⁾	+1,23	+1,17
Aantallen					
Deelnemers	17.560	16.448	15.428	11.884	11.673
Gewezen deelnemers	39.349	37.427	35.558	33.970	32.629
Pensioengerechtigden	9.223	9.113	8.734	8.317	8.217
Totaal	66.132	62.988	59.720	54.171	52.519
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Voorziening pensioen verplichtingen eigen rekening	1.270.872	1.172.515	1.140.562	952.538	850.790
Pensioenvermogen ²⁾	1.318.972	1.265.357	1.210.502	1.005.313	989.332
Dekkingsgraad	103,8%	107,9%	106,1%	105,5%	116,3%
Beleidsdekkingsgraad ³⁾	107,3%	107,3%	103,9%	109,3%	115,9%
Aangesloten ondernemingen ultimo	952 ⁴⁾	907 ⁴⁾	791	713	600
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer ⁵⁾	€ 171,75	€ 168,03	€ 194,27	€ 204,00	€ 163,35
Belegd vermogen	1.323.072	1.271.315	1.216.383	1.003.122	984.891
Beleggingsopbrengsten	3.582	7.388	126.802	-14.064	227.835
Beleggingsrendement (na valuta-afdekking)	0,41%	0,70%	12,80%	-1,50%	31,21%
Benchmark	0,05%	0,28%	12,80%	-1,58%	31,11%

1) De performancetoets over de jaren 2016 en 2017 was in vorige jaarverslagen exclusief de correctie van 1,28 weergegeven.

2) Het pensioenvermogen betreft het stichtingskapitaal + reserves (exclusief de premietoelagreserve) + technische voorzieningen (voor risico fonds en risico deelnemer).

3) Met het nFTK is de beleidsdekkingsgraad geïntroduceerd als zijnde de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt in het nFTK gebruikt om de financiële positie van pensioenfondsen te toetsen. De vermelde beleidsdekkingsgraad in de kolom 2014 betreft die per 1-1-2015.

4) Bij de aantallen aangesloten ondernemingen zijn vanaf 2017 eveneens de ondernemingen meegeteld waarvan geen deelnemers zijn aangemeld (2018: 120; 2017: 62).

5) Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening. Met ingang van 2015 wordt de btw heffing volledig toegepast.

Bestuursverslag

Het pensioenfonds

Statutaire doelstelling

Bpf Foodservice voert de pensioenregeling uit voor werknemers, gewezen werknemers en hun nabestaanden en werkgevers, die is vastgelegd in het pensioenreglement en volgens de statuten is geregeld. De pensioenaanspraken worden gefinancierd met bijdragen van werknemers en werkgevers. Het ingelegde geld wordt belegd. De pensioenregeling voorziet voor alle deelnemers in een ouderdomspensioen, een partnerpensioen en/of een wezenpensioen.

Het bestuur heeft de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, zoals bedoeld in artikel 102a van de Pensioenwet, vastgesteld en vastgelegd in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN). Bij de toetsing van de opdrachtaanvaarding voor de uitvoering van de pensioenregeling zijn deze door het bestuur als uitgangspunt genomen.

Verplichtstelling, aansluitingsbeleid en aangesloten ondernemingen

Bpf Foodservice is een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds. Die status ligt vast in het besluit, nr. 67305, d.d. 26 november 1964, afgegeven door de minister van Sociale Zaken. De laatste wijziging van de verplichtstelling betrof de wijziging van de pensioenrichtleeftijd van 67 naar 68 jaar. Dit besluit is op 25 januari 2018 integraal gepubliceerd in de Staatscourant en op 26 januari 2018 is de gewijzigde verplichtstelling in werking getreden.

De verplichtstelling geldt voor de werknemers van 21 tot 68 jaar, behoudens enkele uitzonderingen, in dienst van ondernemingen die zich als groothandel bezighouden met het kopen en verkopen van een assortiment food en non food producten en het aanbieden van diensten bestaande uit ten minste acht van de in de verplichtstelling genoemde groepen; en/of het kopen en verkopen aan wederverkopers van Zoetwaren, Tabak en Tabaksproducten, Bakkerijgrondstoffen en Aanverwante Producten, zijnde specerijen en/of vleeswaren en/of visconserven en/of gedroogde zuidvruchten.

Handhaving verplichtstelling

Werkgevers die onder de verplichtstelling vallen moeten zich aanmelden bij Bpf Foodservice. Daarnaast heeft Bpf Foodservice de verplichting naar de aangesloten deelnemers, werkgevers en andere belanghebbenden om de verplichtstelling te handhaven. Bpf Foodservice voert daarom een actief handhavingsbeleid.

Uit het verslagjaar zijn er 952 (2017: 907) ondernemingen aangesloten bij Bpf Foodservice. Onderstaande tabel laat een onderverdeling zien naar soort aansluiting.

Onderstaande tabel laat een onderverdeling zien naar soort aansluiting.

Ultimo	2018	2017
Aangesloten bedrijven ultimo	952	907
Waarvan zonder personeel	260	244
Vrijwillig aangesloten	41	46
Vrijgesteld	38	41
Waarvan geen deelnemers aangemeld	120	62
Ondernemers met deelnemers in voorziening opgenomen	832	845

Op dit moment lopen er nog enkele procedures over de verplichte aansluiting en de vrijstelling van verplichte deelname. Rechtszaken zijn voor verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondsen helaas soms onvermijdelijk. Bedrijven die volgens het pensioenfonds onder de verplichtstelling vallen, maar niet zijn aangesloten vormen een risico. Werknemers (en oud-werknemers) van die bedrijven kunnen aankloppen bij het pensioenfonds voor een pensioenuitkering. Er is dan nooit premie betaald, maar er zijn wellicht wel rechten, omdat hun werkgever onder de verplichtstelling viel. Dat risico wil Bpf Foodservice uitsluiten, omdat het de deelnemers schaadt die wél premie betalen. Met een rechterlijke uitspraak wordt duidelijkheid verkregen over de verplichtstelling per bedrijf.

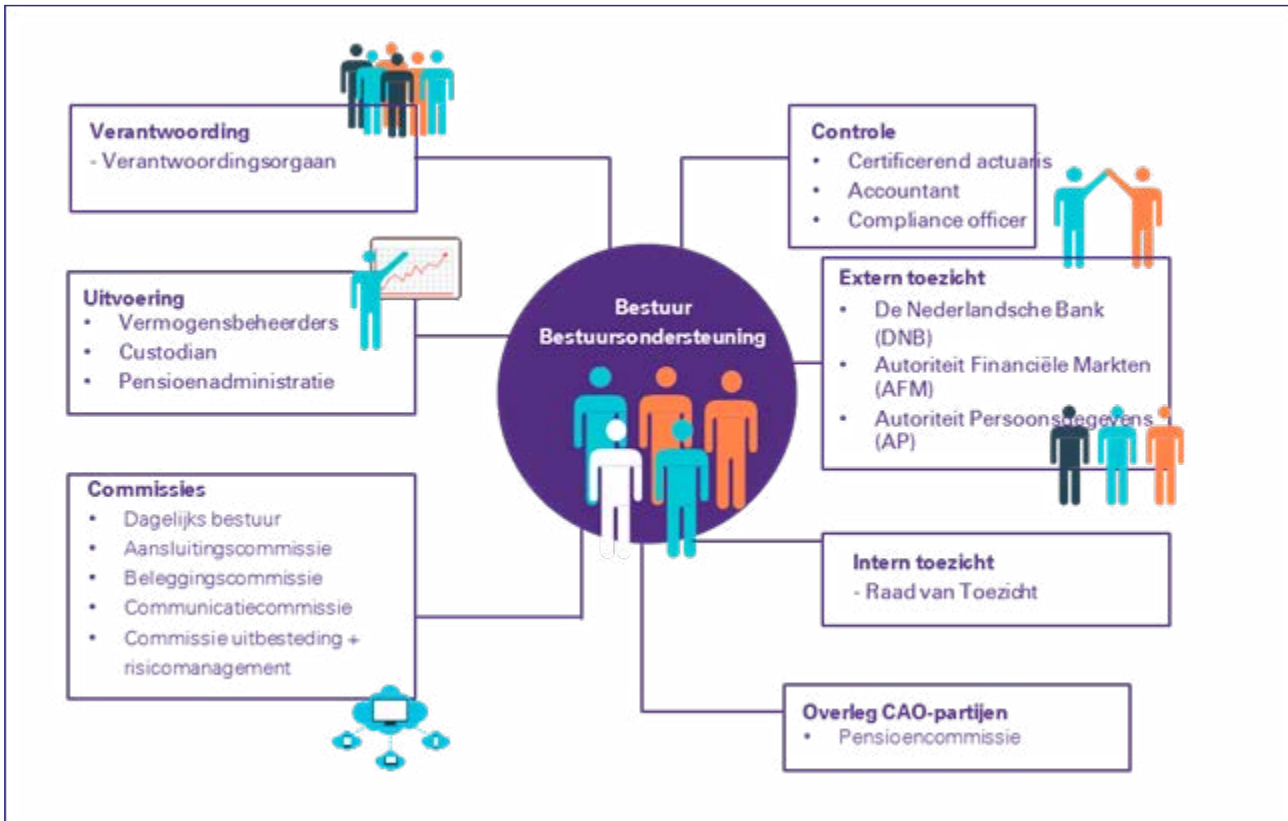
Ondernemingen die in het verleden mogelijk ten onrechte niet in beeld zijn gekomen

Om het risico op claims van werknemers (en oud-werknemers) waarvoor geen premie is betaald verder terug te brengen onderzoekt Bpf Foodservice doorlopend ondernemingen die mogelijk onder de werkingssfeer van Bpf Foodservice vallen. In 2018 is dit onderzoek geïntensiveerd wat heeft geresulteerd in nog 17 extra aansluitingen.

Totale toename deelnemers Bpf Foodservice 2018

Het totaal aantal actieve deelnemers is in het verslagjaar toegenomen van 16.448 tot 17.560 door groei van nieuwe en al aangesloten bedrijven en intensieve handhavingsactiviteiten.

Organogram Bpf Foodservice



Missie, visie en strategie

Missie

Bpf Foodservice zorgt voor de meest passende pensioenregeling ten behoeve van alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden die aansluit op de behoefte van werknemers en werkgevers uit de aangesloten sector(en) die het bedient, gebaseerd op transparantie, integriteit en kwaliteit en met aandacht voor een persoonlijke benadering.

Gezien de lage risicobereidheid en –draagvlak van de deelnemers van Bpf Foodservice beschouwt het pensioenfondsbestuur het als haar primaire taak om de nominale pensioenaanspraken te waarborgen. Alleen nadat de nominale pensioenaanspraken in voldoende mate gewaarborgd zijn, is het streven van het bestuur om vanuit het beleggingsrendement een indexatie toe te kennen.

Visie

Bpf Foodservice is een zelfstandig bedrijfstakpensioenfonds gericht op de foodservice en aanverwante sectoren. Het bindt werknemers en werkgevers door het aanbieden van een passend pensioenproduct, dat onderscheidend is in eenvoud en kostenefficiëntie, toekomstbestendigheid, transparantie en focus op de klant. Over vijf jaar zijn alle grotere werkgevers uit de (foodservice)sector aangesloten of zijn voornemens zich aan te sluiten.

(Positionerings)strategie en doelstellingen

Kern van de strategie is om Bpf Foodservice te versterken door beheerste groei om als zelfstandig pensioenfonds met voldoende schaalgrootte voort te bestaan. Bpf Foodservice verkent daarnaast de mogelijkheden voor samenwerkingsverbanden met pensioenfondsen.

Het bestuur heeft de volgende strategische pijlers benoemd met het oog op de komende jaren:

1. Groei pensioenfonds: beheerste groei door aansluiting grotere werkgevers uit de (foodservice) sector
- 2) Een eenvoudige, toekomstbestendige, uitvoerbare pensioenregeling, passend bij de aangesloten sectoren
- 3) Kostenniveau per deelnemer maximaal gelijk aan het gemiddelde van peergroup
- 4) Stroomlijnen 'Governance' met oog op toekomstscenario's
- 5) Goede binding met werknemers en werkgevers zodat zij, ook zonder verplichtstelling, bewust/vrijwillig kiezen voor Bpf Foodservice
- 6) Onderzoeken 'interfondselijke' samenwerking gericht op kostenbesparing
- 7) Onderzoeken IT-innovatiekracht bij pensioenuitvoerder

In 2018 is de strategie herijkt en op punten aangepast. Ook in 2019 zal de strategie worden geëvalueerd door het bestuur.

Financiële positie

(Beleids)dekkingsgraad

Sinds de invoering van de Wet Financieel Toetsingskader (FTK) is de beleidsdekkingsgraad leidend voor bepaalde beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de feitelijke dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen. De beleidsdekkingsgraad van Bpf Foodservice bedroeg ultimo 2018 107,3% (ultimo 2017 was dit eveneens 107,3%).

In onderstaande tabel worden de standen en de bronnen voor de actuele feitelijke dekkingsgraad weergegeven:

Resultatenbron	Pensioen- vermogen voor risico fonds ¹⁾	TV risico- fonds	2018 Totaal	Feitelijke dekkings- graad
Primo	1.265.357	1.172.515	22.947	107,9%
Beleggingen / marktrente	3.582	64.987	-61.405	-5,6%
Premies ²⁾	65.004	63.043	1.961	0,2%
Waardeoverdrachten ³⁾	-549	-594	45	0,0%
Kosten	902	902	0	0,0%
Uitkeringen	-17.229	-17.266	37	0,0%
Kanssystemen	0	-566	566	0,0%
Incidentele mutaties ⁴⁾	0	-2.063	2.063	0,2%
Wijziging grondslagen ⁵⁾	0	-11.356	11.356	1,0%
Andere oorzaken	1.905	1.270	635	0,1%
Ultimo	1.318.972	1.270.872	-44.742	103,8%

Reële dekkingsgraad

Naast de beleidsdekkingsgraad is de reële dekkingsgraad een graadmeter voor de financiële positie van het pensioenfonds. De reële dekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad gedeeld door de dekkingsgraad waarbij volledige prijsindexatie is toegestaan. Ultimo 2018 bedroeg de reële dekkingsgraad 86,7% (ultimo 2017 was dit 86,1%). De grens voor volledige toeslagverlening lag ultimo 2018 op een dekkingsgraad van 123,8% (ultimo 2017 was dit 124,7%)

Om de juistheid van de berekeningen van de dekkingsgraad en beleidsdekkingsgraad te waarborgen heeft Bpf Foodservice als interne beheersmaatregel zijn adviserende actuaris de opdracht gegeven om de juistheid van de dekkingsgraad elke maand te controleren.

	31-12-2018	31-12-2017
Dekkingsgraad	103,8%	107,9%
Beleidsdekkingsgraad	107,3%	107,3%
Reële dekkingsgraad	86,7%	86,1%

1) Het pensioenvermogen voor risico pensioenfonds betreft het stichtingskapitaal + reserves (exclusief de premietoelagreserve) + technische voorzieningen voor risico pensioenfonds.

2) Het positieve resultaat op premies van 1.232 is het verschil tussen de feitelijke premies en het voor de tijdsevenredige opbouw van de pensioenaanspraken benodigde bedrag. De ontvangen premie is gebaseerd op de gedempte kostendeckende premie op basis van een 36-maands gemiddelde rente. De toevoeging aan de technische voorzieningen is gebaseerd op de per 31 december 2018 geldende rente. Het positieve resultaat wordt met name verklaard door het verschil tussen de gedempte rente en de per 31 december 2017 geldende rente.

3) Zie toelichting op resultaat waardeoverdrachten op pagina 78.

4) Het resultaat op incidentele mutaties in de technische voorzieningen betreft het positieve resultaat ter hoogte van 2.063 als gevolg van het uitruilbaar maken van de voorheen niet-uitruilbare partnerpensioensoorten.

5) Het resultaat op wijziging grondslagen betreft het positieve resultaat van 11.356 als gevolg van de wijziging van de reserveringsmethode voor niet opgevraagd pensioen.

Vereist eigen vermogen en herstelplan

Het vereist eigen vermogen van Bpf Foodservice bedroeg per 31 december 2018 114,4%¹⁾. Hiermee ligt de beleidsdekkingsgraad van 107,3% onder de vereiste dekkingsgraad waardoor Bpf Foodservice ultimo 2018 in een reservetekort verkeert. De verwachting is dat het vereist eigen vermogen van Bpf Foodservice binnen de hersteltermijn wordt behaald.

De beleidsdekkingsgraad ligt per 31 december 2018 wel boven de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,6%.

Bpf Foodservice heeft een herstelplan waarin is vastgelegd welke maatregelen worden ingezet om binnen de gestelde termijn het vereist eigen vermogen te behalen. In het herstelplan is geen maatregel tot korten van pensioenaanspraken en -rechten opgenomen. Informatie over het herstelplan kunt u vinden op de website van Bpf Foodservice www.bpffoodservice.nl.

In het eerste kwartaal van 2019 heeft de jaarlijkse update van het herstelplan plaats gevonden.

Haalbaarheidstoets

Bpf Foodservice dient sinds 2015 elk jaar een haalbaarheidstoets uit te voeren conform artikel 46a lid 3 van de Pensioenwet. Hierin worden de vooraf door het bestuur vastgestelde grenzen omtrent het verwachte pensioenresultaat en de grootte van de afwijking daarvan getoetst. In 2018 heeft deze toets weer plaatsgevonden en bleven de resultaten weer binnen de vooraf bepaalde grenzen. Onder 'Risicomanagement en risicohouding' wordt op de uitkomsten en de grenzen verder ingegaan.

Z-score 2018 en performancetoets

De z-score laat het verschil zien tussen het werkelijke rendement van de portefeuille en het rendement van de benchmark. Een positief getal betekent dat de beleggingen van Bpf Foodservice het beter deden dan de markt. Een negatief getal betekent dat de beleggingen het juist slechter deden. Ook de kosten tellen mee in de berekening. Pensioenfondsen berekenen elk jaar een z-score. Ook doen ze elk jaar een performancetoets. Deze toets geeft de z-score over een periode van 5 jaar. Als de performancetoets negatief is, is vrijstelling van de verplichte deelname aan een bedrijfstakpensioenfonds mogelijk. De performancetoets is negatief als de uitkomst lager is dan 0. De z-score in 2018 komt uit op 0,28. De performancetoets is 1,96. Er is daarmee geen grond voor vrijstelling.

Prognosetafel AG2018

Naar aanleiding van de publicatie van de Prognosetafel AG2018 heeft de adviserend actuaire van Bpf Foodservice een onderzoek gedaan naar de overlevingsgrondslagen van Bpf Foodservice. Hierbij is het effect van de prognosetafel AG2018 doorgekeurd en zijn fondsspecifieke correctiefactoren voor de ervaringssterfte bepaald. Tevens zijn de grondslagen voor partnerfrequentie, opslag voor premievrijstellingsrisico en voor het latent wezenpensioen opnieuw vastgesteld. Per 31 december 2018 zijn deze wijzigingen in de dekkingsgraad verwerkt. Deze wijzigingen hadden een positief effect van € 11.356 op de technische voorziening en een positief effect van 1,0% op de feitelijke dekkingsgraad.

Pensioenregeling 2018

De pensioenregeling van Bpf Foodservice zag er op 31 december 2018 op hoofdlijnen als volgt uit:

Regeling voor werknemers geboren op of na 1 januari 1950 en nieuwe toetreders vanaf 2006

Pensioensysteem	Geïndexeerd middelloon
Pensioenrichtleeftijd	68 jaar
Opbouw% ouderdompensioen	1,60%
Opbouw% partnerpensioen	1,12%
Partnerpensioen	Opbouwbasis
Maximum salaris	€ 50.257
Franchise	€ 13.334
Maximum pensioengrondslag	€ 36.923
Pensioenpremie	25,7% van pensioengrondslag

¹⁾ Dit betreft de vereiste dekkingsgraad die per 31 december 2018 door Kas Bank is bepaald op basis van het gewijzigde strategische beleggingsbeleid van Bpf Foodservice, zoals opgenomen in het beleggingsplan 2019.

Naast vorengenoemde regeling voert Bpf Foodservice een regeling voor deelnemers geboren voor 1 januari 1950 en de regeling 1982. In deze regelingen komen geen actieve deelnemers meer voor.

Voor het actuele pensioenreglement wordt verwezen naar de website van Bpf Foodservice: www.bpffoodservice.nl

Premiebeleid

Binnen het premiebeleid van het fonds wordt onderscheid gemaakt naar verschillende premies:

- Feitelijke premie
CAO-partijen hebben besloten dat het premiebudget voor pensioenopbouw maximaal 25,7% van de pensioengrondslagsom bedraagt;
- Zuivere kostendekkende premie: met name voor verslagleggingsdoeleinden
De premie berekend op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (RTS) per 31 december voorafgaande aan het kalenderjaar. Solvabiliteitsopslag op basis van het vereist eigen vermogen;
- Gedempte kostendekkende premie
De minimale feitelijke premie om aan de wet te voldoen op basis van de 120-maands gemiddelde RTS per 30 september voorafgaande aan het kalenderjaar. Solvabiliteitsopslag op basis van het vereist eigen vermogen;
- Interne kostendekkende premie
De door het bestuur gedefinieerde 'kostprijs' op basis van de 36-maands gemiddelde RTS per 30 september voorafgaande aan het kalenderjaar. Solvabiliteitsopslag op basis van de beleidsdekkingsgraad per 30 september voorafgaande aan het kalenderjaar (maar minimaal gelijk aan MVEV en maximaal gelijk aan VEV);
- Toetspremie
Gelijk aan het maximum van de gedempte kostendekkende premie en de interne kostendekkende premie.

Premie/toeslagreserve

Om het risico te beperken dat de pensioenopbouw verlaagd moet worden en/of de feitelijke premie verhoogd moet worden, is een premie/toeslag-reserve gevormd die kan worden ingezet om eventuele premietekorten te financieren. De premie/toeslag-reserve wordt gevormd uit een (positief) verschil tussen de feitelijke premie en de gedempte kostendekkende premie.

Als de feitelijke premie lager is dan de toetspremie wordt vanaf 2016 het verschil, voor zover mogelijk, onttrokken aan de premie/toeslag-reserve waardoor een verlaging van de pensioenopbouw en/of stijging van de feitelijke premie voorkomen dan wel beperkt wordt. De premie/toeslag-reserve is een bestemde reserve en wordt bij de bepaling van de dekkingsgraad buiten het eigen vermogen gehouden. In de jaren dat de reserve naar verwachting niet nodig is om toekomstige premietekorten uit te financieren, kan het bestuur de middelen uit de premie/toeslag-reserve aanwenden voor een additionele toeslagverlening aan de actieve deelnemers.

Als het pensioenfonds in de situatie komt dat een korting op het op te bouwen pensioen moet worden doorgevoerd, zal eerst de premie/toeslag-reserve worden aangesproken om de korting te verlagen of te voorkomen. Indien het tekort niet kan worden gefinancierd vanuit de premie/toeslag-reserve, zal het pensioenfonds aan sociale partners voorleggen of partijen de pensioenregeling (tijdelijk) willen versoberen en/of de pensioenpremie willen verhogen. Wanneer sociale partners hier niet (tijdig) tot overeenstemming over komen dient het pensioenfonds de opbouw te verlagen.

In 2019 wordt de premie/toeslagreserve daarvoor gebruikt. In 2020 ontstaat mogelijk de situatie dat de premie/toeslagreserve het verschil niet meer kan financieren.

Kostendekkende, gedempte en ontvangen premie

Artikel 129 van de Pensioenwet schrijft voor dat de pensioenpremie die het pensioenfonds ontvangt minstens gelijk moet zijn aan de kostendekkende premie zoals berekend conform de ABTN, tenzij aan de voorwaarden ten aanzien van de hoogte van beleidsdekkingsgraad, indexatie en het ongedaan maken van kortingen is voldaan.

In onderstaande tabel is de hoogte van de verschillende premies weergegeven (de feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie en de zuivere kostendekkende premie).

Opbouw premies

	2018	2017
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
– Diverse pensioenregelingen werkgever	46.518	43.995
– Diverse pensioenregelingen werknemer	23.259	21.998
Totaal feitelijke premie	69.777	65.993
De kostendekkende premie o.b.v. FTK is als volgt samengesteld:		
– actuarieel benodigd	64.325	66.645
– in premie begrepen bedrag voor kosten	4.220	3.934
– benodigde solvabiliteitsopslag	7.976	8.197
Totaal kostendekkende premie	76.521	78.776
De gedempte kostendekkende premie ¹⁾ is als volgt samengesteld:		
– actuarieel benodigd	44.932	55.530
– in premie begrepen bedrag voor kosten	4.220	3.934
– benodigde solvabiliteitsopslag	5.571	6.830
Totaal gedempte kostendekkende premie	54.723	66.294
De interne premie is als volgt samengesteld:		
actuarieel benodigd	63.003	
in premie begrepen bedrag voor kosten	4.032	
benodigde solvabiliteitsopslag	4.220	
Totaal interne premie	71.255	

Toeslagbeleid en toeslagverlening

Binnen het beleid van het pensioenfonds neemt de risicohouding een belangrijke plaats in. De risicohouding is de mate waarin het pensioenfonds bereid is beleggingsrisico's te lopen om de doelstellingen van het pensioenfonds te realiseren (de risicobereidheid) en de mate waarin het pensioenfonds beleggingsrisico's kan lopen gegeven de kenmerken van het pensioenfonds (het risicodraagvlak). In 2017 zijn een deelnemersonderzoek en een ALM-studie uitgevoerd.

De resultaten gaven het bestuur aanleiding om het risicoprofiel licht te vergroten, waardoor Bpf Foodservice meer kan profiteren van economisch herstel. De aanpassingen zijn doorgevoerd in de beleggingsportefeuille per eind oktober 2018, na goedkeuring van DNB voor de verhoging van het risicoprofiel.

1) De dempingsmethodiek in de vaststelling van de gedempte kostendekkende premie is vanaf de premievaststelling voor boekjaar 2018 gebaseerd op een 120-maands gemiddelde RTS. Tot en met boekjaar 2017 werd een 36-maands gemiddelde RTS gebruikt voor de gedempte kostendekkende premie. Deze variant wordt vanaf boekjaar 2018 gedefinieerd als de interne kostendekkende premie.

Het bestuur beslist elk jaar of en in hoeverre de pensioenen en de aanspraken kunnen worden verhoogd. De voorwaardelijke verhoging (toeslagverlening) wordt betaald uit extra rendement op beleggingen. De pensioenpremie bevat geen opslag voor toeslagverlening.

Bpf Foodservice heeft de ambitie om de pensioenaanspraken en rechten van actieve en inactieve deelnemers en pensioengerechtigden elk jaar te verhogen met de stijging van de consumentenprijzen zoals het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) die meet.

Het bestuur heeft, conform het toeslagbeleid zoals vastgelegd in de ABTN en de regels van toekomstbestendig indexeren, besloten om de pensioenen van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden per 1 januari 2019 niet te verhogen.

De maximaal toe te kennen toeslag is gebonden aan de regels van toekomstbestendig indexeren. Hiervoor is de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds bepalend. De beleidsdekkingsgraad per 31 oktober 2018 bedroeg 107,8%. Dit is te laag om indexering toe te kennen (minimale grens voor indexatie is 110%).

De ontwikkeling van de prijzen (afgeleide consumentenprijsindexcijfer voor alle bestedingen) was volgens het CBS in de periode september 2017 tot september 2018 1,47%.

Aan een verhoging in enig jaar kunnen geen rechten worden ontleend in toekomstige jaren.

Gemiste toeslagen uit het verleden kunnen worden ingehaald wanneer Bpf Foodservice beschikt over voldoende vermogen om in de toekomst de volledige toeslag te kunnen blijven verlenen. Het in het betreffende jaar voor inhaaltoeslagen beschikbare vermogen wordt in dat jaar voor hoogstens 20% aangewend voor het verlenen van een inhaaltoeslag. Bij de inhaalindexatie wordt alleen rekening gehouden met de indexatieachterstanden, die zijn opgelopen na 1 januari 2016. Het bestuur van Bpf Foodservice heeft besloten om herstel van kortingen prioriteit te geven boven het inhalen van indexaties omdat dit het meest aansluit op de doelstelling om de nominale pensioenen te waarborgen.

In onderstaand overzicht is de gemiste toeslag vanaf 1 januari 2016 opgenomen.

Actieve deelnemers, premievrije deelnemers en gepensioneerden	Gemiste toeslag in %	Cumulatief in %
Per 1 januari 2016	0,39	0,39
Per 1 januari 2017	0,00	0,39
Per 1 januari 2018	1,47	1,86
Per 1 januari 2019	1,47	3,33

Additionele toeslag uit premie/toeslag-reserve

Conform het beleid van Bpf Foodservice kan voor het verschil tussen de prijsinflatie en de daadwerkelijke toeslag een additionele toeslagverlening vanuit de premie/toeslagreserve plaatsvinden voor de actieve deelnemers. Het vermogen in de premie/toeslag-reserve kan alleen worden gebruikt voor het verlenen van een aanvullende toeslag aan de actieve deelnemers indien de reserve naar verwachting niet nodig is om in de toekomstige jaren een premietekort op te vangen. Aangezien de kostendekkende premie hoger is dan het door sociale partners overeengekomen premiemaximum en de verwachte daling van het UFR-niveau een opwaarts effect heeft op de kostendekkende premie is de verwachting dat de premie/toeslag-reserve benodigd is om premietekorten op te vangen. Een additionele toeslag uit deze reserve zou om die reden dan ook niet toegekend kunnen worden. Zie hiervoor ook het hoofdstuk 'Vooruitblik 2019'.

Communicatie

Bpf Foodservice heeft een Communicatiecommissie, die het bestuur adviseert over de communicatie. Daarnaast ontwikkelt deze commissie het communicatiebeleid en is het verantwoordelijk voor de uitvoering ervan. Begin 2016 is het communicatiebeleidsplan 2016-2018 vastgesteld door het bestuur. Eind 2018 is een nieuw communicatiebeleidsplan opgesteld voor 2019-2021. Voor de uitvoering van dit plan stelt de communicatiecommissie jaarlijks een communicatiekalender op.

Communicatie deelnemers, pensioengerechtigden en slapers

Bpf Foodservice heeft de wettelijk verplichte communicatie uitgevoerd, zoals de informatie bij in- en uitdiensttreding, het pensioenoverzicht en de communicatie over de wijziging van de pensioenregeling. Per 1 januari 2018 is de pensioenrichtleeftijd verhoogd naar 68 jaar, de regelingen zijn geharmoniseerd en de nieuwe keuzemogelijkheid deeltijdpensioen is geïntroduceerd. Voor de communicatie over deze wijzigingen is een separaat plan van aanpak opgesteld. Aan de hand daarvan is de communicatie aan belanghebbende begin 2018 uitgevoerd. Ook is een speciale uitgave van de pensioenkrant verschenen die geheel in het teken stond van de gewijzigde pensioenregeling.

Ook onderwerpen zoals de financiële situatie van Bpf Foodservice, het uitblijven van toeslagverlening en maatschappelijk verantwoord beleggen stonden centraal in de communicatie van Bpf Foodservice. Van het jaarverslag is een verkorte versie gemaakt. Naast feitelijke gegevens uit het jaarverslag is een interview met een bestuurslid opgenomen. Het verkort jaarverslag heeft een toegankelijke opbouw met korte tekstjes en veel visualisaties.

Digitalisering is een van de speerpunten in het communicatiebeleidsplan van Bpf Foodservice. Doel is een zo groot mogelijke digitale bereikbaarheid bij belanghebbenden te realiseren. Daarom besteedt Bpf Foodservice continu aandacht aan het verzamelen van e-mailadressen. Daarvoor is een lange adem nodig. Eind 2018 beschikte Bpf Foodservice over ruim 50% van de e-mailadressen van deelnemers, ruim 20% van pensioengerechtigden en ruim 10% van gewezen deelnemers. In 2018 heeft de verzending van de zogenoemde 'bezwaaruitvraag' plaatsgevonden, zodat Bpf Foodservice ook de wettelijk verplichte communicatie digitaal aan deelnemers kan verstrekken, mits zij hier tegen geen bezwaar hebben gemaakt. Vervolgens is in 2018 het pensioenoverzicht als eerste digitaal aangeboden.

Bpf Foodservice stimuleert het gebruik van de website en van 'Mijn Pensioencijfers', de beveiligde omgeving van de website. Daar kunnen deelnemers, pensioengerechtigden en slapers terecht voor informatie en voor het zelf regelen van hun pensioenzaken. Via 'Mijn Pensioencijfers' zijn ook de Pensioenplanner en de Pensioenschets te raadplegen.

Werkgeverscommunicatie

De werkgever is voor Bpf Foodservice een belangrijke doelgroep. Zoals vastgelegd in het communicatiebeleidsplan speelt de werkgever ook als intermediair een belangrijke rol in de communicatie met deelnemers. Om de werkgever daarbij te faciliteren zijn diverse tools beschikbaar, zoals de werkgeverschecklist, de werkgevershandleiding en de informatiekaart met tips en handreikingen rond belangrijke pensioenmomenten.

De werkgeversbijeenkomst is in het verslagjaar niet doorgegaan wegens gebrek aan belangstelling. Voor 2019 is het streven om hier een andere invulling aan te geven. De basiscursus pensioen voor werkgevers kende in 2018 daarentegen een hoge opkomst. Bpf Foodservice verzendt digitale nieuwsbrieven naar werkgevers met informatie over de pensioenadministratie en over actuele ontwikkelingen bij het pensioenfonds. Via de werkgeversportal is een brochure beschikbaar, met daarin op hoofdlijnen de relevante pensioeninformatie voor werkgevers.

Onderzoek

Bpf Foodservice vindt het belangrijk om te weten wat er leeft en speelt bij de belanghebbenden. Daarom gaat Bpf Foodservice de dialoog met de belanghebbenden aan. In het verslagjaar heeft Bpf Foodservice diverse onderzoeken laten uitvoeren. Er heeft een

groepsdiscussie plaatsgevonden met deelnemers (leden van het deelnemerspanel) over Maatschappelijk Verantwoord Beleggen en ook het gebruik van de Pensioenschets is getoetst bij het panel. Daarnaast is een onderzoek onder werkgevers uitgevoerd waarbij onder andere de tevredenheid over Bpf Foodservice en de regeling is getoetst.

Kernwaarden

Centraal in het handelen van Bpf Foodservice staan onze normen, waarden en overtuigingen. Deze zijn vertaald naar de volgende kernwaarden.

Betrouwbaar

Bpf Foodservice wil gezien worden als een deskundig en integer pensioenfonds waar het pensioen in goede handen is. Dit proberen wij te bewerkstelligen door de uitvoering van de pensioenregeling en de communicatie goed te regelen en te monitoren.

Persoonlijk

Bpf Foodservice beoogt toegankelijk en laagdrempelig te zijn, door goed bereikbaar te zijn en te zorgen dat belanghebbenden weten waar ze terecht kunnen voor meer informatie. Bpf Foodservice biedt informatie op maat aan. Want des te persoonlijker de informatie, des te meer kans op het bereiken en goed informeren van de belanghebbenden. Ook willen wij de deelnemers onder andere via communicatiemiddelen van de werkgever bereiken en de communicatie via de werkvloer organiseren.

Transparant

Bpf Foodservice kiest voor helderheid. Wij streven naar zoveel mogelijk transparantie in de communicatie. Zo zijn bijvoorbeeld kosten en risico's voortdurend zichtbaar via de website en geeft Bpf Foodservice inzage in haar governancestructuur. Daarnaast willen wij transparant zijn door alle belanghebbenden tijdig te informeren en ze op de hoogte te houden van de (persoonlijke) stand van zaken.

Efficiënt

Bpf Foodservice wil zorgen voor een zo goed mogelijke uitvoering van de regeling. Bpf Foodservice stuurt op kostenbeheersing door een efficiënte organisatie en uitvoering van de pensioenregeling en de communicatie. Want het gaat uiteindelijk om een goed pensioen voor de belanghebbenden.

Beleggingen

Gebeurtenissen en wijzigingen beleid 2018

Een belangrijke wijziging in 2018 betrof de wijziging van de risicohouding op korte termijn. Uit een risicobereidheidsonderzoek onder de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden dat het bestuur heeft gehouden, bleek dat de risicobereidheid en het risicodraagvlak redelijk laag zijn, maar wel ruimte biedt om het risico te verhogen. De resultaten van het onderzoek en de uitgevoerde ALM-studie zijn besproken met sociale partners en de fondsorganen en er is een nieuw risicoprofiel vastgesteld. Mede op basis van dit risicoprofiel heeft het bestuur vervolgens een nieuw strategisch beleggingsbeleid vastgesteld.

De beoogde aanpassingen zijn doorgevoerd in de portefeuille per eind oktober 2018, na goedkeuring van DNB voor de vergroting van het risicoprofiel. De beleggingen in aandelen zijn verhoogd van 25% naar 30% ten koste van de beleggingen in vastrentende waarden. De afdekking van het renterisico op basis van de swaprente is verlaagd van 70% naar 60%. Als laatste is ook een dynamische renteafdekking geïmplementeerd.

Daarnaast is in 2018 verder onderzoek gedaan naar mogelijkheden om de categorieën niet-beursgenoteerd vastgoed en leningen aan opkomende markten (Emerging Market Debt (EMD)) toe te voegen aan de strategische beleggingsportefeuille. De conclusies

uit dit onderzoek zijn vastgelegd in investment cases. Op basis hiervan heeft het bestuur besloten om in 2019 te starten met een selectietraject voor de invulling van zowel niet-beursgenoteerd vastgoed als EMD.

Andere zaken die in 2018 zijn behandeld, betreffen de verdere concretisering en uitwerking van het beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) en het opstellen van gedetailleerde overzichten per beleggingsfonds ten behoeve van een betere monitoring van de managers.

Voorts zijn in 2018 de uitvoerders KAS BANK en Syntrus Achmea Real Estate & Finance (SAREF) geëvalueerd middels een uitgebreide vragenlijst en een gesprek. Om meer kennis op te doen over de processen, heeft een bezoek aan het kantoor van SAREF plaatsgevonden.

Ontwikkeling portefeuille

De waarde van de portefeuille en de verdeling van het vermogen over de verschillende beleggingscategorieën aan het einde van het jaar ten opzichte van de situatie aan het begin van het jaar wordt weergegeven in de toelichting op de balans. Het belegd vermogen is (inclusief liquide middelen) met € 50 miljoen gestegen, van € 1.271 miljoen ultimo 2017 tot € 1.321 miljoen ultimo 2018. Het grootste gedeelte van de waardestijging komt omdat de binnenkomende premie hoger is dan de uitkeringen. Daarnaast was het rendement op de beleggingen positief over 2018 (0,41%), oftewel circa € 5 miljoen. Het rendement op de portefeuille is hoger dan het rendement op de benchmark (0,05%).

Portefeuillebeheer

Robeco beheert het grootste gedeelte van de vastrentende waarden portefeuille van Bpf Foodservice. De vastrentende waarden portefeuille heeft bij Bpf Foodservice vooral het doel om de verplichtingen af te dekken. Hiermee vermindert Bpf Foodservice het renterisico. Daarnaast is het secundaire doel om een hoger rendement te behalen dan de waarde-toename van de pensioenverplichtingen. Dit hogere rendement wordt deels bewerkstelligd door te beleggen in een particulier hypotheekfonds dat beheerd wordt door SAREF. Daarnaast wordt belegd in hoogwaardige bedrijfsobligaties die naar verwachting meer rendement opbrengen dan de risicovrije swaprente.

In de vastrentende waarden portefeuille wordt actief beheer toegepast bij de fondsen die beleggen in bedrijfsobligaties. Bij beide fondsen is de doelstelling om een beter rendement te behalen dan de index. Dit wordt onder andere gedaan door in minder stukken te beleggen dan de benchmark, waardoor transactiekosten verlaagd worden. Daarnaast wordt er ook in stukken belegd buiten de benchmark om extra rendement te behalen.

Het hypotheekfonds en het LDI maatwerkkfonds zijn beide in principe actieve fondsen, omdat er geen publieke benchmark beschikbaar is die de fondsen (kunnen) volgen.

State Street Global Advisors (SSGA) belegt voor Bpf Foodservice de aandelenportefeuille. Van de aandelenportefeuille wordt ongeveer 85% belegd in ontwikkelde markten en 15% in opkomende markten. Bpf Foodservice belegt in vier fondsen van SSGA:

Aandelen opkomende markten:

- MSCI Emerging Markets Index NL CTF

Aandelen ontwikkelde markten:

- MSCI Europe Screened Index NL CTF
- MSCI North America Screened Index NL CTF
- MSCI Pacific Screened Index NL CTF

De aandelenportefeuille wordt passief belegd in beleggingsfondsen. Op de beleggingsfondsen voor aandelen in ontwikkelde markten is een maatschappelijk verantwoord beleggen filter van toepassing, gebaseerd op de tien VN Global Compact principes. Op basis van deze principes wordt uitsluiting van onder andere kinderarbeid en controversiële wapens gewaarborgd.

Strategisch beleggingsbeleid

De strategische vermogensverdeling op hoofdlijnen (30% aandelen en 70% vastrentend) is per eind oktober 2018 doorgevoerd. In de eerste 10 maanden van 2018 is de oude strategische verdeling gehanteerd (25% aandelen en 75% vastrentend).

De Beleggingscommissie beoordeelt aan de hand van de rapportages of wijzigingen van de portefeuille noodzakelijk zijn (bij posities buiten de bandbreedte) om de portefeuille in lijn te brengen met de normportefeuille. De portefeuille heeft zich in 2018 binnen de bandbreedtes bewogen. Op 1 april 2018 heeft de jaarlijkse herbalancerings terug naar de norm plaatsgevonden.

Normportefeuille

De portefeuille op 31 december 2018 is als volgt:

Asset (ultimo 2018)						Rendementen		
Mandaat	Norm	sub%	Min	Feitelijk	Max	Benchmark	Fonds	Benchmark
Aandelen	30%		25%	28%	35%		-6,7%	-7,1%
- World ex Israël		85%	80%	86%	90%	MSCI World ex Israël index	-6,2%	-6,7%
- Emerging Markets		15%	10%	14%	20%	MSCI Emerging Markets Index	-10,4%	-10,3%
Vastrentende waarden	70%		65%	72%	75%		3,4%	3,1%
- LDI maatwerk fonds		40%	30%	41%	50%	Fonds is benchmark	10,0%	10,0%
-Euro Credits		18%	8%	18%	28%	Barclays Euro-Aggregate: Corporates ex financials (EUR)	-0,2%	-1,1%
- Global Credits		25%	8%	24%	35%	Barclays Global Aggregate: Corporates (hedged into EUR)	-3,5%	-3,8%
- Particuliere hypotheek		17%	7%	17%	22%	Fonds is benchmark	1,2%	1,2%
Totaal	100,0%						0,4%	0,1%

Risicoafdekking

De afdekking van de verschillende risico's is in 2018 alleen gewijzigd voor het renterisico. Het renterisico werd tot eind oktober 2018 strategisch voor 70% afgedekt (op basis van marktrente). Vanaf november is dit percentage verlaagd naar een normafdekking van 60%. Bij het meten van de renteaafdekking wordt de rentegevoeligheid van credits slechts voor 50% meegeteld, omdat dit type beleggingen meer risico kent, waardoor het een minder goed instrument is voor de renteaafdekking.

Daarnaast is een staffel ingevoerd voor het meten van de dynamische renteaafdekking. De normafdekking wordt aangepast zodra de dynamische afdekking op basis van de staffel meer dan 5% afwijkt van de normafdekking. De dynamische afdekking wordt maandelijks vastgesteld op basis van de marktrente en de actuele dekkingsgraad van Bpf Foodservice.

In de praktijk is het renterisico over 2018 voor circa 64% afgedekt geweest. Dit betreft de ex-post renteaafdekking en deze is gelijk aan de verhouding tussen de waardeverandering van de beleggingen en de waardeverandering van de verplichtingen als gevolg van de

rente verandering gedurende 2018. De impact op de verplichtingen was in de eerste 10 maanden van 2018 nagenoeg nihil. De rente is met name gewijzigd in de laatste 2 maanden van 2018, toen de normafdekking gelijk was aan 60%.

De belangrijkste reden dat de gerealiseerde renteafdekking (64%) hoger is dan de normafdekking (60%), is dat het renterisico deels wordt afgedekt met Nederlandse staatsobligaties. De rente van Nederlandse staatsobligaties is gedurende 2018 meer gedaald dan de rente voor de verplichtingen. Hierdoor is de waarde van de staatsobligaties naar verhouding meer gestegen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de gerealiseerde afdekking hoger is dan de normafdekking.

Het totale valutarisico wordt gemiddeld voor 60% afgedekt, door 100% van het valutarisico binnen de vastrentende waarden portefeuille af te dekken en 50% van het valutarisico binnen de aandelen ontwikkelde markten.¹⁾

Het vereist eigen vermogen (VEV) is gestegen gedurende 2018 van 12,4% naar 14,4%. Deze stijging is grotendeels een gevolg van het gewijzigde strategische beleggingsbeleid (een hogere allocatie naar zakelijke waarden en een lagere renteafdekking).

De bandbreedtes die het pensioenfonds wenst te hanteren voor dit vereist eigen vermogen, oftewel de risicohouding op korte termijn, zijn verhoogd van een ondergrens van 9% en een bovengrens van 14% in 2015 naar een ondergrens van 12% en een bovengrens van 18% per eind 2018.

Omdat ten tijde van het vaststellen van de nieuwe risicohouding op korte termijn het pensioenfonds in onderdekking verkeerde, diende toestemming aan DNB gevraagd te worden om het risicoprofiel van het pensioenfonds te verhogen. DNB heeft het verzoek tot ontheffing van het verbod op het aanpassen van het risicoprofiel tijdens een reservetekort in oktober 2018 goedgekeurd.

De hoogte van het vereist eigen vermogen en de verschillende risico's wordt verder uitgewerkt in de risicoparagraaf.

Resultaat

Alle performancecijfers zijn gebaseerd op de rapportages van onze custodian Kas Bank.

Het rendement van de totale portefeuille na valuta-afdekking komt neer op +0,4%. Vóór valuta-afdekking bedraagt het rendement van de totale portefeuille over 2018 +1,0%, 0,3% meer dan het benchmarkrendement van +0,7%.

De aandelenportefeuille behaalde in 2018 een rendement van -/-6,7% (na valuta-afdekking), dit rendement is hoger dan het rendement op de benchmark van -/-7,1%.

De rentedaling in 2018 heeft gezorgd voor een positief rendement in de vastrentende waarden portefeuille. De portefeuille behaalde een rendement van +3,4% over 2018 versus +3,1% voor de benchmark. Dit rendement wordt met name veroorzaakt door het positief rendement op het LDI maatwerk fonds van circa +10,0%.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB)

visie

Bpf Foodservice heeft het maatschappelijk verantwoord beleggen in 2018 verder vormgegeven en vastgelegd in een beleidsdocument. Een belangrijk onderdeel van het MVB-beleid is de visie van Bpf Foodservice. De visie van Bpf Foodservice is dat maatschappelijk verantwoord beleggen bijdraagt aan haar lange termijn doelstellingen omdat het bestuur verwacht dat maatschappelijk verantwoord beleggen op lange termijn zal leiden tot betere resultaten tegen een lager risico. Bpf Foodservice is echter terughoudend in het implementeren van (verregaande) wijzigingen in de beleggingsportefeuille ten behoeve van maatschappelijk verantwoord beleggen. Het bestuur is van mening dat het integreren van maatschappelijk verantwoord beleggen in het beleggingsproces niet een negatieve impact mag hebben op het netto verwachte rendement. Bij het aanbrengen van wijzigingen

1) Uit kostenoverwegingen is besloten om het valutarisico van niet-ontwikkelde markten niet af te dekken.

in de portefeuille ten behoeve van maatschappelijk verantwoord beleggen zullen de (extra) kosten en de impact op het verwachte rendement dus sterk meewegen.

Het bestuur is er echter wel van overtuigd dat bedrijven die in de bedrijfsvoering rekening houden met ESG¹⁾-maatstaven op de lange termijn betere resultaten kunnen behalen dan bedrijven die dat niet doen. Daarnaast is de verwachting dat bedrijven die geen rekening houden met ESG-maatstaven op lange termijn een hoger risico kennen. In het MVB-beleid van Bpf Foodservice wordt verder ingegaan op het beleid, de uitvoering, de monitoring en de evaluatie van maatschappelijk verantwoord beleggen binnen de portefeuille van Bpf Foodservice. Hieronder zal alleen worden ingegaan op de uitvoering, gegeven bovenstaande visie.

Uitvoering

Bpf Foodservice eist van haar (buitenlandse) vermogensbeheerders dat zij zich houden aan Nederlandse wet- en regelgeving.

Het fonds wil niet betrokken zijn bij:

- schendingen van mensenrechten
- kinderarbeid
- fraude of corruptie
- milieuvervuiling
- omstreden wapens

Bpf Foodservice heeft met haar vermogensbeheerders afspraken gemaakt over organisaties waarin Bpf Foodservice niet wil beleggen. Zo zijn organisaties uitgesloten die betrokken zijn bij de productie, ontwikkeling en/of onderhoud van clustermunitie, landmijnen en nucleaire wapens. Dit geldt ook voor ondernemingen die de zogenaamde 'Global Compact' van de Verenigde Naties (VN) niet naleven. Dit betreft 10 principes die de VN heeft opgesteld op het gebied van mensenrechten, arbeidsomstandigheden, milieu en anti-corruptie.

Hoewel Bpf Foodservice gezien zijn visie en doelstelling geen actieve positieve selectie toepast op het gebied van MVB-beleid, wordt dit wel tot op zekere hoogte toegepast bij de actieve credit fondsen, aangezien de ESG-score meeweegt in de selectie van specifieke obligaties. Hierbij volgt Bpf Foodservice het beleid van de vermogensbeheerder.

Bpf Foodservice is van mening dat stemmen en engagement ook een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan MVB. Bpf Foodservice doet dit echter niet zelf, maar zoekt de samenwerking met de vermogensbeheerder(s), omdat het - gezien het bescheiden vermogen - praktischer is om dit uit te besteden en omdat Bpf Foodservice gelooft dat de impact dan groter is.

In 2019 zal Bpf Foodservice het MVB-beleid en de toepassing van MVB binnen de huidige portefeuille verder onder de loep nemen en toetsen aan het eigen beleid. Verder zal het MVB-beleid in meerdere mate onderdeel worden van het beleggingsproces.

Actuariële analyse resultaat

In het boekjaar is een negatief resultaat behaald van € 46.916 zoals blijkt uit de staat van baten en lasten. Dit resultaat is gebaseerd op het verloop van het vermogen in vergelijking met de ontwikkeling van de technische voorzieningen. Om de verschillende verlies- en winstbronnen die tot dit resultaat hebben geleid, inzichtelijk te maken, alsmede ter controle op de uitgevoerde berekeningen, is een actuariële analyse uitgevoerd. Dit leidt tot het volgende overzicht:

1) *Environmental, Social and Governance.*

Resultatenbron

	2018	2017	2016
Beleggingen/marktrente	-61.405	26.509	7.289
Premies	1.232	-4.586	2.966
Waardeoverdrachten	45	-131	7.041
Uitkeringen	37	218	230
Kanssystemen	565	501	-581
Voorwaardelijke toeslagen	0	0	-2
Incidentele mutaties	2.063	-3.370	-12
Wijziging grondslagen	11.356	1.921	7.183
Andere oorzaken	-809	1.013	-683
VPL	0	0	-13
Resultaat	-46.916	22.075	23.418

Het positieve resultaat op premies van € 1.232 is het verschil tussen de feitelijke premies en het voor de tijdsevenredige opbouw van de pensioenaanspraken benodigde bedrag.

De ontvangen premie is gebaseerd op de gedempte kostendekkende premie op basis van een 36-maands gemiddelde rente. De toevoeging aan de technische voorzieningen is gebaseerd op de per 31 december 2018 geldende rente. Het positieve resultaat wordt met name verklaard door het verschil tussen de gedempte rente en de per 31 december 2016 geldende rente.

Het resultaat op incidentele mutaties in de technische voorzieningen betreft het positieve resultaat ter hoogte van € 2.063 als gevolg van het uitruikbaar maken van de voorheen niet-uitruilbare partnerpensioensoorten.

Het resultaat op wijziging grondslagen betreft het positieve resultaat van € 11.356 als gevolg van de wijziging van de overgang naar de nieuwe Prognosetafel AG2018 en ervaringssterfte.

Uitvoeringskosten

Kosten pensioenbeheer

Kosten van het pensioenbeheer (inclusief btw) bestaan uit:

	2018	2017	2016
Uitbestedingskosten	2.962	2.324	2.477
Bezoldiging bestuursleden	369	376	359
Overige bestuurskosten (waaronder bestuursadvies en opleidingskosten)	151	325	158
Advieskosten	913	1.061	1.528
Toezichtkosten	205	209	172
Totaal	4.600	4.295	4.694
Aantal deelnemers en pensioengerechtigden	26.783	25.561	24.162
Kosten per deelnemer ¹⁾	171,75	168,03	194,27

De vermelde bedragen sluiten aan op de bedragen die zijn vermeld in de jaarrekening. Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening.

Het bestuur heeft in het kader van de strategische doelstellingen een peergroup vastgesteld waarmee de ontwikkeling van de uitvoeringskosten per deelnemer bij het pensioenfonds vergeleken kunnen worden met andere pensioenfonds.

Toelichting ontwikkeling kosten pensioenbeheer

In 2018 zijn de nominale kosten gestegen ten opzichte van 2017.

De focus lag daarnaast ook op aansluiting van een van de grotere werkgevers in de branche. Helaas heeft dat niet geleid tot vruchtbaar resultaat voor Bpf Foodservice. Het aantal werkgevers groeit echter nog steeds gestaag als gevolg van handhaving. Ook sluiten werkgevers zich op vrijwillige basis bij Bpf Foodservice aan vanuit de (aanverwante) sector.

Kosten vermogensbeheer ²⁾

Kosten van het vermogensbeheer kunnen in 2 categorieën worden onderscheiden:

- De eerste categorie betreft de kosten zoals die in de jaarrekening zijn verwerkt, waaronder de beheervergoeding van de vermogensbeheerder(s), het bewaarloon, kosten van advisering bij het vermogensbeheer, kosten van de accountant betreffende het vermogensbeheer en kosten met betrekking tot de beleggingsadministratie.
- De tweede categorie betreft kosten die rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht. Dit zijn bijvoorbeeld administratiekosten en kosten voor de custodian van de vermogensbeheerder zelf. Deze kosten zijn doorgaans geen onderdeel van de beheervergoeding van de vermogensbeheerder(s) zoals opgenomen in de jaarrekening. Daarnaast worden er nog transactiekosten gemaakt.

In onderstaande tabel worden de kosten weergegeven zoals die ook aan DNB gerapporteerd dienen te worden. Dit geeft inzicht in de splitsing tussen vermogensbeheerkosten en transactiekosten. De overige kosten van de vermogensbeheerders die binnen de

1) Kosten per deelnemer (pensioenbeheer).

2) De herziene Aanbevelingen uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie adviseren deze kosten ook in relatie te bekijken tot: a de gekozen beleggingsmix en de bijbehorende benchmarkkosten; b het rendement over een langere termijn, ook in relatie tot het bijbehorende benchmark rendement.

beleggingsfondsen in rekening worden gebracht, zijn opgenomen onder beheerkosten, conform eisen van DNB. Deze verdeling wijkt daarmee af van bovenstaande categorieën.

Kosten vermogensbeheer (x 1.000)	Beheer- kosten	Transactie- kosten exclusief aan- en verkoop- kosten	Totale kosten VB 2018	Totale kosten VB 2017
Kosten per beleggingscategorie				
Aandelen	483	80	563	522
Vastrentende waarden	1.654	333	1.987	2.080
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl. overlay	2.137	413	2.550	2.602
Kosten overlay beleggingen	260	0	260	283
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl. overlay	2.397	413	2.810	2.885
Overige vermogensbeheerkosten				
Kosten beleggingscommissie (+ondersteuning)	69		69	89
Kosten Custodian	163		163	153
Advieskosten vermogensbeheer	108		108	87
Accountant	16		16	18
Totaal overige vermogensbeheerkosten	356		356	347
Totaal kosten vermogensbeheer	2.753		3.166	3.232

In onderstaande tabel worden alleen de kosten weergegeven die in de jaarrekening zijn opgenomen (eerste categorie). Dit zijn kosten die direct door het pensioenfonds betaald zijn. Dit betreft een bedrag van € 1.575.000 (2017: € 1.505.000).

In de jaarrekening worden deze kosten als volgt verantwoord:

	2018	2017
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	1.305	1.254
Kosten advisering	108	87
Bankkosten	0	3
Beleggingsadministratie	146	144
Kosten huisaccountant	16	17
Totaal kosten vermogensbeheer	1.575	1.505

De tweede categorie betreft kosten die rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht. Dit zijn bijvoorbeeld administratiekosten en kosten voor de custodian van de vermogensbeheerder zelf. Deze kosten zijn dus niet inbegrepen in de kosten van de vermogensbeheerder(s) zoals opgenomen in de jaarrekening. In 2018 is dit een bedrag van € 1.178.000 (2017: € 980.000).

Daarnaast worden er nog transactiekosten gemaakt. Deze bedroegen in 2018 € 413.000 (2017: € 651.000). De totale kosten voor vermogensbeheer bedroegen in 2018 € 3.166.000 (2017: € 3.232.000). De kosten worden in onderstaande tabel weergegeven als percentage van het totale vermogen.

		2018	2017
Gemiddeld belegd vermogen over 2018 (in € 1.000)	€ 1.299.000		
Kosten vermogensbeheer (in € 1.000 en als % van gem. vermogen)	€ 2.753	0,21%	0,21%
Transactiekosten (in € 1.000 en als % van gem. vermogen)	€ 413	0,03%	0,06%
Totale kosten vermogensbeheer	€ 3.166	0,24%	0,27%

In vergelijking met 2017 zijn de kosten gedaald. De kosten voor vermogensbeheer uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld vermogen zijn gelijk gebleven op 0,21%. De transactiekosten zijn in het verslagjaar gedaald van 0,06% naar 0,03%. Er zijn geen performance gerelateerde afspraken met vermogensbeheerders en dus zijn in het verslagjaar geen performance gerelateerde kosten gemaakt.

In onderstaande tabel wordt een verdere opsplitsing weergegeven van alle kosten die Bpf Foodservice maakt in verband met vermogensbeheer. Het doel van de tabel is om een compleet overzicht te geven van de beleggingskosten van Bpf Foodservice en deze te relateren aan het rendement. De afweging van bruto rendement versus netto rendement wordt zorgvuldig binnen het bestuur gedaan.

In deze tabel worden de volgende kosten weergegeven: per beleggingscategorie de kosten opgesplitst naar beheerkosten, transactiekosten en overige kosten. Deze kosten zijn ook voor de valuta-afdekking weergegeven. Tenslotte zijn ook de kosten voor de custodian, de accountant, de Beleggingscommissie en de externe adviseur opgenomen in de tabel.

Naast de absolute eurobedragen zijn ook de kosten weergegeven als percentage van het belegd vermogen (AuM) om daarmee de relatieve kosten van de verschillende componenten met elkaar te kunnen vergelijken.

In de tabel worden tevens rendementen weergegeven.

Overzicht kosten vermogensbeheer inclusief advies en ondersteuning													
	Beheerkosten		Transactie- en overige kosten				Totaal		Rendement (3-jrs)				
	Assets	%	Trans-	%	Ove-	%	%	Netto	Bench-	out			
	under	van	actie	van	rige	van	van	Return	mark	perf.			
Manag.	€	AuM	kosten	AuM	kosten	AuM	Totaal	AuM					
1 Beheerkosten per categorie	1.298.907	1693,4	0,13%	413,3	0,03%	443,5	0,03%	2.550,2	0,20%				
1a Robeco-LDI	423.183	462,0	0,11%	69,6	0,02%	182,2	0,04%	713,8	0,17%	13,42%	13,42%	0,00%	
Robeco-euro credits	166.333	164,4	0,10%	104,9	0,06%	60,3	0,04%	329,6	0,20%	2,81%	2,72%	0,09%	
Robeco-global credits	221.540	218,4	0,10%	159,0	0,07%	79,3	0,04%	456,7	0,21%	3,75%	3,22%	0,53%	
1b SAREF-hypotheek	147.610	487,1	0,33%	0,0	0,00%	0,0	0,00%	487,1	0,33%	3,67%	3,67%	0,00%	
1c SSGA-Europa	66.076	58,3	0,09%	18,0	0,03%	35,6	0,05%	111,9	0,17%	3,08%	3,18%	-0,10%	
SSGA-Noord Amerika	187.768	168,0	0,09%	22,8	0,01%	31,2	0,02%	221,9	0,12%	11,56%	11,18%	0,38%	
SSGA-Pacific	37.884	33,5	0,09%	10,4	0,03%	22,9	0,06%	66,8	0,18%	6,44%	6,65%	-0,21%	
SSGA-Emerging Markets	48.514	101,6	0,21%	28,6	0,06%	32,0	0,07%	162,3	0,33%	5,16%	5,51%	-0,35%	
2 Valuta afdekking	1.298.907	259,5	0,02%	0,0	0,00%	0,0	0,00%	259,5	0,02%				
3 Kosten bewaarloon	1.298.907	162,6	0,01%	0,0	0,00%	0,0	0,00%	162,6	0,01%				
4 Kosten accountant	1.298.907	16,3	0,00%	0,0	0,00%	0,0	0,00%	16,3	0,00%				
5 Kosten beleggingscommissie	1.298.907	69,1	0,01%	0,0	0,00%	0,0	0,00%	69,1	0,01%				
6 Advieskosten	1.298.907	108,2	0,01%	0,0	0,00%	0,0	0,00%	108,2	0,01%				
7 Totaal	1.298.907	2.309,1	0,18%	413,3	0,03%	443,5	0,03%	3.166,0	0,24%	8,00%	7,86%	0,14%	

Toelichting bij de tabel:

- De kosten voor vermogensbeheer zijn uitlegbaar in relatie tot het risicoprofiel.
- De kosten over 2018 worden in de laatste kolom per beleggingsfonds vergeleken met het behaalde jaarlijkse rendement over de afgelopen 5 jaar. Voor alle beleggingsfondsen geldt dat het gemiddelde rendement over de afgelopen 5 jaar hoger ligt dan de kosten die zijn gemaakt voor het betreffende beleggingsfonds.
- Het rendement op beide Robeco bedrijfsobligatiefondsen is hoger dan de benchmark.
- Voor de passieve aandelenfondsen geldt dit niet, met uitzondering van het Noord-Amerika fonds. Voor dit fonds geldt echter dat er geen belasting wordt betaald over dividenden die worden uitgekeerd door bedrijven uit de Verenigde Staten. In de benchmark wordt echter wel rekening gehouden met het betalen van belasting over dividenden.
- In het Europa fonds wordt ook dividendbelasting teruggevorderd, maar dit wordt niet verwerkt in het door SSGA gerapporteerde rendement. De reden hiervoor is dat participanten de keuze hebben om de teruggevorderd dividendbelasting uit te laten betalen of te herinvesteren. Bij het Pacific en Opkomende markten fonds is geen sprake van terugvordering van de dividendbelasting. Om die reden halen deze fondsen een underperformance die ongeveer gelijk is aan de totale kosten.
- Voor het hypotheekfonds wordt het fondsrendement als benchmark gehanteerd, waardoor er geen sprake kan zijn van out- of underperformance.
- Ten opzichte van 2017 zijn de vermogensbeheerkosten gedaald met 2,2 bps.
 - +0,2bps in verband met de hogere allocatie naar hypotheek.
 - -/0,3bps door lagere kosten voor valuta-afdekking bij Robeco. De absolute kosten voor valuta-afdekking zijn gelijk gebleven binnen het Global Credit fonds, maar de participatiegraad van Foodservice ligt lager dan in 2017.
 - -/0,1bps door lagere kosten bij overige partijen (custodian, accountant etc);
 - -/2,4bps door lagere transactiekosten. Deze zijn lager dan in 2017 door minder transacties binnen het LDI fonds. In 2017 waren deze kosten relatief hoog door de omzetting van staatsobligaties naar swaps.

- +0,3bps door hogere overige kosten in het LDI fonds. Dit komt door hogere rentekosten ten opzichte van 2017.
- +0,1bps door overige effecten.
- Het bestuur verricht onderzoek met betrekking tot twee nieuwe beleggingscategorieën in 2019.

Governance

Bestuur

2018 was vanuit bestuurlijk perspectief opnieuw een intensief jaar. Er zijn in 2018 acht bestuursvergaderingen geweest. Daarnaast heeft bestuur frequent vergaderd met de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan over de aanstelling van de bestuurssecretaris. Verder heeft het bestuur twee beleidsdagen over strategie en vermogensbeheer gehouden. In 2018 is één studiedag belegd voor vermogensbeheer en vijf studiedagen over integraal risicomanagement onder andere vooruitlopend op de implementatie van de IORP II richtlijn per 13 januari 2019. Informatie over de getroffen voorbereidingen inzake IORP II staat verwoord onder het hoofdstuk vooruitblik 2019. In juli 2018 heeft een delegatie van het bestuur een hoorzitting van De Nederlandsche Bank bijgewoond in het kader van het verzoek tot vergroting van het risicoprofiel voor het pensioenfonds. In november 2018 heeft het bestuur in het kader van het reguliere toezichtbeleid een relatiegesprek met De Nederlandse Bank gevoerd.

Daarnaast is er ook door de commissies regelmatig vergaderd. Tot de taken van de commissies behoren onder meer het adviseren van het bestuur ten aanzien van de aan de commissie toegewezen beleidsterreinen en (het toezicht houden op) de uitvoering van het door het bestuur vastgestelde beleid.

Het bestuur heeft besloten, teneinde de jarenlange werkdruk bij het dagelijks bestuur te verminderen, om een bestuurssecretaris in dienst van het pensioenfonds aan te stellen. De raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan staan positief tegenover de maatregelen die de werkdruk bij het dagelijks bestuur en het bestuur verlagen. Om het proces goed te doorlopen en te komen tot de definitieve aanstelling van de bestuurssecretaris per 1 juli 2018 zijn diverse overleggen met de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan gevoerd. Het bestuur en de raad van toezicht verschilden niet van inzicht over de instelling van de functie maar wel over het proces dat het bestuur heeft gevolgd bij de benoeming van de bestuurssecretaris. Het bestuur heeft gekozen voor een kandidaat die het pensioenfonds al van binnenuit kent.

In het verlengde van deze overleggen is een gezamenlijke werkgroep gestart om te komen tot een herijking van het beloningsbeleid voor Bpf Foodservice.

Voor de actuele samenstelling van het bestuur en de overige fondsorganen wordt verwezen naar de bijlage 'Organisatie van het pensioenfonds'.

De onderwerpen die in 2018 in de bestuursvergaderingen aan de orde kwamen, zijn:

- strategie en uitvoering strategische agenda;
- financiële positie van Bpf Foodservice;
- actuele ontwikkelingen in de pensioensector (nieuw pensioenstelsel, AVG, IORP II);
- implementatie wetgeving (AVG, IORP II, Wet waardeoverdracht kleine pensioenen)
- actuariael beleid (waaronder premie- en toeslagbeleid en Prognosetafels AG);
- beleggingsbeleid, waaronder (de wijziging van) het risicoprofiel en maatschappelijk verantwoord beleggen;
- verdieping van integraal risicomanagement;
- wijziging governance (naar aanleiding van risicomanagement en IORP II);
- relatie met raad van toezicht en verantwoordingsorgaan
- aansluitingsbeleid

- communicatiebeleid;
- uitbestedingsbeleid ;
- contractverlenging en kostenbeheersing met AZL

Fondsdocumenten

In het verslagjaar zijn de volgende fondsdocumenten gewijzigd:

ABTN

De ABTN wordt jaarlijks door het bestuur geactualiseerd. In de bestuursvergadering van 29 maart 2018 is de ABTN vastgesteld, waarin de besluitvorming uit het verslagjaar 2017 is verwerkt. Een aantal onderdelen van de ABTN zoals de wijziging van de risicohouding op korte termijn, Privacy- en IT-beleid zijn niet aangepast in afwachting van nadere besluitvorming later in het jaar.

Pensioenreglement

In december 2017 is het nieuwe pensioenreglement 2018 vastgesteld. De belangrijkste wijzigingen waren de aanpassing van de pensioenrichtleeftijd naar 68 jaar en invoering van het deeltijdpensioen. Ook is deze wijziging aangegrepen om de gesloten pensioenregelingen te moderniseren en nagenoeg geheel te harmoniseren. Het pensioenreglement is vervolgens beoordeeld door de belastingdienst. Naar aanleiding hiervan is een aantal (beperkte) aanpassingen, dat vooral tot doel had de tekst te verduidelijken, in het reglement doorgevoerd. In december 2018 is besloten om het pensioenreglement aan te passen met de wijzigingen voortvloeiend uit de Wet waardeoverdracht kleine pensioenen en communicatieverplichtingen naar de deelnemer die voortvloeien uit de Richtlijn IORPII. Het meest actuele pensioenreglement is beschikbaar op de website van Bpf Foodservice: www.bpffoodservice.nl.

Uitvoeringsreglement

Het uitvoeringsreglement is begin 2018 gewijzigd. De wijzigingen zien met name toe op een actualisering van het uitvoeringsreglement omdat er een nieuwe pensioenrichtleeftijd per 1 januari 2018 van toepassing is (68 jaar) en het deeltijdpensioen is ingevoerd.

Geschiktheid en evaluatie

Het bestuur werkt continu aan eigen deskundigheid met themabijeenkomsten en het uitwisselen van ervaringen met andere bestuursleden. Het Bestuur heeft in 2018 diverse studiedagen gevolgd op het gebied van de IORP II wetgeving en inrichting van de organisatie van het pensioenfonds volgens de 'three lines of defense', beheersing van risico's, vermogensbeheer en maatschappelijk verantwoord beleggen. Het bestuur evalueert in elk geval jaarlijks het eigen functioneren. Hierbij betreft het bestuur één keer in de twee jaar een onafhankelijke derde partij. Bij de evaluatie komt ook aan de orde of het bestuur voldoende geschikt en divers is en er wordt bovendien gekeken naar gedrag en cultuur. Ook de commissies evalueren elk jaar hun eigen functioneren. Naar aanleiding van de evaluaties heeft het bestuur besloten meer inzicht te willen hebben in het proces in de boardroom. Begin 2019 heeft het bestuur daarom een van de collectieve studiedagen gewijd aan 'boardroom dynamics'.

Diversiteit

Het Bestuur streeft in de samenstelling van de organen diversiteit na, naast de vereisten van geschiktheid. Diversiteit binnen de fondsorganen kan de horizon verbreden en bevordert een goed functioneren van deze fondsorganen. Het bestuur onderschrijft hiermee de richtlijn van de Code Pensioenfondsen. Het bestuur houdt bij de samenstelling van het bestuur zoveel mogelijk rekening met diversiteit. In het functieprofiel van het bestuur is opgenomen dat bij gelijke geschiktheid (op dit moment) de voorkeur uitgaat naar een (vrouwelijke) kandidaat, bij voorkeur jonger dan 40 jaar. Ook bij de samenstelling van het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht wordt met het diversiteitsbeleid rekening gehouden. Het bestuur dringt er bij de voordragende en benoemende organisaties op aan om bij het vervullen van een vacature met deze richtlijnen rekening te houden. Ondanks de inspanningen van het bestuur is de gewenste diversiteit niet overal aanwezig. In het bestuur, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht zijn er geen leden onder de 40 jaar. In 2018 is Jessica Matelski als kandidaat-bestuurslid benoemd ter vervulling van een vacature in het bestuur.

Het is de intentie van het bestuur om in 2019 het kandidaat-lidmaatschap van Jessica Matelski om te zetten in een volwaardig bestuurslidmaatschap. Hiermee wordt dan invulling gegeven aan bovengenoemde diversiteitsdoelen. Omdat in 2020 er een drietal vacatures gaan ontstaan, zal het bestuur zich in 2019 beraden over verdere diversiteitsdoelstellingen.

Beloning

Het beloningsbeleid is per 1 januari 2016 aangepast en vastgelegd in een beleidsdocument. Het pensioenfonds heeft voor de beloning de volgende uitgangspunten gehanteerd: beheerst en duurzaam en passend bij de omvang en organisatie en de doelstellingen van Bpf Foodservice. Daarnaast is er geen sprake van beloningen gerelateerd aan de resultaten van Bpf Foodservice en staat de beloning in redelijke verhouding tot het tijdsbeslag dat gepaard gaat met het uitoefenen van de diverse functies. Als gevolg van de indienstneming van een bestuurssecretaris is met het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht discussie gevoerd over het huidige beloningsbeleid. Naar aanleiding hiervan is een werkgroep ingesteld die een nieuw toekomstbestendig beloningsbeleid gaat onderzoeken. De werkgroep onderzoekt of een objectieve waardering van de zwaarte van de bestuursfuncties als basis voor het nieuw op te stellen beloningsbeleid tot de mogelijkheden behoort.

Gedragscodex / Compliance Officer

Het bestuur hanteert een gedragscodex. Jaarlijks, per vergadering en bij toe- en uittreding, bevestigen de leden van het bestuur dat zij de gedragscodex hebben nageleefd. De gedragscodex is in het verslagjaar niet gewijzigd. Over 2018 heeft de compliance officer geen bijzonderheden geconstateerd.

Wet- en regelgeving

In 2018 zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door de toezichthouders De Nederlandsche Bank N.V. en/of de Stichting Autoriteit Financiële Markten geen aanwijzingen aan Bpf Foodservice gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van Bpf Foodservice gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen is per 3 oktober 2018 gewijzigd. De Code Pensioenfondsen uit 2014 is op aanbeveling van de Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen bondiger geworden en anders gestructureerd. Een werkgroep van de Stichting van de Arbeid en de Pensioenfederatie ondersteunde deze aanbeveling, zodat de normen nu zijn ingedeeld naar 8 thema's en het aantal normen is ingekort naar 65. Het doel van de aanpassingen is om de Code Pensioenfondsen beter bruikbaar te maken. Bij verantwoording over de naleving van de Code Pensioenfondsen geldt het principe 'pas toe of leg uit'. Afwijking van de norm is mogelijk als daar een goede reden voor is.

Normen uit de Code pensioenfondsen waarvan door Bpf Foodservice is afgeweken in 2018

Bpf Foodservice heeft een inventarisatie van de naleving van de normen vastgesteld die jaarlijks waar nodig wordt geactualiseerd. Hierna worden de normen toegelicht die (nog) niet volledig worden nageleefd:

normnr	Inhoud norm	Toelichting op afwijking
33 (voorheen nr. 67 en 68)	In zowel het bestuur als in het verantwoordingsorgaan is er ten minste 1 vrouw en 1 man en kennen leden van zowel boven als van onder de 40 jaar.. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.	In het verantwoordingsorgaan zitten 2 vrouwen en 2 mannen, maar ouder dan 40 jaar. Voor het bestuur is deze doelstelling nog niet gerealiseerd. Het bestuur streeft dit na, voor zover mogelijk, gelet op de beperkte beschikbaarheid van geschikte kandidaten door benoemende organisaties en heeft in het kader van diversiteitsbevordering een diversiteitsbeleid vastgesteld. De verwachting is dat het bestuur in 2019 een vrouwelijk bestuurslid in het bestuur benoemt dat jonger is dan 40 jaar. Het bestuur gaat zich in 2019 beraden over de verdere invulling van diversiteit, in het licht van de 3 vacatures die in 2020 ontstaan.

Klachten en geschillen

Een deelnemer kan een klacht indienen als deze van mening is dat bij de uitvoering van de pensioenreglementen zijn rechten zijn geschaad. In 2018 zijn twee klachten ingediend bij het pensioenfonds. Deelnemers worden altijd gewezen op de klachten- en geschillenprocedure in het pensioenreglement en de mogelijkheid om, na het doorlopen van de klachten- en geschillenprocedure van Bpf Foodservice, de klacht voor te leggen aan de Ombudsman Pensioenen. De ontvangen klachten zijn rekening houdend met een evenwichtige belangenafweging voor Bpf Foodservice en deelnemer, door het bestuur afgehandeld.

Incidenten

In 2018 hebben zich bij de uitvoeringsorganisatie twee incidenten voorgedaan. Deze incidenten hebben voor Bpf Foodservice geen nadelige gevolgen gehad. De uitvoeringsorganisatie heeft naar aanleiding hiervan een aanvullende beheersmaatregel getroffen om dergelijke incidenten in de toekomst te voorkomen.

Uitbesteding en risicomanagement

Aan uitbesteding is voor het pensioenfonds een aantal risico's verbonden. Het bestuur heeft daarom beleid vastgesteld voor de beheersing van risico's die samenhangen met uitbesteding van (delen van) bedrijfsprocessen. Doelstelling van het uitbestedingsbeleid is het waarborgen van continuïteit en constante kwaliteit van de dienstverlening. Het bestuur heeft voor de uitvoering en monitoring van het uitbestedingsbeleid de Commissie Uitbesteding en Risicomanagement ingesteld.

Deze commissie bestaat uit drie bestuurders en heeft als voornaamste taken:

- het bestuur adviseren in de selecties en evaluaties van uitbestedingsrelaties en overige dienstverleners;
- het opzetten en onderhouden van een risicomanagementstructuur;
- een coördinerende rol in de totstandkoming van het jaarwerk.

De Commissie Uitbesteding en Risicomanagement heeft in dit verslagjaar met name bij de hierna vermelde onderwerpen stilgestaan. De onderwerpen komen vervolgens op de bestuurstafel met een advies van de Commissie Uitbesteding en Risicomanagement.

Risicomanagementstructuur

Het bestuur heeft in 2016 risico-inventarisaties op diverse risicodeelgebieden doorgevoerd. In 2017 is dit traject afgerond. De implementatie van het risicomanagement heeft in 2018 verder vorm gekregen en zal leiden tot een integrale aanpak van het risicomanagement met een structureel karakter.

De uitbreiding van het risicomanagementbeleid met een beheersstructuur voor met name niet-financiële risico's was een belangrijk aandachtspunt voor het bestuur in 2018.

De Commissie Uitbesteding en Risicomanagement heeft - samen met het bestuur - tijdens een aantal sessies de strategische en operationele cyclus, die samen onderdeel zijn van de integrale uitvoering van het risicomanagement vastgesteld. De strategische cyclus van risicohouding, risicobereidheid, risicotolerantie, strategische risico's en de strategische beheersing vormen het risiconormenkader van het bestuur. De operationele risicomanagementcyclus beschrijft de beheersing van operationele risico's in lijn met het strategisch risicomanagement normenkader. Het gaat dan om de FIRM-risico's (zie verder het hoofdstuk Risicomanagement en risicohouding).

Door het bestuur is besloten dat de eerstelijns verantwoordelijkheid voor het beheersen van de FIRM-risicocategorieën wordt verdeeld over de commissies van Bpf Foodservice waarvoor zij het meest relevant zijn gezien de gebruikelijke activiteiten per commissie. Dit bevordert de integraliteit van het risicomanagement en de toepassing van risicomanagement in de diverse commissies.

Implementatie IORP II

Op 13 januari 2019 zijn de wijzigingen in de pensioenwetgeving uit hoofde van de Europese Richtlijn IORP II in werking getreden. Het doel van IORP II is het bevorderen van de verdere standaardisatie van pensioenen in de Europese Unie. De Richtlijn bevat nadere regels rondom grensoverschrijdende collectieve waardeoverdrachten, governance, risicobeheer, beloningsbeleid en informatieverstrekking aan (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Ook bevat de Richtlijn regels ten aanzien van het toezicht op pensioenuitvoeringsorganisaties. Een nieuwe verplichting is dat er elke drie jaar een eigen-risicobeoordeling (ERB) dient te worden uitgevoerd en ingediend bij DNB.

Voor Bpf Foodservice heeft IORP II de grootste impact op de governance. Een belangrijk onderdeel hiervan betreft de inrichting van de zogenoemde sleutelfuncties. Dit betreft de risicobeheerfunctie, de actuariële functie en de interne auditfunctie. IORP II maakt een onderscheid tussen de houder van een sleutelfunctie en de personele invulling voor de daadwerkelijke uitvoering van de sleutelfunctie, waarbij de houder de eindverantwoordelijkheid houdt. De definitieve inrichting van de sleutelfuncties wordt in de eerste helft van 2019 verwacht.

Het bovenstaande gaf het bestuur aanleiding om te besluiten in 2019 de governance te wijzigen. Dit proces is in 2018 voorbereid. Dat betekent dat de commissies in de meeste gevallen in 2019 een andere rol (en naam) krijgen. De nieuwe governancestructuur is ingericht op basis van de 3 defensielijnen ("three-lines-of-defense"), die in risicomanagement gebruikelijk zijn.

Besloten is om het bestuur en de commissies (uitgezonderd de Commissie Uitbesteding en Risicomanagement) werkzaamheden in de eerste lijn te laten verrichten. Dit heeft de volgende gevolgen:

- Het Dagelijks Bestuur neemt een aantal beleidstaken over van de Commissie Uitbesteding en Risicomanagement.
- De Balansmanagementcommissie (BMC), voorheen de Beleggingscommissie, krijgt een aantal eerstelijnstaken toegewezen, met name over de uitbesteding van het vermogensbeheer. Daarnaast krijgt de BMC ook actuariële taken.
- De Pensioen- en Communicatiecommissie, voorheen de Communicatiecommissie, krijgt eerstelijnstaken m.b.t de pensioenuitvoering (pensioenadministratie, communicatie). Deze commissie gaat ook over de pensioenregeling.
- De Aansluitings- en Incassocommissie blijft vrijwel ongewijzigd. Deze commissie gaat over aansluiting, handhaving en incasso.
- De naam van de Commissie Uitbesteding en Risicomanagement wordt in samenhang met de nieuwe taken en rol gewijzigd in Governance, Risk en Compliance Commissie. Deze commissie krijgt een tweedelijnsfunctie. Dit betekent dat de Governance, Risk en Compliance Commissie meer beoordelend en toetsend zal fungeren ten opzichte van de werkzaamheden die in de eerste lijn vervuld zijn. Daarnaast heeft de Governance, Risk en Compliance Commissie een beleidsvoorbereidende rol voor het risicomanagement.

- Het voornemen is voor de derde lijn een (nieuwe) Audit Commissie in te stellen. De besluitvorming hieromtrent is ten tijde van het schrijven van dit verslag nog niet afgerond.
- In verband met eisen rondom de onafhankelijkheid van met name de leden van de Governance, Risk en Compliance Commissie (deze leden mogen geen lid zijn van een andere commissie, wel toehoorder) zijn er ook wijzigingen in de bezetting van de commissies doorgevoerd.

ISAE-rapportages

Bpf Foodservice heeft het vermogensbeheer en de pensioenadministratie uitbesteed aan diverse partijen (zie bijlage organisatie pensioenfondsen). Van deze dienstverleners ontvangt Bpf Foodservice jaarlijks een ISAE 3402 of een vergelijkbare rapportage. In deze rapportages verantwoorden de dienstverleners zich over consistente en correcte uitvoering van de aan hen uitbesteede processen. Ook over de beheersmaatregelen, waaronder begrepen de beheersmaatregelen die ten grondslag liggen aan hun jaarrekening. Ook in 2018 heeft Bpf Foodservice onderzocht of de dienstverleningsovereenkomsten met benoemde diensten en de prestatienormen overeenkomen met ISAE-rapportages. Bpf Foodservice heeft hierbij gebruik gemaakt van de risicomanagementadviseur. De bevindingen van 2018 hebben niet geleid tot materiële opmerkingen bij de uitbestedingsrelaties van Bpf Foodservice.

Algemene Verordening Gegevensbescherming

Per 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna AVG) van toepassing, die de Wet bescherming persoonsgegevens vervangt. Dat betekent dat vanaf die datum dezelfde privacywetgeving geldt in de hele Europese Unie (EU). Onder de AVG geldt dat Bpf Foodservice is aangemerkt als 'verwerkingsverantwoordelijke' van persoonsgegevens. Door de invoering van de AVG worden de gegevens van deelnemers nog beter beschermd dan daarvoor al het geval was.

Veel energie is gestoken in de implementatie van de wetgeving binnen het pensioenfonds. Onder meer zijn overeenkomsten aangepast, een privacy beleid is opgesteld, een privacy verklaring is op de website gepubliceerd en er is een verwerkingsregister opgesteld. Gerard Wegh, bestuurslid van Bpf Foodservice, is als AVG verantwoordelijke benoemd. De implementatie van de AVG is tijdig en volgens plan afgerond.

Evaluatie- en selectietraject accountant

In 2018 is er een evaluatie geweest van de accountant KPMG. Het bestuur is tevreden over de samenwerking met KPMG en over de constructieve, zakelijke en kritische opstelling van KPMG. Het bestuur heeft naar aanleiding hiervan besloten om de relatie voort te zetten.

Uitbesteding en evaluatie pensioenuitvoering

Bpf Foodservice heeft haar pensioenuitvoering sinds 2001 ondergebracht bij uitvoeringsorganisatie AZL. Met AZL worden regelmatig evaluatiegesprekken gevoerd. Eenmaal per jaar wordt een uitgebreidere evaluatie gehouden. Periodiek worden ook evaluaties gehouden van vermogensbeheerders en KAS BANK.

Jaarwerk 2017

De Commissie Uitbesteding en Risicomanagement is tevreden over de afwikkeling van het jaarwerktraject 2017. Behoudens een enkele uitzondering zijn alle werkzaamheden binnen de planning gerealiseerd.

Btw-plicht

Per 1 januari 2015 is de btw-vrijstelling van Bpf Foodservice komen te vervallen. Dit heeft een flinke kostenstijging tot gevolg gehad. De Commissie Uitbesteding en Risicomanagement heeft eind november 2017 van de belastingdienst een afwijzing op het bezwaar uit 2016 gekregen waarbij Bpf Foodservice zich, naar het oordeel van de belastingdienst, niet kwalificeert als beleggingsfonds voor haar deelnemers. Door ontwikkelingen in het najaar van 2017, bij het Btw-committee van de Europese Commissie en Tweede Kamervragen in Nederland, vond Bpf Foodservice het raadzaam om begin 2018 alsnog een aanvullend bezwaar in te dienen.

Met het recente eindarrest van de Hoge Raad in de zogenoemde PPG-procedure is vast komen te staan dat ondernemingen met een ondernemingspensioenfonds btw op uitvoeringskosten in aftrek kunnen brengen. Voor deze zogenaamde PPG-route heeft het pensioenfonds besloten om voorlopig vanuit de zijlijn de ontwikkelingen in dit dossier te blijven volgen. De reden daarvan is met name de complexiteit en de haalbaarheid voor het pensioenfonds.

Risicomanagement en risicohouding

Integraal Risicomanagement

Het bestuur van Bpf Foodservice wil waarborgen dat risicomanagement is geïntegreerd in de processen van besturing en uitvoering en zo waarde toevoegt aan de integriteit en beheersbaarheid van de bedrijfsvoering. Daarom werkt het bestuur met de kwadranten van het Risk Appetite Value Chain (RAVC) denk- en werkmodel: Risico Governance, Risico Strategie, Risico Processen, Risico Bewustzijn. Risico Governance gaat als inrichtingsvraagstuk over de rolverdeling in de Lines of Defense van Bpf Foodservice – hiermee organiseren we eigenaarschap, samenhang in werkzaamheden en countervailing power. Risico Strategie is het methodologisch vraagstuk hoe de missie, visie en strategie vertaald wordt naar het afwegen van kansen en risico's in besluitvorming en uitvoering. Risico Processen is het implementatievraagstuk waarmee de werking van risicomanagement wordt gerealiseerd, gemonitord en geëvalueerd. Dit om een lerende organisatie te zijn die bewust met kansen en risico's omgaat – Risico Bewustzijn. Deze kwadranten worden uitgewerkt in een strategische- en operationele risicomanagementcyclus. De cyclus van beleidsbepaling, rapportage, monitoring, evaluatie en herijking wordt hierin periodiek toegepast.

Strategische risicomanagementcyclus

In de strategische risicomanagementcyclus heeft het bestuur gedurende 2018 de risicohouding, risicobereidheid en strategische risico's vastgesteld. De risicohouding is gedefinieerd als het expliciteren van grondhouding ten aanzien van risico en rendement, volgens de classificatie Nul – Kritisch – Gebalanceerd – Opportuun – Maximaal. Deze schaal gaat geleidelijk van risicomijdend naar risico zoekend. De risicobereidheid geeft met de uitdrukking van principes aan wat het bestuur van waarde en belang acht. Het zijn de zogenaamde stoepranden waaraan beleid en uitvoering moeten voldoen. Risicobereidheid is daarmee van tevoren vastgelegd voor besluitvorming- en besturingsprocessen en wordt gebruikt om voorgenomen belangrijke besluiten te toetsen. Bestaan en werking van risicotolerantie (indicatoren met streefwaarde en bandbreedtes bij de risicobereidheidsprincipes) worden in 2019 uitgewerkt. Hieronder is de risicohouding en risicobereidheid per domein van ons denk- en werkmodel weergegeven:

Besturingsfilosofie

Risicohouding: kritisch

Risicobereidheidsprincipes:

- 1) Binding van werkgevers en werknemers en de sectorcultuur in de gremia van het pensioenfonds
- 2) Regie houden in de keuze voor ons besturingsmodel
- 3) Ons gedrag en onze cultuur zijn integer
- 4) Wij werken collegiaal aan goed afgewogen besluitvorming
- 5) Wij hebben de belangen van deelnemers, gepensioneerden en werkgevers altijd voor ogen
- 6) Voldoende continuïteit in het bestuur
- 7) Voldoende kennis en leiderschap in het bestuur
- 8) Voldoende zicht en grip op de uitvoering

Kapitaalmanagement

Risicohouding: gebalanceerd

Risicobereidheidsprincipes (inclusief de beleggingsovertuigingen):

- 1) Wij streven naar een optimale dekkingsgraad voor het pensioenresultaat van onze deelnemers

- 2) Het uitbestede vermogensbeheer is beheerst en draagt bij aan financiële stabiliteit
- 3) Door juiste mandaten en inrichting van de (IT-)bedrijfsvoering zijn tijdigheid, juistheid en betrouwbaarheid gewaarborgd
- 4) Bpf Foodservice is een lange termijn belegger, waarbij de korte termijn in de gaten wordt gehouden
- 5) Een efficiënte organisatie draagt bij aan het rendement
- 6) 'Hou het eenvoudig', indien mogelijk
- 7) Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) dient meegenomen te worden bij de bepaling van het beleggingsbeleid
- 8) Asset allocatie is de belangrijkste keuze voor het rendement
- 9) Risico vereist een extra rendement
- 10) Het concentratierisico dient beheerst te worden, binnen bepaalde grenzen

Binnen het domein kapitaalmanagement is ook de risicohouding als voorgeschreven in FTK relevant. Het bestuur heeft geconstateerd dat de risicohouding risicomijdend is. In de ABTN is omschreven hoe deze tot stand is gekomen en welke bandbreedtes zijn gesteld aan het vereist eigen vermogen (risicohouding korte termijn) en het pensioenresultaat (risicohouding lange termijn).

Reputatiemanagement

Risicohouding: kritisch

Risicobereidheidsprincipes:

- 1) Wij hebben een herkenbare eigen identiteit
- 2) Wij hebben het vertrouwen van onze deelnemers, omdat we in onze besturing en uitvoering integer, correct en competent handelen
- 3) Onze regeling sluit aan bij de behoeften van werkgevers en deelnemers
- 4) Wij zijn kostenbewust

Uitvoering en IT

Risicohouding: kritisch

Risicobereidheidsprincipes:

- 1) Wij zijn klaar voor een omgeving waarin de verplichtstelling is vervallen
- 2) Wij hebben grip op (veranderprocessen in) onze (interne en uitbestede) bedrijfsvoering door voldoende checks & balances
- 3) De verwerking van data door personen en systemen verloopt tijdig en juist
- 4) Enkel bevoegden hebben toegang tot onze vertrouwelijke data

Naast de risicohouding en risicobereidheid, heeft Bpf Foodservice strategische doelstellingen en risico's vastgesteld.

Strategische doelstellingen en -risico's

De missie, visie en strategie van Bpf Foodservice komen tot uitdrukking in de volgende doelstellingen:

- 1) Groei pensioenfonds: beheerste groei door aansluiting grotere werkgevers uit de (foodservice) sector
- 2) Een eenvoudige, toekomstbestendige, uitvoerbare pensioenregeling, passend bij de aangesloten sectoren
- 3) Kostenniveau per deelnemer maximaal gelijk aan het gemiddelde van peergroup
- 4) Stroomlijnen 'Governance' met oog op toekomstscenario's
- 5) Goede binding met werknemers en werkgevers zodat zij, ook zonder verplichtstelling, bewust/vrijwillig kiezen voor Bpf Foodservice
- 6) Onderzoeken 'interfondselijke' samenwerking gericht op kostenbesparing
- 7) Onderzoeken IT-innovatiekracht bij pensioenuitvoerder

Ten opzichte van deze strategische doelstellingen heeft het bestuur strategische risico's geïdentificeerd. Het bruto risico is ingeschat, de risicobeheersing is opgezet; het netto risico is ingeschat. De risico's en bijbehorende beheersing in de strategische

risicomanagementcyclus zijn hieronder weergegeven, gevolgd door een heatmap die de risico inschatting van het bestuur weergeeft, inclusief effect van beheersing.

Risico	Belangrijke beheersmaatregelen, niet limitatief
1) De invulling van diverse functies in het bestuur en de bestuurscommissies komt onder druk te staan door eisen aan deskundigheid, geschiktheid en diversiteit.	<ul style="list-style-type: none"> - Schema van aftreden - Selectiebeleid - Opleidingsplan
2) De politieke discussie over vernieuwing van het pensioenstelsel verloopt traag en onduidelijk, waardoor bestuur niet tijdig kan anticiperen op ontwikkelingen in de toekomst.	<ul style="list-style-type: none"> - Actuele ontwikkelingen blijven volgen
3) Door toenemende complexiteit in wet- en regelgeving (en invulling daarvan door toezichthouder DNB) wordt het voor Bpf Foodservice steeds moeilijker daar tegen redelijke kosten aan te voldoen.	<ul style="list-style-type: none"> - Sturen op schaalvergroting van het pensioenfonds - Samenwerking met andere pensioenfonds
4) De beoogde groei is niet realiseerbaar (bijv. te geringe beschikbaarheid/ bereidwilligheid van geschikte pensioenfonds in de voedingshandel of -industrie, van kleinere of vergelijkbare omvang om te groeien), daardoor wordt het in de toekomst moeilijker zelfstandig te blijven voortbestaan.	<ul style="list-style-type: none"> - Strategie en strategische agenda evalueren - Strategische roadmap van het Dagelijks Bestuur
5) Afwezigheid van de grootste vakbond (FNV) in het bestuur, negatief effect op beoogde samenwerking.	<ul style="list-style-type: none"> - Open houding vanuit bestuur, in overleg blijven - Samenwerken met alle relevante vakbonden
6) Beperkte actieve participatie en betrokkenheid van deelnemers, waardoor de binding verloren kan gaan en het pensioenfonds niet meer weet wat de behoefte van de deelnemers is. Hierdoor kan draagvlak van deelnemers voor het pensioenfonds onder druk komen te staan.	<ul style="list-style-type: none"> - Communicatiebeleid - Communicatieadviseur - Deelnemerspanel
7) Bestaansrecht of voortbestaan komen in geding doordat de representatie tegenvalt en hiermee komt (behoud van) aansluiting van bepaalde werkgevers in gevaar.	<ul style="list-style-type: none"> - Aantrekkelijke regeling - Sturen op klanttevredenheid
8) Blijvend lage rente, waardoor de regeling te duur wordt.	<ul style="list-style-type: none"> - ALM - Beleggingsadviseur
9) De Foodservice markt verandert en kent minder kenmerken van de 'klassieke groothandel'. Draagvlak vanuit de sector voor het pensioenfonds komt onder druk te staan.	<ul style="list-style-type: none"> - Sturen op basis van strategische roadmap - Aansluitingsbeleid - Effectieve communicatie met doelgroepen

Risico	Belangrijke beheersmaatregelen, niet limitatief
10) Ons verandervermogen en –bereidheid als bestuur schieten tekort om toekomstbestendigheid in ons aanbod van pensioenproduct(en) te realiseren waardoor groei onder druk komt te staan.	<ul style="list-style-type: none"> – Sturen op basis van strategische roadmap – Pensioen- en communicatiecommissie – Strategie en strategische agenda evalueren – Evaluatie functioneren bestuur
11) Het (IT-)verandervermogen van uitvoerder(s) schiet tekort.	<ul style="list-style-type: none"> – Aandachtspunt bij (her)selectie en evaluatie – Dialoog met uitvoerders – IT beleid
12) Een (strategische) koerswijziging van uitvoerder(s) zorgt dat de dienstverlening aan Bpf Foodservice ongeschikt is.	<ul style="list-style-type: none"> – Aandachtspunt bij evaluatie uitvoerders – Dialoog met uitvoerders – Contract en SLA
13) Cyberrisico is niet voldoende beheerst en leidt tot financiële- en reputatieschade.	<ul style="list-style-type: none"> – Verwerkersovereenkomsten – Incidentenprocedure – IT beleid (inclusief informatiebeveiliging), Privacybeleid – Ethical hacking inzetten
14) Door (be)sturend optreden van DNB wordt het voor het bestuur van Bpf Foodservice moeilijk om zelf het beleid te bepalen.	<ul style="list-style-type: none"> – Deskundig en pro-actief besturen – Evaluatie functioneren bestuur



Operationele risicomanagementcyclus

De operationele risicomanagementcyclus gaat in op risico's in de (uitbestede) bedrijfsvoeringsprocessen. Bpf Foodservice heeft ook risico's in de operationele en thematische risicomanagementcyclus geïdentificeerd. Het bruto risico is ingeschat; de risicobeheersing

is opgezet en het netto risico is ingeschat. Het betreft de risico's als weergegeven in onderstaande tabel. Voor de beheersing van deze risico's is het eigenaarschap belegd bij de verschillende commissies van het bestuur.

Matching-/ renterisico 1. Rente 2. Valuta 3. Liquiditeit 4. Inflatie	Marktrisico 1. Prijsvolatiliteit 2. Marktliquiditeit 3. Concentratie en correlatie	Kredietrisico 1. Default probability 2. Concentratie en correlatie 3. Loss given default 4. Exposure at default	Verzekeringstechnisch risico 1. Sterfte/langleven 2. Arbeidsongeschiktheid 3. Schade 4. Concentratie en correlatie
Omgevingsrisico 1. Concurrentie 2. Afhankelijkheid 3. Reputatie 4. Ondernemingsklimaat	Operationeel risico 1. (Pre)acceptatie/transactie 2. Verwerking 3. Uitkeringen en betalingen 4. Informatie 5. Productontwikkeling 6. Kosten 7. Personeel 8. Fraudegevoeligheid	Uitbestedingsrisico Continuïteit bedrijfsvoering 2. Integriteit 3. Kwaliteit dienstverlening 4. IT	IT-risico 1. Strategie en beleid 2. Beveiliging 3. Beheersbaarheid 4. Continuïteit
Integriteitsrisico 1. Witwassen 2. Omzeiling sancties 3. Terrorismefinanciering 4. Corruptie (omkoping) 5. Belangenverstrengeling 6. Fraude 7. Belastingontduiking en -ontwijking 8. Marktmanipulatie 9. Handel met voorwetenschap 10. Cybercrime 11. Maatschappelijk onbetamelijk gedrag	Juridisch risico 1. Wet- en regelgeving 2. Naleving 3. Aansprakelijkheid 4. Afdwingbaarheid contracten		

Continue versterking van integraal risicomanagement

In 2018 is conform Jaarplan IRM 2018 Bpf Foodservice gewerkt aan versterking van het risicomanagement met de volgende belangrijkste acties:

1. IRM bestuursdagen om bewustzijn en betrokkenheid vanuit hele bestuur te organiseren
- 2) Doorlopen strategische risicomanagementcyclus
- 3) Aandacht voor de operationele risicomanagementcyclus
- 4) Governance inrichten conform IORPII: samenhang eerste- en tweedelijns risicomanagement
- 5) Uitvraag IT en beoordeling ISAE's uitvoerders en dialoog daarover met uitvoerders
- 6) Ontwikkeling IT beleid en integriteitsbeleid
- 7) Herijken incidentenprocedure en SIRA

In 2019 zal vanuit de gerealiseerde versterking in opzet en bestaan van IRM de aandacht vooral uitgaan naar de werking van IRM. Het gaat dan om de werking van de (onder invloed van IORPII) vernieuwde governance en de risicomanagementcycli. De governance binnen het bestuur en de commissies is explicieter ingericht naar eerste, tweede en derde lijn.

Aanwezige risico's

De hierna volgende tabel geeft een uitleg van de financiële en niet financiële risico's die het fonds loopt. Meer kwalitatieve en kwantitatieve uitleg over de financiële risico's wordt gegeven in de risicoparagraaf bij de toelichting op de jaarrekening.

Financiële risico's	Status
Matching/-renterisico (S1)	<p>Pensioenfondsen kennen doorgaans een langere looptijd voor hun verplichtingen dan voor hun bezittingen. Daardoor ontstaat een renterisico. Bij een rentedaling nemen de verplichtingen meer toe in waarde dan de bezittingen.</p> <p>Het pensioenfonds is gevoelig voor wijzigingen in de rente omdat de rentegevoeligheid van de beleggingen en de rentegevoeligheid van de verplichtingen niet gelijk zijn (de zogenaamde duration mismatch). Voor langere looptijden wordt voor bezittingen en verplichtingen een andere rente gehanteerd.</p> <p>Status: De afdekking van de verschillende risico's is in 2018 alleen gewijzigd voor het renterisico. Het renterisico werd tot eind oktober 2018 strategisch voor 70% afgedekt (op basis van marktrente). Vanaf november is dit percentage verlaagd naar een normafdekking van 60%. Bij het meten van de renteafdekking wordt de rentegevoeligheid van credits slechts voor 50% meegeteld, omdat dit type beleggingen meer risico kent, waardoor het een minder goed instrument is voor de renteafdekking. Tevens is een dynamische renteafdekking geïmplementeerd.</p>
Marktrisico, zakelijke waarden (S2)	<p>De waarde van aandelen fluctueert. Een pensioenfonds dat in zakelijke waarden belegt, loopt hierdoor risico.</p> <p>Het pensioenfonds loopt het risico dat door de ontwikkeling van marktprijzen (veroorzaakt door factoren die samenhangen met een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren) wijzigingen in waarde plaatsvinden.</p> <p>Status: De beleggingen in aandelen zijn verhoogd van 25% naar 30% ten koste van de beleggingen in vastrentende waarden. Het beleid is in overeenstemming met de risicobereidheid van de deelnemers.</p> <p>Onderdeel van de investment beliefs van het pensioenfonds is het spreiden van risico's. Door deze diversificatie wordt het marktrisico verminderd.</p>

Financiële risico's	Status
Valutarisico (S3)	<p>Valutarisico bestaat bij beleggingen in vreemde valuta. De kans dat de wisselkoers van vreemde valuta verslechtert ten opzichte van de euro betekent een risico voor een pensioenfonds omdat de verplichtingen in euro zijn. Dit risico ontstaat zowel bij directe beleggingen in vreemde valuta, als bij beleggingen in beleggingsfondsen die gewaardeerd zijn in vreemde valuta.</p> <p>Het pensioenfonds belegt in buitenlandse waardepapieren, waardoor het pensioenfonds gevoelig is voor koersschommelingen van de betreffende valuta ten opzichte van de euro.</p> <p>Status: Bpf Foodservice dekt het valutarisico in de beleggingsportefeuille voor gemiddeld 60% af door 100% van het valutarisico binnen de vastrentende waarden portefeuille af te dekken en 50% van het valutarisico binnen de aandelen ontwikkelde markten.</p>
Marktrisico, grondstoffen (S4)	<p>Pensioenfondsen die beleggen in grondstoffen (commodities) lopen het risico dat de waarde van deze beleggingen daalt.</p> <p>Het pensioenfonds loopt het risico dat door de ontwikkeling van marktprijzen (veroorzaakt door factoren die samenhangen met een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren) waardewijzigingen plaatsvinden.</p> <p>Status: Bpf Foodservice belegt niet in grondstoffen.</p>
Kredietrisico (S5)	<p>Het kredietrisico toont het effect van de kredietwaardigheid van een partij waar het pensioenfonds zaken mee doet. Hoe groot het kredietrisico is, blijkt uit de zogeheten creditspread. Deze spread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid, risicovrij, door het pensioenfonds wordt ontvangen. Een andere indicator van kredietrisico is de 'credit rating' die kredietbeoordelaars aan landen en bedrijven toekennen.</p> <p>Het pensioenfonds loopt het risico van financiële verliezen als gevolg van faillissementen, betalingsonmacht of kredietverslechtering van tegenpartijen.</p> <p>Status: Alvorens investeringen gedaan worden in kredietgevoelige beleggingen wordt de belegging gecontroleerd op haar rating.</p> <p>Bpf Foodservice heeft voor het matching gedeelte van de vastrentende portefeuille gekozen voor een combinatie van swaps aangevuld met staatsobligaties van hoge kwaliteit. Daarnaast belegt Foodservice strategisch in credits met grotendeels een 'investment grade' credit rating (BBB of hoger).</p>

Financiële risico's	Status
Verzekeringstechnisch risico (S6)	<p>Het risico dat het pensioenfonds loopt met haar deelnemers op het gebied van sterfte en arbeidsongeschiktheid.</p> <p>Het pensioenfonds staat bloot aan verzekeringstechnische risico's. Voornamelijk is dit het financiële risico door sterfte. De feitelijke sterfte van deelnemers is hoger of lager dan verwacht en de gemiddelde levensduur van deelnemers is lager dan of overtreft de verwachtingen. De sterftetrend wordt meegenomen bij de bepaling van de voorziening voor risico van het pensioenfonds. Het verzekeringstechnisch risico omvat ook het risico van negatief resultaat op de</p> <p>actuariële grondslagen waarmee de pensioenpremie en de technische voorziening worden bepaald. De belangrijkste actuariële risico's zijn het langlevensrisico, het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico.</p> <p>Status: Bpf Foodservice heeft de verzekeringstechnische risico's niet herverzekerd.</p> <p>Bpf Foodservice houdt rekening met de sterftekansen en levensverwachting van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden door het gebruik van de overlevingstafels van het Actuarieel Genootschap. Aan de sterftekansen die ten grondslag liggen aan de overlevingstafels worden fondsspecifieke correctiefactoren toegepast. Het bestuur zal van jaar tot jaar het gebruik van de overlevingstafels monitoren. De overlevingstafels zijn voor het laatst eind 2018 aangepast.</p>
Liquiditeitsrisico (S7)	<p>Een liquiditeitstekort kan er toe leiden dat het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende liquiditeiten aan te houden.</p> <p>Het risico voor het pensioenfonds dat er onvoldoende liquide middelen beschikbaar zijn om op korte termijn aan de verplichtingen te kunnen voldoen en/ of het verlies dat kan ontstaan doordat beleggingen niet snel verkocht kunnen worden.</p> <p>Status: Bpf Foodservice belegt voor een klein deel in minder liquide beleggingen, namelijk het hypotheekfonds. Het grootste gedeelte (>90%) van de beleggingsportefeuille is echter zeer liquide. Dit geldt voor zowel de beleggingen in aandelen als vastrentende waarden. Het liquiditeitsrisico is hierdoor beperkt.</p>

Financiële risico's	Status
<p>Concentratierisico (S8)</p>	<p>Blootstelling (of exposure) van grote posities naar dezelfde risicobronnen vormen een concentratierisico. vormen een concentratierisico.</p> <p>Concentratierisico bij het pensioenfonds kan optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een sterke sector gebonden portefeuille van leningen kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Als aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico. Om te bepalen welke posities onder concentratierisico naar tegenpartijen vallen worden per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur bij elkaar opgeteld.</p> <p>Status: Het pensioenfonds wil het concentratierisico zo veel mogelijk beperken, maar realiseert zich dat hier grenzen aan zijn. Het voornaamste doel is om te voorkomen dat er een te grote exposure is naar 1 tegenpartij. Daarnaast wordt ook gestreefd naar spreiding over beleggingscategorieën, regio's en sectoren. Het pensioenfonds gaat met concentratierisico om door de beleggingsportefeuille te spreiden over diverse beleggingscategorieën met elk een verschillend risicorendementsverhouding. Over spreiding in geografische gebieden en sectoren wordt gerapporteerd. Daarnaast wordt door de vermogensbeheerders de correlatie in de actief beheerde portefeuille gecontroleerd. Ook wordt bij de introductie van nieuwe beleggingstitels de invloed hiervan op de bestaande correlatie in ogenschouw genomen. Tot slot rapporteren de vermogensbeheerders over de grootste belangen in de portefeuille.</p>
<p>Beheerrisico beleggingen (S10)</p>	<p>Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Volgens het standaardmodel dient in beginsel alleen een buffer voor actief beheer risico becijferd te worden voor aandelen indien de tracking error van de aandelenbeleggingen groter dan 1% is. De tracking error meet in hoeverre de aandelenmanager zich actief positioneert ten opzichte van de gekozen benchmark. Bij de berekening van het actief beheer risico dient eveneens rekening gehouden te worden met de ongoing cost figure (OCF) van de aandelenbeleggingen.</p> <p>De risico's die het pensioenfonds loopt binnen haar aandelenportefeuille in verband met beleggingen die afwijkend van de benchmark gemanaged worden.</p> <p>Status: Het in aandelen belegd vermogen van Bpf Foodservice wordt belegd in passief beheerde aandelenfondsen waarvan de tracking error ten opzichte van de index nagenoeg 0 bedraagt.</p>

Niet-financiële risico's	Status
<p>Operationele risico</p>	<p>Het risico dat optreedt voor het pensioenfonds bij de uitvoering van de pensioen- en beleggingsactiviteiten, als gevolg van niet-afdoende of falende interne processen, menselijk gedrag en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen.</p> <p>Het operationeel risico is het risico op verlies als resultaat van inadequate of foutieve interne processen, fouten door mensen en haperende systemen of door externe gebeurtenissen. Operationele risico's bedreigen de goede uitvoering van de pensioenregeling.</p> <p>Status: De operationele uitvoering geschiedt door AZL N.V., Robeco, SSGA, SAREF en KAS BANK. Deze partijen hebben een ISAE 3402 (of vergelijkbare) rapportage bij Bpf Foodservice aangeleverd. Het bestuur is van oordeel dat de uitbesteding van de werkzaamheden garant staat voor een betere uitvoering van de pensioenregeling(en) dan indien zou zijn geopteerd voor eigen beheer. Het bestuur heeft een afzonderlijk uitbestedingsbeleid geformuleerd.</p>
<p>Uitbestedingsrisico</p>	<p>Het uitbestedingsrisico is het risico voor het pensioenfonds dat de continuïteit/kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden, dan wel de voor deze derden beschikbaar gestelde apparatuur en het ter beschikking gesteld personeel, wordt geschaad.</p> <p>Het bestuur heeft met behoud van zijn verantwoordelijkheden de meeste werkzaamheden uitbesteed. Door de uitbesteding heeft het bestuur geen directe gezagsverhouding met de personen die bij de derde partij feitelijk en dagelijks zijn belast met de werkzaamheden.</p> <p>Status: Bij alle uitbestedingen houdt Bpf Foodservice zich (in het belang van de deelnemers) volledig aan de regelgeving van DNB op dit gebied. Bpf Foodservice beschikt steeds over een uitbestedingsovereenkomst die voldoet aan artikel 34 van de Pensioenwet. Bpf Foodservice legt afspraken over procedures, processen, informatieverschaffing en te leveren diensten vast in een SLA. De SLA bevat ten minste afspraken over de administratieve organisatie, de autorisatie en procuratiesystemen en de interne controle van de uitvoerende organisatie. AZL, Robeco, SSGA en KAS BANK rapporteren elk kwartaal over de naleving van de SLA. Indien AZL, Robeco, SSGA, SAREF of KAS BANK een langdurig samenwerkingsverband met andere organisaties aangaat dan wel haar werkzaamheden geheel of gedeeltelijk overdraagt, wordt het bestuur daarover geïnformeerd. Hetzelfde geldt indien AZL, Robeco, SSGA, SAREF of KAS BANK besluiten essentiële werkzaamheden onderwerp van onder-uitbesteding te maken. Met het overleggen van de ISAE 3402 rapportage komt Bpf Foodservice tegemoet aan de Beleidsregel 'Uitbesteding Pensioenfondsen'. Daarin bepaalt DNB dat een pensioenfonds dat zijn administratie uitbesteedt aan een uitvoerder verantwoordelijk is en blijft voor een juiste administratie. Ook over 2018 heeft AZL een ISAE 3402 type II rapportage en ISAE 3000 type II verklaring afgegeven. Ook Robeco, SAREF en KAS BANK zijn in het bezit van een ISAE 3402 rapportage. SSGA heeft een SOC1 rapport dat voldoet aan de ISAE 3402-standaarden. Voor de meeste relevante processen is een beschrijving van de AO/IC opgesteld inclusief beheersingsmaatregelen. De periodieke rapportages van zowel de uitvoeringsorganisaties als de externe adviseurs stellen Bpf Foodservice in staat de risico's en de fondssituatie goed te volgen.</p>

Niet-financiële risico's	Status
<p>Compliance risico, omgevingsrisico en wet- en regelgeving</p>	<p>Hieronder worden risico's verstaan als gevolg van externe veranderingen.</p> <p>Het compliance risico omvat het risico voor het pensioenfonds dat niet of niet tijdig de consequenties van (veranderende) wet- en regelgeving worden onderkend, waardoor wet- en regelgeving op onderdelen worden overtreden.</p> <p>Status: Bpf Foodservice verstaat onder het omgevingsrisico de verwachtingen van de toezichthouders, DNB en AFM, maar ook wijzigingen in Nederlandse en Europese wet- en regelgeving. Bpf Foodservice ziet geen mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de totstandkoming van wet- en regelgeving. Bpf Foodservice voert de pensioenregeling uit conform wet- en regelgeving. De praktijk van de afgelopen decennia heeft aangetoond dat het risico gering is dat het pensioenfonds de wet- en regelgeving overtreedt dan wel nalatig is in de nakoming hiervan. Dit mede dankzij de juridische ondersteuning van externe adviseurs, compliance officer, de rol van de certificerend actuaire en accountant, alsmede de periodieke toetsing door DNB en AFM. Het bedrijfstakpensioenfonds kent een verplichte deelneming aan de pensioenregeling en ondervindt derhalve geen directe gevolgen van de markt als het om de omvang van het deelnemersbestand gaat. Voor het bestuur is de continuering van de verplichtstelling van de pensioenregeling hierbij een belangrijk dossier.</p>
<p>IT-risico</p>	<p>De informatietechnologie is een belangrijke risicocategorie voor pensioenfonds.</p> <p>Omdat het merendeel van de pensioenfonds de IT heeft uitbesteed, is dit risico tot een uitbestedingsrisico geworden. Niettemin heeft dit apart de aandacht van het bestuur gezien de mogelijke impact van dit risico.</p> <p>Het pensioenfonds maakt op veel gebieden gebruik van IT dus is blootgesteld aan IT-risico's.</p> <p>Status: Het bestuur van Bpf Foodservice heeft kennis genomen van de ISAE 3402 en rapportages van de partijen waaraan IT-werkzaamheden zijn uitbesteed en geen grote onvolkomenheden aangetroffen.</p>

Niet-financiële risico's	Status
Reputatierisico	<p>Hieronder wordt verstaan het risico voor het pensioenfonds door niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, van medewerkers en partijen aan wie de werkzaamheden zijn uitbesteed.</p> <p>Onder reputatierisico wordt het risico verstaan dat het pensioenfonds door het handelen reputatieschade lijdt bij belanghebbenden.</p> <p>Status: Bpf Foodservice heeft een gedragscode inclusief incidenten- en klokkenluidersregeling en een integriteitsbeleid. De gedragscode is een wettelijke verplichting en DNB ziet actief toe op naleving hiervan. De compliance officer heeft de naleving van de gedragscode gecontroleerd en geen bijzonderheden geconstateerd. Ook voert Bpf Foodservice een uitbestedingsbeleid uit waarin maatregelen zijn genomen om het integriteitsrisico bij uitbestedingsrelaties te beperken.</p> <p>Om het reputatierisico te beperken heeft Bpf Foodservice een integriteitsbeleid vastgesteld evenals een communicatiebeleid waarin transparante communicatie naar haar belanghebbenden voorop staat.</p>
Juridische risico's	<p>Het risico op niet voldoen aan wet- en regelgeving en de kans daar op te worden aangesproken.</p> <p>Het pensioenfonds loopt het risico op claims. Dit risico ontstaat bijvoorbeeld doordat de fondsstukken niet voldoen aan de wettelijke bepalingen. Een ander risico is dat een pensioenfondsbestuurder in persoon juridisch wordt aangesproken. Een derde risico ontstaat als het beleid van het pensioenfonds niet consistent is. Een vierde risico ontstaat als het pensioenfonds niet of onduidelijk communiceert naar partijen. Een vijfde risico betreft de aansprakelijkheid als bedrijven die het pensioenfonds heeft ingehuurd hun werk niet goed doen.</p> <p>Status: Bpf Foodservice heeft verschillende beheersmaatregelen benoemd die worden ingezet om het juridische risico te mitigeren. Het bestuur draagt er bijvoorbeeld zorg voor dat de leden van het bestuur voldoende kennis en kunde bezitten om de verantwoordelijkheid als bestuurder te kunnen dragen. Waar nodig worden externe specialisten ingeschakeld. De uitvoeringsorganisaties, accountants en de adviseurs van Bpf Foodservice stellen het bestuur op de hoogte van ontwikkelingen via onder andere notities, nieuwsbrieven en seminars. Besluiten worden voorafgegaan door een gedegen analyse van gerelateerde juridische risico's. Ook is voor de bestuurders een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten. Daarnaast beschikt Bpf Foodservice over een klachten- en geschillenregeling.</p>

Risicohouding

Controle op het gevoerde beleid

Op grond van het FTK moet continu gemonitord en aan de deelnemers gecommuniceerd worden of het gevoerde beleid resulteert in de verwachte doelstellingen. Deze wettelijke verplichting komt tot uitdrukking in de zogeheten risicohouding. De risicohouding van Bpf Foodservice is de mate waarin Bpf Foodservice bereid is beleggingsrisico's te lopen om de doelstellingen van Bpf Foodservice te realiseren en de mate waarin Bpf Foodservice beleggingsrisico's kan lopen gegeven de kenmerken van Bpf Foodservice. Na overleg met de cao-partijen en in overleg met de fondsorganen heeft het bestuur vastgelegd dat de risicobereidheid en het risicodraagvlak laag zijn. Dit is onder andere gebaseerd op een risicobereidheidsonderzoek onder de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. De risicohouding wordt verder onderverdeeld in een korte termijn risicohouding en een lange termijn risicohouding.

Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten aan de hand van de vereiste dekkingsgraad met bijbehorende bandbreedtes. Indien op enig moment de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van Bpf Foodservice. Mede op basis van deze risicohouding en de ALM-studie die is uitgevoerd in 2017 heeft het pensioenfonds een strategisch beleggingsbeleid vastgesteld. Het risicoprofiel dat uit het beleggingsbeleid voortvloeit, kan worden vertaald in een vereist eigen vermogen (de risicohouding op korte termijn). De bandbreedtes die het pensioenfonds wenst te hanteren voor dit vereist eigen vermogen, oftewel de risicohouding op korte termijn, is 12% als ondergrens en 18% als bovengrens.

Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. De belangrijkste uitkomst waarnaar in de haalbaarheidstoets gekeken wordt, is het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud. Conform de risicobereidheid van Bpf Foodservice heeft het bestuur een pensioenresultaat en ondergrenzen vanuit verschillende scenario's gedefinieerd die aansluiten op de lange termijn risicohouding van Bpf Foodservice. Het pensioenresultaat en de ondergrenzen zijn door het bestuur vastgesteld en vastgelegd in de ABTN vanuit de volgende 3 situaties:

- de situatie dat Bpf Foodservice precies beschikt over het vereist eigen vermogen
- de situatie dat Bpf Foodservice precies beschikt over de feitelijke dekkingsgraad
- de situatie van een slechtweerscenario van de feitelijke dekkingsgraad

In 2015 heeft Bpf Foodservice aan deze wettelijke verplichting voldaan via de aanvangshaalbaarheidstoets. Dit heeft geleid tot een minimaal pensioenresultaat van 78% vanuit de situatie dat aan de feitelijke dekkingsgraad wordt voldaan. Tevens is met behulp van de aanvangshaalbaarheidstoets getoetst dat het premiebeleid nog realistisch en haalbaar is. In 2018 is uit de jaarlijkse haalbaarheidstoets gebleken dat de resulterende pensioenresultaten voldoen aan de in de risicohouding vastgestelde ondergrens en maximale afwijking.

Verslag Raad van Toezicht

In 2018 heeft een veelheid aan onderwerpen op de agenda van het bestuur en de Raad van Toezicht (RvT) gestaan. Het eind 2017 ingezette traject om een bestuurssecretaris aan te stellen heeft in 2018 in het bijzonder veel tijd en aandacht van bestuur en RvT gevraagd. De RvT deelde de noodzaak om maatregelen te nemen die leiden tot verlichting van de werkdruk van met name het dagelijks bestuur. De RvT is zeer kritisch geweest ten aanzien van het door het bestuur gevolgde proces en de daarbinnen door het bestuur gemaakte keuzes. De discussies spitsten zich toe op de tijdige betrokkenheid van de fondsorganen, de mogelijke schijn van belangenverstrengeling en het van toepassing zijn van het beloningsbeleid. De RvT heeft tussentijds over de door de RvT genomen stappen verantwoording afgelegd aan het verantwoordingsorgaan (VO). De discussies tussen bestuur en RvT hebben geleid tot een tweetal werkgroepen waarin bestuur en RvT gezamenlijk zich buigen over het beloningsbeleid van het pensioenfonds en over de dialoog en samenwerking tussen bestuur en RvT. In 2019 zal dit onder meer tot gewijzigd beleid en een aantal werkafspraken leiden.

Daarnaast ziet de RvT dat het bestuur veel tijd en aandacht besteedt aan belangrijke onderwerpen zoals risicomanagement, invoering IORP II, communicatie, pensioenuitvoering, premiebeleid en strategie. Daarbij laat het bestuur zich adviseren en begeleiden door externe deskundigen, die afhankelijk van het onderwerp een meer of minder prominente rol spelen. Het bestuur neemt besluiten en maakt keuzes, rekening houdend met de belangen van de verschillende belanghebbenden. Het bestuur heeft ook een visie op het gewenste kostenniveau van de uitvoering.

De RvT heeft geconstateerd dat het bestuur de strategie gestructureerd uitwerkt aan de hand van de strategische roadmap. De doelstellingen van het bestuur zijn ambitieus en helaas zijn niet alle ambities voor 2018 gerealiseerd. Evaluatie van de oorzaken hiervan kan aanleiding zijn voor aanpassing van de strategie. Zo is onder meer de gewenste groei achtergebleven. De financiële positie van het pensioenfonds beperkt bovendien de speelruimte van het bestuur. Het bestuur is zich hier terdege van bewust en zoekt actief naar oplossingen, onder meer door aanpassing van het premiebeleid en verhoging van het risicoprofiel. IT innovatiekracht is een nieuw door het bestuur benoemd onderwerp als onderdeel van de strategie. De RvT ziet dit als een belangrijk thema, waar het bestuur in 2019 verder invulling aan zou moeten geven.

Het bestuur ziet actief toe op de uitvoering en de werkzaamheden van uitbestedingspartijen. Er zijn rapportages en periodieke evaluaties. Tevens zijn er projecten om aandachtspunten in de pensioenadministratie te verbeteren. De RvT maakt zich in dit kader wel zorgen over de langdurige onderhandelingen om te komen tot een nieuw contract met de pensioenuitvoerder.

Eind 2018 heeft het bestuur een belangrijke stap gezet om meer diversiteit in het bestuur aan te brengen. De RvT ziet de aanstelling van het kandidaat-bestuurslid als een eerste belangrijke stap richting een divers samengesteld bestuur. Ook voor toekomstige vacatures blijft diversiteit een belangrijk aandachtspunt. In dit kader is ook van belang dat tussen bestuur en RvT afspraken zijn gemaakt om het proces van voordracht en benoeming van bestuursleden te stroomlijnen. Het bestuur heeft in 2018 besloten om naast de harde kant van geschiktheid ook de zachtere kant van "boardroom dynamics" op de agenda te zetten. In 2019 is hier door het bestuur verder gevolg aan gegeven. Geschiktheid in de zin van "kennis", staat voldoende op de agenda van het bestuur.

Met ingang van 2018 stelt de Code Pensioenfondsen dat de RvT bij voorkeur in het jaarverslag aan de hand van de acht thema's ¹⁾rapporteert op welke wijze de Code binnen het pensioenfonds wordt nageleefd en toegepast. De RvT heeft deze thema's en de onderliggende normen bezien en als richtsnoer gebruikt voor de invulling van het intern toezicht en voor het komen tot bovenstaand oordeel over het bestuur.

1) De acht thema's zijn: vertrouwen waarmaken, verantwoordelijkheid nemen, integer handelen, kwaliteit nastreven, zorgvuldig benoemen, gepast belonen, toezicht houden & inspraak waarborgen en transparantie bevorderen.

Algemeen oordeel van het intern toezicht:

De RvT ziet dat het bestuur zorgvuldig omgaat met de belangen van de belanghebbenden en de evenwichtige belangenafweging voorop stelt. Het bestuur werkt vanuit de missie, visie en strategie, gestructureerd aan de hand van de strategische roadmap aan de realisatie van de strategie.

Het bestuur voert als "goed huisvader" de pensioenregeling uit. Het bestuur heeft een visie op de uitvoering van de activiteiten van het pensioenfonds en stelt vast aan welke eisen de uitvoering moet voldoen. Hierbij streeft het bestuur naar het realiseren van een aanvaardbaar kostenniveau. Het bestuur heeft in de beleids- en besluitvorming aandacht voor risico's.

Het bestuur heeft een adequaat communicatiebeleid waarbinnen digitalisering een belangrijk aandachtspunt vormt. Het risicomanagement is mede in het kader van IORPII naar een volgend niveau gebracht.

Het proces van instelling van de functie en de aanstelling van de bestuurssecretaris is niet goed verlopen. Zo hebben verschillen van inzicht over de tijdige betrokkenheid van de fondsorganen, de mogelijke schijn van belangenverstremgeling en het van toepassing zijn van het beloningsbeleid geleid tot intensieve discussies tussen RvT en bestuur.

De RvT heeft kennisgenomen van het jaarverslag over 2018 en heeft op 6 juni 2019 zijn goedkeuring verleend aan het bestuur die de jaarrekening en het bestuursverslag heeft vastgesteld.

Wij danken het bestuur voor de samenwerking in het kader van de uitvoering van de toezichtthema's en voor hun inspanningen om uitvoering te geven aan het beleid van het pensioenfonds. De RvT heeft in een afzonderlijke rapportage haar bevindingen en aanbevelingen verwoord. Deze rapportage is besproken met het bestuur. Op basis van de opgedane ervaringen hebben wij er vertrouwen in dat het bestuur adequaat opvolging geeft aan onze bevindingen en aanbevelingen en ook nieuwe uitdagingen wel overwogen zal oppakken.

De Raad van Toezicht:

Jeroen Hilbrands (voorzitter)
Antoinetta Eikenboom
Christiaan Tromp

Utrecht, 6 juni 2019

Reactie bestuur op rapportage Raad van Toezicht 2018

Het bestuur heeft met de fondsorganen een intensief traject doorlopen in het afgelopen verslagjaar 2018. Met genoegen neemt het bestuur dan ook kennis van de rapportage van de Raad van Toezicht.

Om continuïteit voor het pensioenfonds te waarborgen en tot meer onafhankelijkheid van de pensioenuitvoeringsorganisatie te komen is het bestuur eind 2017 overgegaan tot instelling en per 1 juli 2018 aanstelling van een bestuurssecretaris. Het (dagelijks) bestuur kan zich hierdoor meer op strategische zaken voor het pensioenfonds richten en de meer operationele activiteiten bij de bestuurssecretaris onderbrengen.

Het bestuur is zich bewust van het feit dat het proces er naar toe en de gemaakte keuzes zorgvuldiger had kunnen verlopen. Het bestuur heeft het besluit genomen met de juiste bedoelingen en in het belang van de deelnemers. Verheugd constateert het bestuur dat het ook heeft geleid tot een intensievere en constructieve samenwerking tussen de Raad van Toezicht en het bestuur.

Aanbevelingen Raad van Toezicht

Uit de rapportage van de Raad van Toezicht blijkt dat het bestuur adequaat opvolging heeft gegeven aan de aanbevelingen voor het verslagjaar 2017. Vanuit de 'acht thema's goed pensioenfondsbestuur' uit de Pensioencode 2018 en 2 specifieke onderwerpen heeft de Raad van Toezicht haar aanbevelingen gegeven over het verslagjaar 2018. Het bestuur gaat hieronder in op enkele belangrijke aanbevelingen door de Raad van Toezicht en de acties die daarop zijn of worden ondernomen door het bestuur.

Vertrouwen waarmaken /verantwoordelijkheid nemen

In 2018 heeft het bestuur veel aandacht besteed aan het door ontwikkelen en de werking van het integraal risicomanagement. Ook het voorbereiden van aanpassingen in de governance als gevolg van de invoering van IORP II is veelvuldig onderwerp van gesprek geweest. Daarbij is het bestuur in overleg getreden met de Raad van Toezicht om haar visie te delen. De "countervailing power" heeft het bestuur gebruikt voor de onderbouwing van de invulling van de sleutelfunctiehouders. Dit proces is nog niet volledig afgerond. Het bestuur zal daarover nog met enige regelmaat van gedachten wisselen met de Raad van Toezicht. Het Verantwoordingsorgaan is actief geïnformeerd over de wijzigingen die IORP II meebrengt. Ook wordt in 2019 veel aandacht besteed aan het juist inrichten en de werking van rapportagelijnen als gevolg van IORP II. Daarbij is een belangrijk aandachtspunt om de rol van sleutelfunctiehouders goed te waarborgen in het belang van een adequaat opererend bestuur.

Integer handelen / Zorgvuldig benoemen

De Raad van Toezicht beveelt terecht aan dat Bpf Foodservice tijdig anticipeert, met voordragende organisaties, op de gewenste diversiteit in het bestuur. In 2020 zullen drie bestuurders van het pensioenfonds aftreden. Het bestuur heeft bij de voordragende organisaties neergelegd dat diversiteit in het bestuur van groot belang is. Met het huidige kandidaats-lid, voor de vacature die in 2018 ontstond, hoopt het bestuur al in 2019 een deel van deze ambitie in te kunnen vullen. In de functieprofielen voor de gevraagde bestuurders in 2020 wordt opnieuw nadrukkelijk de voorkeur uitgesproken voor een diverse samenstelling van het bestuur. Daarnaast vindt het bestuur het belangrijk om oog te hebben voor 'boardroom dynamics' om de verschillende meningen en verhoudingen binnen het bestuur te waarborgen.

Toezichthouden en inspraak waarborgen / Transparantie bevorderen

Het bestuur heeft in 2018, samen met sociale partners en de fondsgremia, hard gewerkt aan het verbeteren van de financiële positie van het fonds door onder andere het vergroten van het risicoprofiel van het pensioenfonds. Helaas hebben de marktomstandigheden eind 2018 niet bijgedragen aan een verbetering van de financiële positie van het pensioenfonds in 2018. Het bestuur heeft voor 2019 geagendeerd om met de sociale partners na te denken over het pensioenopbouwpercentage in relatie tot de premiesystematiek. Er zijn inmiddels overleggen geweest met sociale partners over deze onderwerpen. Ook zal binnenkort met de Raad van Toezicht de

missie, visie en strategie van het pensioenfonds worden geëvalueerd en herijkt om tijdig in te spelen op belangrijke veranderingen voor het pensioenfonds. Deze onderwerpen zullen ook in het najaar een belangrijk aandachtspunt zijn voor het overleg tussen bestuur en Raad van Toezicht. Het Verantwoordingsorgaan zal daarbij op de geëigende momenten ook worden betrokken.

Samenwerking in 2019

In het verslagjaar 2018 is meer inzicht en aandacht gekomen voor de rol van de Raad van Toezicht waarbij het bestuur het waardevol acht om frequenter van gedachten te wisselen met de Raad van Toezicht. Vanuit ieders rol en kritische houding waardeert het bestuur de intensievere dialoog en samenwerking om gezamenlijk te zorgen voor een toekomstbestendig pensioen in het belang van de deelnemers. De adviezen en aanbevelingen die de Raad van Toezicht met het bestuur deelt, worden zorgvuldig door het bestuur ter harte genomen en overwogen. Het bestuur ziet het als haar taak en verantwoordelijkheid om vervolgens de afweging te maken of deze aanbevelingen dienen te worden opgevolgd met respect voor de uitoefening van ieders rol en taken. Het bestuur bedankt de Raad van Toezicht voor haar betrokken inzet en inbreng over het afgelopen verslagjaar en kijkt uit naar voortzetting van de onderlinge dialoog over strategische onderwerpen voor het pensioenfonds.

Verslag verantwoordingsorgaan

Oordeel verantwoordingsorgaan verslagjaar 2018

Oordeel van het verantwoordingsorgaan over het door het bestuur gevoerde beleid en het handelen van het bestuur in 2018.

Inleiding

Het verantwoordingsorgaan geeft, conform artikel 115a van de Pensioenwet, een oordeel over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van de raad van toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst.

Samenstelling verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit vier leden;

- Eén vertegenwoordiger namens de werkgevers: mevrouw Van der Horst (voorzitter even jaren). Mevrouw van der Horst is op 1 juli voor een tweede termijn van 4 jaren herbenoemd;
- Eén vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden: de heer Klinge (voorzitter oneven jaren). De heer Klinge is op 1 juli voor een tweede termijn van 4 jaren herbenoemd;
- Twee vertegenwoordigers namens de deelnemers:
 - Mevrouw Van der Wegen; en
 - Tot 1 april de heer Hoekstra en vanaf 1 april de heer Niemantsverdriet.

Vergaderingen verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan ontvangt na elke bestuursvergadering de relevante stukken en notulen teneinde advies uit te brengen dan wel een oordeel te kunnen vormen over het door het bestuur gevoerde beleid.

In 2018 heeft het verantwoordingsorgaan vijf maal zelfstandig overleg gevoerd. Daarnaast is het verantwoordingsorgaan bij het vooroverleg en de vaststelling van het jaarverslag over 2017 aanwezig geweest en hebben afzonderlijk overleggen met het bestuur plaatsgevonden, waaronder een regulier overleg en overleggen over de aanstelling van de bestuurssecretaris. Ook zijn in het afgelopen jaar de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan drie keer bij elkaar gekomen. In een van deze bijeenkomsten heeft de raad van toezicht de gebruikelijke verantwoording aan het verantwoordingsorgaan afgelegd. De andere twee overleggen gingen met name over de aanstelling van de bestuurssecretaris.

Verder heeft het verantwoordingsorgaan een kennissessie over vermogensbeheer bijgewoond. Deze sessie werd door de voorzitter van de beleggingscommissie verzorgd. Tenslotte heeft het verantwoordingsorgaan een kennissessie over het communicatiebeleid van Bpf Foodservice gevolgd. Deze sessie werd door de adviseur van de communicatiecommissie verzorgd.

Adviezen verantwoordingsorgaan

In het verslagjaar heeft het bestuur het verantwoordingsorgaan conform het reglement en de Pensioenwet in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over:

- de bedrijfstakuitvoeringsovereenkomst;
- het uitvoeringsreglement;
- een vrijwillige uitvoeringsovereenkomst;
- de aanpassing van de klachten- en geschillenprocedure;
- het communicatiebeleidsplan 2019-2021;
- besluiten in het kader van de Wet Waardeoverdracht klein pensioen;
- de samenstelling van de feitelijke premie.

Het verantwoordingsorgaan heeft over deze onderwerpen positief geadviseerd.

Algemeen oordeel en speerpunten

Het verantwoordingsorgaan kan in zijn algemeenheid instemmen met de gemaakte beleidskeuzes van het bestuur in het afgelopen jaar en oordeelt positief over het handelen van het bestuur en het gevoerde beleid. Het verantwoordingsorgaan blijft van oordeel dat het bestuur in algemene zin voor een integere, verantwoorde en evenwichtige bedrijfsvoering zorgt.

Een belangrijk onderwerp waarover het verantwoordingsorgaan met het bestuur en de raad van toezicht meerdere malen van gedachten heeft gewisseld is de benoeming van de bestuurssecretaris in dienst van het pensioenfonds. Het verantwoordingsorgaan heeft het bestuur te kennen gegeven dat het zich kan vinden in het besluit om per 1 juli 2018 een bestuurssecretaris in dienst van het pensioenfonds aan te nemen, maar dat het eerder geïnformeerd had willen worden om zich een goed beeld te vormen over het doorlopen van een zorgvuldig proces door het bestuur en de daarmee samenhangende gevolgen voor het pensioenfonds. Het verantwoordingsorgaan kijkt in dit kader uit naar de uitkomsten die de werkgroep "Dialogoog en Samenwerking", door het bestuur ingesteld, in 2019 zal presenteren.

Ten aanzien van de beleidskeuzes voor de toekomst heeft het verantwoordingsorgaan vertrouwen in de oplossingen die begin volgend jaar door de werkgroep "Beloningsbeleid" zullen worden aangedragen. Het verantwoordingsorgaan wordt over de ontwikkelingen ter zake graag met enige regelmaat op de hoogte gehouden en ziet het beloningsbeleid te zijner tijd met belangstelling voor advies tegemoet.

Reactie verslag Raad van Toezicht

De raad van toezicht heeft op 16 mei 2019 verantwoording afgelegd aan het verantwoordingsorgaan, aan de hand van haar jaarlijkse rapportage. Op verzoek van het verantwoordingsorgaan heeft de raad van toezicht in deze bijeenkomst naar tevredenheid de aanvullende vragen beantwoord.

Het verantwoordingsorgaan onderschrijft de constatering van de raad van toezicht dat het bestuur zorgvuldig omgaat met de belangen van de belanghebbenden en de evenwichtige belangenafweging voorop stelt. Het bestuur werkt vanuit de missie, visie en strategie, aan de hand van de strategische roadmap, aan de realisatie van de strategische doelstellingen van het pensioenfonds.

Het verantwoordingsorgaan waardeert het dat de raad van toezicht zeer kritisch is geweest en voldoende 'countervailing power' heeft geboden naar het bestuur ten aanzien van het door het bestuur gevolgde proces en de gemaakte keuzes over de aanstelling van een bestuurssecretaris. Naar aanleiding van de gevoerde discussie zijn twee werkgroepen in het leven geroepen waarin het bestuur en de raad van toezicht zich gezamenlijk buigen over het beloningsbeleid van het pensioenfonds en over de samenwerking en dialoog tussen bestuur en raad van toezicht. De uitkomsten van deze werkgroepen ziet het verantwoordingsorgaan met vertrouwen tegemoet.

Het verantwoordingsorgaan is van mening dat de samenwerking tussen de diverse gremia vanuit de verschillende achtergronden en verantwoordelijkheden goed verloopt. Het verantwoordingsorgaan acht een constructieve voortzetting van de samenwerking met de raad van toezicht in 2019 waardevol.

Aldus vastgesteld en ondertekend door het verantwoordingsorgaan van Bpf Foodservice d.d. 6 juni 2019.

Reactie bestuur op oordeel verantwoordingsorgaan over gevoerd beleid in 2018

De overleggen met het verantwoordingsorgaan in het afgelopen jaar, op momenten waarbij beleidskeuzes moesten worden gemaakt, heeft het bestuur als open, positief en betrokken ervaren. Het bestuur heeft dan ook met genoeg kennis genomen van het oordeel van het verantwoordingsorgaan dat het bestuur in het algemeen voor een integere en verantwoorde bedrijfsvoering zorgt.

Het bestuur bedankt het verantwoordingsorgaan voor zijn verslag en adviezen in het verslagjaar 2018 en zet zich in om te waarborgen dat de goede samenwerking tussen de fondsorganen in 2019 kan worden voortgezet. De uitkomsten van de werkgroepen zullen, zodra ook het bestuur is geïnformeerd, worden gedeeld met het verantwoordingsorgaan. Dit geldt ook voor overige belangrijke beleidsonderwerpen in 2019. Het bestuur kijkt uit naar een constructieve voortzetting van de samenwerking in 2019.

Vooruitblik 2019

Het bestuur van Bpf Foodservice richt zich in 2019 vooral op de volgende aandachtspunten:

IORPII

Het bestuur heeft in 2018 een besluit genomen om de governance in te richten op basis van de 'three lines of defense' en daarbij rekening te houden met de drie sleutelfuncties volgens de richtlijnen van IORP II. Begin 2019 zijn de profielen voor de drie sleutelfuncties vastgesteld en aan de raad van toezicht voorgelegd. Het bestuur zal in de eerste helft van 2019 de sleutelfunctiehouders selecteren en benoemen. DNB heeft het bestuur gevraagd in oktober 2019 te rapporteren over de implementatie van IORPII.

Premiebeleid

Het huidige premieniveau van 25,7% (van de pensioengrondslag) is voor 2019 niet voldoende om een opbouwpercentage van 1,6% blijvend te financieren. Voor een opbouwpercentage van 1,6% is – op basis van het huidige premiebeleid van Bpf Foodservice en de huidige marktomstandigheden – een premie benodigd van 28,1%. Het bestuur heeft besloten het premietekort in 2019 te financieren door middelen aan te wenden uit de premie/ toeslag-reserve. Dat betekent dat voor 2019 nog een opbouwpercentage van 1,6% kan worden gefinancierd. Vanaf 2020 is de premie/ toeslag-reserve niet meer toereikend om het premietekort op te vangen. Het bestuur en sociale partners zullen in 2019 overleg voeren over de toekomstige premie.

Communicatiebeleid

Voor de komende jaren legt Bpf Foodservice, in lijn met de strategische heroriëntatie, qua communicatie de focus op het werken aan vertrouwen en het versterken van de verbinding met deelnemers én werkgevers. Daarbij kiest het pensioenfonds onverminderd voor een digitale strategie.

Integraal risicomanagement

In 2018 is in het kader van het integraal risicomanagementbeleid een aanvang gemaakt met de aanpassing van de governance en de processen om de werking van het risicomanagement en dus de strategische en operationele risico's verregaand structureel te monitoren. Dit moet leiden tot kwalitatief nog betere besluitvorming.

Uitbestedingsbeleid

Momenteel wordt gewerkt aan de laatste afronding van de overeenkomst met AZL een en ander mede in verband met recente wetgeving.

Wet waardeoverdracht kleine pensioenen

In verband met de inwerkingtreding van de Wet waardeoverdracht kleine pensioenen per 1 januari 2019 heeft het bestuur besloten om:

1. voor kleine pensioenen automatische waardeoverdracht uit te voeren. Dit vanwege de positieve dekkingsgraadimpact en omdat de pensioenbestemming behouden blijft. De communicatie aan deelnemers wordt hierop aangepast.
2. heel kleine pensioenen (tot en met € 2,00 bruto per jaar) die ontstaan zijn in en vóór 2018 te laten vervallen. De deelnemers van Bpf Foodservice zijn met een bericht op de website over dit bestuursbesluit geïnformeerd.

Uitvoeringskosten

Ook in 2019 wenst het bestuur te werken aan de beheersing van de uitvoeringskosten. Tegelijkertijd constateert het bestuur een doorlopende toename van de hoeveelheid werkzaamheden die Bpf Foodservice dient uit te voeren, veelal verplicht vanuit toezichthouder en/of wetgever. Het bestuur spreekt haar zorgen hierover uit. Het bestuur blijft daarom naar mogelijkheden zoeken om op andere manieren de uitvoeringskosten te beperken. Zo zal het in 2018 voorgenomen bestuursbesluit tot opschoning

van de deelnemersbestanden ook in 2019 aandacht krijgen en zoekt het bestuur naar vormen van samenwerking met andere pensioenfondsen om besparingen in de uitvoeringskosten te realiseren.

Strategische agenda

Bij iedere bestuursvergadering wordt de strategische roadmap besproken. Op de beleidsdag 2019 worden de huidige strategische doelstellingen getoetst, geëvalueerd en bijgesteld.

Nieuw pensioenstelsel

Ook 2019 zal, op pensioengebied, in hoge mate gedomineerd worden door de discussie over het nieuwe pensioenstelsel. Bpf Foodservice zal de ontwikkelingen nauwgezet monitoren en zich, voor zover mogelijk, voorbereiden samen met de uitvoeringsorganisatie op de wijzigingen die aanstaande zijn.

Het verslag van het bestuur is vastgesteld te Utrecht, 6 juni 2019

Het bestuur

N.J. Passchier
(werknemersvoorzitter)

Jelle Griffioen
(werkgeversvoorzitter)

Bert Kok

Gerard Wegh

René van den Broek

Maurice Krah

Boudewijn Heineman

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na bestemming van het saldo van baten en lasten; in duizenden euro)

Activa	2018	2017
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]		
Zakelijke waarden	362.095	330.816
Vastrentende waarden	954.409	935.424
Derivaten	1.905	1.496
	1.318.409	1.267.736
Beleggingen voor risico deelnemers [2]	158	164
Vorderingen en overlopende activa [3]	3.514	4.271
Liquide middelen [4]	5.372	4.502
Totaal activa	1.327.453	1.276.673

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2018	2017
Reserves [5]		
Vrije reserve	-135.695	-52.639
Premietoelagreserve	6.324	8.504
Reserve solvabiliteitsrisico's	183.637	145.317
	54.266	101.182
Technische voorzieningen [6]		
Voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening	1.270.872	1.172.515
Voorziening voor risico deelnemers [7]	158	164
Kortlopende schulden en overlopende passiva [8]	2.157	2.812
Totaal passiva	1.327.453	1.276.673

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2018	2017
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds [9]		
Directe beleggingsopbrengsten	6.512	5.562
Indirecte beleggingsopbrengsten	-1.355	3.331
Kosten van vermogensbeheer	-1.575	-1.505
	3.582	7.388
Bijdragen van werknemers en werkgevers [10]	70.846	66.132
Saldo van inkomende en uitgaande waardeoverdrachten [11]	-549	-152
Pensioenuitkeringen [12]	-17.229	-16.215
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening [13]		
Inkoop backservice- en comingservice aanspraken	-63.043	-65.311
Toevoeging in verband met kosten	-1.282	-1.334
Overgenomen pensioenverplichtingen	-1.501	-1.050
Benodigde inresttoevoeging (1 jaars-rente)	3.162	2.553
Uitkeringen	17.266	16.433
Overgedragen pensioenverplichtingen	2.095	1.071
Vrijgevallen voor kosten	380	361
Resultaat op kanssystemen	565	501
Wijziging rentetermijnstructuur	-68.149	16.567
Wijziging actuariële grondslagen en/of methoden	11.356	0
Toeslagverlening	0	0
Incidentele mutaties voorziening	2.063	-1.449
Correcties en overige mutaties	-1.269	-295
	-98.357	-31.953
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [14]	-4.600	-4.295
Overige baten en lasten [15]	-609	1.170
Saldo van baten en lasten	-46.916	22.075

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2018	2017
Bestemming van het saldo		
Vrije reserve	-83.056	18.034
Reserve solvabiliteitsrisico's	38.320	4.911
Premietoelagreserve	-2.180	-870
	-46.916	22.075

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2018	2017
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	71.687	68.470
Overgenomen pensioenverplichtingen	1.330	754
Overige		2
	73.017	69.226
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen	-17.193	-16.191
Overgedragen pensioenverplichtingen	-2.179	-1.171
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-4.597	-4.095
	-23.969	-21.457
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	5.837	5.148
Verkopen en aflossingen beleggingen	107.517	113.658
	113.354	118.806
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-159.759	-164.604
Kosten van vermogensbeheer	-1.773	-1.317
	-161.532	-165.921
Mutatie geldmiddelen	870	654
Saldo geldmiddelen 1 januari	4.502	3.848
Saldo geldmiddelen 31 december	5.372	4.502

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Het fonds heeft ten doel, overeenkomstig de bepalingen in de statuten en de reglementen, werknemers en gewezen werknemers in de foodservice en groothandel in levensmiddelen, alsmede de na te laten betrekkingen van de werknemers en de overige belanghebbenden, te beschermen tegen geldelijke gevolgen van ouderdom en overlijden.

Statutair is Bpf Foodservice gevestigd in Heerlen. Voor de feitelijke vestigingsplaats en de contactgegevens wordt verwezen naar pagina 1 van dit jaarverslag..

Toepassing richtlijnen voor de jaarverslaggeving

De jaarrekening 2018 is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW, met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Waardering

Algemene grondslagen

Overige activa en passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden overige activa en passiva gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten). Voor vorderingen wordt rekening gehouden met een aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Stelselwijzigingen

In 2018 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Schattingswijzigingen

In 2018 heeft de Commissie Overlevingstafels van het AG een nieuwe prognosetafel gepubliceerd, zijnde de Prognosetafel AG2018, en heeft het fonds besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Deze tafels zijn toegepast in combinatie met de fondsspecifieke ervaringssterfte 2018, vastgesteld op basis van het Willis Towers Watson ervaringssterftemodel 2018.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld en indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Schattingen en oordelen

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het fonds nagenoeg allemaal gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de actuele waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen.

Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de actuele waarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de actuele waarde.

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen derhalve niet met precisie worden vastgesteld.

Buitenlandse valuta

Activa en passiva in buitenlandse valuta zijn omgerekend naar Euro tegen de ultimo jaar geldende koersen. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in buitenlandse valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Aandelen, aandelen vastgoedmaatschappijen en overige beleggingen

De ter beurze genoteerde aandelen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de beurswaarde. De niet ter beurze genoteerde fondsen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde, waarbij de onderliggende waarden weer marktwaarden zijn.

Obligaties en obligatiefondsen

De obligaties zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de beurswaarde. De niet ter beurze genoteerde vastrentende fondsen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijn de intrinsieke waarde, waarbij de onderliggende waarden weer marktwaarden zijn.

Leningen op schuldbekentenis

De leningen op schuldbekentenis zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde. Onder actuele waarde (marktwaarde) wordt in dit verband verstaan de contante waarde van de toekomstige kasstromen op basis van het effectieve rendement ultimo het verslagjaar van overeenkomstige leningen, rekening houdend met de mogelijkheid van vervroegde aflossing.

Derivaten

De derivaten zijn gewaardeerd tegen de reële waarde, te weten de relevante marktnoteringen of, als die niet beschikbaar zijn, de waarde die wordt bepaald met behulp van waarderingmodellen. Er wordt gebruik gemaakt van algemeen gangbare waarderingmodellen.

Overige beleggingen

Beursgenoteerde beleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers (marktwaarde). Niet-beursgenoteerde (indirecte) beleggingen zijn gewaardeerd tegen de actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde, waarbij de onderliggende waarden weer marktwaarden zijn.

Vorderingen en schulden inzake beleggingen

Er is voor gekozen om de vorderingen en schulden inzake beleggingen in de balans op te nemen onder de vorderingen en schulden en niet onder de beleggingen.

Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico deelnemers zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor risico van het fonds worden aangehouden.

Vrije reserve

Alle middelen worden, voor zover niet benodigd voor de volstorting van de reserve solvabiliteitsrisico's, de premietoelagreserve en de reserve premie-egalisatie prepensioenen, toegevoegd c.q. onttrokken aan de vrije reserve.

Premietoelagreserve

De premietoelagreserve is per 31 december 2015 gevormd. Per 31 december 2015 is de toeslagenreserve (die onderdeel uitmaakt van de Vrije reserve) overgedragen aan de premietoelagreserve. De premietoelagreserve kan aangewend worden om de feitelijke premie aan te vullen indien en voor zover de feitelijke premie in enig jaar lager is dan de gedempte kostendekkende premie. Daarnaast kan uit deze reserve een aanvullende toeslag verleend worden aan de actieve deelnemers. Dit is echter alleen mogelijk als de reserve naar verwachting niet nodig is om in toekomstige jaren een premietekort op te vangen.

Bovendien is bij aanvullende toeslagverlening vanuit de premietoelagreserve de wet- en regelgeving ten aanzien van toekomstbestendig indexeren van toepassing. De premietoelagreserve wordt vanaf 2016 gevoed door het positieve verschil tussen de feitelijke premie en de gedempte kostendekkende premie. Tevens wordt intrest aan deze reserve toegevoegd op basis van het behaalde beleggingsrendement. Als het fonds vanwege de financiële positie een korting moet doorvoeren, dan wordt deze reserve

gebruikt om de korting te voorkomen (voor zover mogelijk). De premietoelagreserve wordt buiten beschouwing gelaten bij de bepaling van de dekkingsgraad.

Reserve solvabiliteitsrisico's

De reserve solvabiliteitsrisico's dient als buffer om een terugval in de waarde van de beleggingen te kunnen opvangen. Deze reserve is gelijk aan het vereist eigen vermogen zoals jaarlijks bepaald in de solvabiliteitstoets.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum bestaande indexatiebesluiten (ook voor indexatiebesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

De voorziening is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen:

Intrest: Rentetermijnstructuur ultimo 2018 zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Rentetoevoeging: Onder het FTK is de rentetoevoeging gelijk aan de 1-jaars rente. Op basis van de DNB rentetermijnstructuur primo 2018 is deze rente gelijk aan -0,260% (2017: -0,217%).

Sterfte: Prognosetafel AG2018 (startjaar 2019) met fondsspecifieke ervaringssterfte voor zowel mannen als vrouwen.

Gehuwdheid: Bij de vaststelling van de voorziening voor het latente partnerpensioen van de niet-gepensioneerden wordt uitgegaan van het onbepaalde partnersysteem met leeftijdsafhankelijke partnerfrequenties tot de pensioendatum. Bij het partnerpensioen dat is uitgeruild of opgebouwd wordt daarbij tevens rekening gehouden met de uitruilmogelijkheid op pensioenleeftijd (met uitzondering van het partnerpensioen ten behoeve van ex-partners). Bij de vaststelling van de voorziening voor het latente partnerpensioen van de gepensioneerden wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem.

Uitkeringen: De uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld.

Leeftijden: Leeftijden worden in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld.

Leeftijdsverschil: Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 3 jaar gesteld (man ouder dan vrouw).

Kosten: In de voorziening pensioenverplichtingen is een kostenvoorziening begrepen van 2,2% van de netto voorziening.

Resultaatbepaling

Algemeen

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de rente-opbrengst verminderd met de kosten; bij de aandelen wordt hieronder verstaan het bruto-dividend verminderd met de kosten. De intresten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen van aandelen vastgoedmaatschappijen, aandelen, obligaties, leningen op schuldbekentenissen en hypotheek;
- boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis;
- valutaverschillen inzake deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties.

Kosten van vermogensbeheer

Onder de kosten van vermogensbeheer worden de administratiekosten opgenomen die verband houden met het beheer van de beleggingen.

Premiebijdragen (van werknemers en werkgevers)

Onder premiebijdragen van werknemers en werkgevers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra stortingen en opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Rentetoevoeging

De rentetoevoeging wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoerings- en administratiekosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoerings- en administratiekosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

De pensioenuitvoerings- en administratiekosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de bestuurders van het fonds en de aangesloten werkgevers.

Transacties met bestuurders

De leden van het bestuur, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan ontvangen vacatievergoedingen, verblijfkosten en reiskostenvergoedingen. Er zijn geen leningen verstrekt aan noch zijn er vorderingen op bestuurders. Er hebben geen overige transacties plaatsgevonden met bestuurders.

Overige transacties met verbonden partijen

Tussen het fonds en cao-partijen is een uitvoeringsreglement gesloten waarin afspraken zijn vastgelegd ten aanzien van de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de pensioenregeling.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds

Categorie	Stand ultimo 2017	Aankopen/ Verstrek- kingen	Verkopen (af)lossingen	Gerealiseerde koers- verschillen	Niet- gerealiseerde koers- verschillen	Stand ultimo 2018
Zakelijke waarden						
Aandelen	330.816	81.059	-30.529	-221	-19.030	362.095
Vastrentende waarden						
Obligaties	935.424	70.530	-77.000	2.151	23.304	954.409
Derivaten						
Valutatermijncontracten ¹⁾	573	8.170	0	-8.170	623	1.196
Totaal beleggingen voor risico fonds	1.266.813	159.759	-107.529	-6.240	4.897	1.317.700
Waarvan onder de passiva gepresenteerd						
FX contracten	923					709
Beleggingen aan activa-zijde balans	1.267.736					1.318.409

Er wordt niet belegd in de aangesloten ondernemingen.

1) De aan- en verkopen van FX contracten zijn gesaldeerd weergegeven.

Aansluiting beleggingen ten behoeve van de risicoparagraaf:

Categorie	Stand ultimo 2018	Liquide middelen	Overlopende intrest	Toe- passen Look Through	Stand ultimo 2018 conform risico- paragraaf
Vastgoed	0	0	0	10.943	10.943
Zakelijke waarden	362.095	0	2.425	-24.057	340.463
Vastrentende waarden	954.409	0	0	-57.800	896.609
Derivaten	1.196	0	0	53.460	54.656
Overige beleggingen	0	0	0	15.586	15.586
Liquide middelen	0	556	0	1.868	2.424
	1.317.700	556	2.425	0	1.320.681

Methodiek bepaling marktwaarde

Level 1: De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.¹⁾

Level 2: Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van onafhankelijke taxaties.

Level 3: De waarde wordt direct of indirect vastgesteld met behulp van de netto contante waarde berekening. Daarnaast vallen derivaten die volgens een waarderingmethode, waarbij gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, onder deze categorie.

Level 4: Andere geschikte methode.²⁾

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2018
Aandelen	362.095	0	0	0	362.095
Vastrentende waarden	797.351	0	0	157.058	954.409
Derivaten	0	0	1.196	0	1.196
Liquide middelen	556	0	0	0	556
Totaal belegd vermogen	1.160.002	0	1.196	157.058	1.318.256

	Level 1	Level 2	Level 3	Level 4	Stand ultimo 2017
Zakelijke waarden					
Aandelen	330.816	0	0	0	330.816
Vastrentende waarden	792.427	0	0	142.997	935.424
Derivaten	0	0	573	0	573
Liquide middelen	558	0	0	0	558
Totaal belegd vermogen	1.123.801	0	573	142.997	1.267.371

1) Incl. Bloomberg NAV of Telekurs NAV.

2) Financiële instrumenten die middels een andere geschikte methode zijn gewaardeerd zijn o.a. Hedge funds, Equity funds, Infrastructure funds en Commodity funds die geen direct waarneembare marktnotering hebben in een actieve markt. De waarde van deze financiële instrumenten wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

	2018	2017
[2] Beleggingen voor risico deelnemers		
Stand per 1 januari	164	207
Aankopen	0	0
Verkopen	0	-49
Resultaten	-6	6
Stand per 31 december	158	164
[3] Vorderingen en overlopende activa		
Premies	396	1.847
Terugvorderbare dividendbelasting	2.425	1.750
Beleggingen:		
– Te vorderen beheervergoedingen	672	668
Overige vorderingen	21	6
Totaal vorderingen en overlopende activa	3.514	4.271
De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan een jaar.		
Ultimo 2018 bedraagt de voorziening voor dubieuze premiedebiteuren 1.405.		
[4] Liquide middelen		
ING Bank N.V.	4.816	3.944
Cash beleggingen	556	558
Totaal liquide middelen	5.372	4.502
De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het fonds.		
Bij ING Bank N.V. heeft het fonds een kredietfaciliteit van € 1,0 miljoen ter beschikking. In 2018 heeft het fonds hiervan geen gebruik gemaakt.		

Passiva	2018		2017	
[5] Reserves				
Vrije reserve				
Stand per 1 januari	-52.639		-70.673	
Saldobestemming boekjaar	-83.056		18.034	
Stand per 31 december	-135.695		-52.639	
Premietoelagreserve				
Stand per 1 januari	8.504		9.374	
Saldobestemming boekjaar	-2.180		-870	
Stand per 31 december	6.324		8.504	
Reserve solvabiliteitsrisico's				
Stand per 1 januari	145.317		140.406	
Saldobestemming boekjaar	38.320		4.911	
Stand per 31 december	183.637		145.317	
Totaal eigen vermogen	54.266		101.182	
Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt	57.883	104,6%	54.995	104,7%
Het vereist eigen vermogen bedraagt	183.637	114,4%	145.317	112,4%
Pensioenvermogen	1.318.972		1.265.357	
Totale technische voorzieningen	1.271.030		1.172.679	
De dekkingsgraad is		103,8%		107,9%
De beleidsdekkingsgraad is		107,3%		107,3%
De dekkingsgraad is vastgesteld als het totaal vermogen (minus de Premietoelagreserve) gedeeld door de voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening plus de voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers.				

Technische voorzieningen**[6] Voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening**

De voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening is als volgt opgebouwd:

- Actieve deelnemers	570.556	506.572
- Gewezen deelnemers	424.180	405.292
- Pensioengerechtigden	265.069	251.557
- Voorziening langdurig zieken	7.941	5.724
- Voorziening a.g.v. uitruilbaar worden PP	0	3.370
- Correctiepost schadereserve	3.126	0

Totale voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening**1.270.872****1.172.515****Voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening**

Stand per 1 januari	1.172.515	1.140.562
Inkoop backservice- en comingservice aanspraken	63.043	65.311
Toevoeging in verband met kosten	1.282	1.334
Overgenomen pensioenverplichtingen	1.501	1.050
Benodigde intresttoevoeging (1 jaars-rente)	-3.162	-2.553
Uitkeringen	-17.266	-16.433
Overgedragen pensioenverplichtingen	-2.095	-1.071
Vrijgevallen voor kosten	-380	-361
Resultaat op kanssystemen	-565	-501
Wijziging rentetermijnstructuur	68.149	-16.567
Wijziging actuariële grondslagen en/of methoden	-11.356	0
Toeslagverlening	0	0
Incidentele mutaties voorziening	-2.063	1.449
Correcties en overige mutaties	1.269	295

Stand per 31 december**1.270.872****1.172.515****[7] Voorziening voor risico deelnemers**

Stand per 1 januari	164	207
Mutatie boekjaar	-6	-43

Stand per 31 december**158****164**

	2018	2017
[8] Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Derivaten	709	923
Administratiekosten	330	333
Accountantskosten	50	20
Actuariskosten	78	190
Loonheffing en sociale premies	369	328
Verschuldigde beheerfee	315	508
Vooruitontvangen waardeoverdrachten	74	374
Overige	232	136
	2.157	2.812

De kortlopende schulden en overlopende passiva hebben een looptijd korter dan een jaar.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

BPF Foodservice heeft meerjarige overeenkomsten afgesloten met AZL inzake de pensioen- en deelnemersadministratie en de financiële administratie, en met KAS BANK N.V. inzake de beleggingsadministratie en rol als custodian. Deze overeenkomsten hebben een looptijd korter dan 5 jaar. De kosten hiervoor waren in lijn met voorgaande jaren.

Btw-plicht

Per 1 januari 2015 is de btw-vrijstelling van het fonds komen te vervallen. Dit heeft een flinke kostenstijging tot gevolg gehad. De Commissie uitbesteding en risicomangement heeft eind november 2017 van de belastingdienst een afwijzing op het bezwaar uit 2016 gekregen waarbij het fonds zich, naar het oordeel van de belastingdienst, niet kwalificeert als beleggingsfonds voor haar deelnemers. Door ontwikkelingen in het najaar van 2017, bij het Btw-committee van de Europese Commissie en Tweede Kamervragen in Nederland, vond het fonds het raadzaam om begin 2018 alsnog een aanvullend bezwaar in te dienen.

Met het recente eindarrest van de Hoge Raad in de zogenoemde PPG-procedure is vast komen te staan dat ondernemingen met een ondernemingspensioenfonds btw op uitvoeringskosten in aftrek kunnen brengen. Voor deze zogenaamde PPG-route heeft het fonds besloten om voorlopig vanuit de zijlijn de ontwikkelingen in dit dossier te blijven volgen. De reden daarvan is met name de complexiteit en de haalbaarheid voor het fonds.

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Gebeurtenissen na balansdatum

Actualisering herstelplan

Bpf Foodservice heeft in het eerste kwartaal van 2019 een update van herstelplan ingediend waaruit blijkt het fonds naar verwachting in de loop van 2022 uit het tekort is. De beleidsdekkingsgraad ligt naar verwachting aan het einde van 2022 boven het vereiste niveau. Hierbij is sprake van een (gedeeltelijke) toeslagverlening vanaf 2022. Er zijn derhalve op dit moment geen aanvullende maatregelen nodig.

Actuele financiële positie

De beleidsdekkingsgraad is tot eind april 2019 gedaald. De actuele dekkingsgraad is tot eind april 2019 gestegen naar 107,3% (ultimo 2018: 103,8%) en de beleidsdekkingsgraad is gedaald to 106,7% (ultimo 2018: 107,3%). Daarmee is deze nog steeds onder het vereiste niveau.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden

De leden van het bestuur, de Raad van Toezicht en het verantwoordingsorgaan van Bpf Foodservice hebben in 2018 vacatievergoedingen, verblijfkosten en reiskostenvergoedingen ontvangen. In totaliteit bedroegen deze bezoldigingen € 352.000 (2017: € 376.000). Overige bestuurskosten (waaronder bestuursadvies en opleidingskosten) bedroegen in 2018 € 182.000 (2017: € 325.000).

Personeel

Gedurende het boekjaar 2018 had Bpf Foodservice één personeelslid in dienst.

Baten en lasten	2018	2017
[9] Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen		
Directe beleggingsopbrengsten		
Zakelijke waarden	0	-22
Vastrentende waarden	3.706	2.958
Beheervergoedingen institutionele fondsen	2.748	2.681
Subtotaal	6.454	5.617
Liquide middelen	-53	-51
Bijdragen van werkgevers en werknemers	112	-4
Waardeoverdrachten	0	2
Overige	-1	-2
Totaal directe beleggingsopbrengsten	6.512	5.562
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
- Zakelijke waarden	-221	3.328
- Vastrentende waarden	2.151	395
- Derivaten	-8.170	9.844
- Overige valutaresultaten	-12	0
	-6.252	13.567

	2018	2017
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
- Zakelijke waarden	-19.030	27.267
- Vastrentende waarden	23.304	-38.230
- Derivaten	623	743
- Overige valutaresultaten	0	-16
	4.897	-10.236
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	-1.355	3.331
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-1.305	-1.254
Kosten advisering	-108	-104
Transactiekosten ¹⁾	0	0
Bankkosten	0	-3
Beleggingsadministratie	-162	-144
Bewaarloon effecten	0	0
Totaal kosten vermogensbeheer	-1.575	-1.505
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	3.582	7.388
[10] Bijdragen van werknemers en werkgevers		
Diverse pensioenregelingen werkgever	46.518	43.995
Diverse pensioenregelingen werknemer	23.259	21.998
Bijdragen met betrekking tot eerdere boekjaren	729	0
Inkoopsommen	340	139
	70.846	66.132
De premiebijdragen van werkgevers en werknemers, bedragen in totaliteit 25,7% (2017: 25,7%) van de pensioengrondslag. De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.		
Kostendeckende premie o.b.v. nFTK	76.521	78.776
Gedempte kostendeckende premie	54.723	66.294
Feitelijke premie	69.777	65.993
Interne kostendeckende premie	71.255	-

1) De transactiekosten worden rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement gebracht.

	2018	2017
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
– diverse pensioenregelingen werkgever	46.518	43.995
– diverse pensioenregelingen werknemer	23.259	21.998
	69.777	65.993
De kostendekkende premie o.b.v. (n)FTK is als volgt samengesteld:		
– actuarieel benodigd	64.325	66.645
– in premie begrepen bedrag voor kosten	4.220	3.934
– benodigde solvabiliteitsopslag	7.976	8.197
	76.521	78.776
De gedempte premie is als volgt samengesteld:		
– actuarieel benodigd	44.932	55.530
– in premie begrepen bedrag voor kosten	4.220	3.934
– benodigde solvabiliteitsopslag	5.571	6.830
	54.723	66.294
De interne kostendekkende premie is als volgt samengesteld:		
– actuarieel benodigd	63.003	–
– in premie begrepen bedrag voor kosten	4.220	–
– benodigde solvabiliteitsopslag	4.032	–
	71.255	–
De toetspremie, de premie waaraan de feitelijke premie wordt getoetst, is gelijk aan het maximum van de gedempte kostendekkende premie en de interne kostendekkende premie en is voor 2018 daarmee gelijk aan 71.255. De feitelijke premie van 69.777 is tezamen met de onttrekking uit de premie/toeslagreserve van 2.210 hoger dan de toetspremie.		
[11] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	1.630	1.019
Overgedragen pensioenverplichtingen	-2.179	-1.171
	-549	-152

	2018	2017
[12] Pensioenuitkeringen		
Ouderdomspensioen	-12.455	-11.694
Prepensioen	-102	-191
Partnerpensioen	-3.193	-3.029
Wezenpensioen	-77	-68
Afkoopsommen	-1.402	-1.233
	-17.229	-16.215
[13] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening		
Inkoop backservice- en comingservice aanspraken	-63.043	-65.311
Toevoeging in verband met kosten	-1.282	-1.334
Overgenomen pensioenverplichtingen	-1.501	-1.050
Benodigde inresttoevoeging (1 jaars-rente)	3.162	2.553
Uitkeringen	17.266	16.433
Overgedragen pensioenverplichtingen	2.095	1.071
Vrijgevallen voor kosten	380	361
Resultaat op kanssystemen	565	501
Wijziging rentetermijnstructuur	-68.149	16.567
Wijziging actuariële grondslagen en/of methoden	11.356	0
Toeslagverlening	0	0
Incidentele mutaties voorziening	2.063	-1.449
Correcties en overige mutaties	-1.269	-295
	-98.357	-31.953
[14] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratie	-2.699	-2.350
Bestuursondersteuning	-673	-717
Accountant (controle jaarrekening)	-48	-36
Accountant (andere controle diensten)	-16	-8
Adviserend actuaris	-275	-281
Certificerend actuaris	-23	-19
De Nederlandsche Bank	-68	-58
Bezoldiging bestuursleden	-352	-376
Overige bestuurskosten (waaronder bestuursadvies en opleidingskosten)	-182	-325
Verantwoordingsorgaan	-32	-25
Raad van Toezicht	-68	-59
Vergaderkosten	-58	-50
Contibutie Pensioenfederatie	-26	-24
Salariskosten	-55	0
Overige kosten	-25	33
Totaal pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-4.600	-4.295

	2018	2017
[15] Overige baten en lasten		
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren regulier	-604	1.196
Diversen	-5	-26
Totaal overige baten en lasten	-609	1.170
Saldo van baten en lasten	-46.916	22.075

	2018	2017
Actuariële analyse van het saldo		
Beleggingsopbrengsten	-61.405	26.509
Bijdragen	1.232	-4.586
Waardeoverdrachten	45	-131
Uitkeringen	37	218
Kanssystemen	565	501
Toeslagverlening	0	0
Incidentele mutaties voorziening	2.063	-3.370
Wijziging grondslagen	11.356	1.921
Andere oorzaken	-809	1.013
	-46.916	22.075

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar 2018 als volgt te verdelen:

	2018
Vrije reserve	-83.056
Reserve solvabiliteitsrisico's	38.320
Premietoeslagreserve	-2.180
	-46.916

Risicoparaagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparaagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het pensioenfonds in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2018 van 114,4% en ultimo 2017 van 112,4%. Hierbij dient opgemerkt te worden dat ten opzichte van vorig boekjaar de procentuele buffer van de afzonderlijke risicomponenten anders wordt getoond. De veronderstelde positieve samenhang (correlatie) tussen het renterisico, aandelen- en vastgoedrisico en kredietrisico wordt vanaf dit boekjaar bij deze afzonderlijke risico's meegenomen. Daarnaast wordt rekening gehouden met het gegeven dat niet alle risico's zich tegelijk zullen manifesteren (diversificatie). Vorig boekjaar werden deze effecten gezamenlijk onder het diversificatie-effect verantwoord. Door deze aangepaste rubricering te hanteren wordt de relatieve bijdrage van de afzonderlijke risicomponenten aan de totale vereiste dekkingsgraad zuiverder en beter inzichtelijk.

	2018		2017	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	40.015	2,0	26.226	1,4
Zakelijke waarden risico (S2)	133.171	6,7	101.870	5,4
Valutarisico (S3)	34.268	1,7	29.439	1,6
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	35.486	1,8	34.717	1,9
Verzekeringstechnisch risico (S6)	42.763	2,2	39.717	2,1
Diversificatie-effect	-102.066		-86.652	
Vereist eigen vermogen	183.637	14,4	145.317	12,4
Aanwezige dekkingsgraad		103,8%		107,9%
Beleidsdekkingsgraad		107,3%		107,3%
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,6%		104,7%
Vereiste dekkingsgraad (strategische verdeling)		114,4%		112,4%
Vereiste dekkingsgraad (feitelijke verdeling)		113,6%		113,1%

De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. In de berekening van de beleidsdekkingsgraad is rekening gehouden met de aangepaste definitie van de becijfering van de dekkingsgraad. Zoals aangegeven dient de dekkingsgraad becijferd te worden door rekening te houden met het totale vermogen en de totale technische voorziening. In boekjaar 2017 was de beleidsdekkingsgraad van 107,3% leidend. De beleidsdekkingsgraad van 2018 bedraagt eveneens 107,3%.

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. Het Pensioenfonds kent een langere looptijd voor de beleggingen dan voor de looptijd van de pensioenverplichtingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 22,3

Duratie van de pensioenverplichtingen 24,2

Voor de vaststelling van het renterisico bij het vereist eigen vermogen worden de kasstromen van de rentegevoelige beleggingen afgezet tegen de kasstromen van de voorziening pensioenverplichtingen. Vervolgens worden beide kasstromen afgezet tegen door DNB bepaalde renteschokken die per looptijd verschillen. Op basis van deze renteschokken kan de impact op de technische voorziening en de impact op alle rentegevoelige beleggingen worden berekend. Overeenkomstig kan een afdekkingspercentage worden berekend. Rentegevoeligheid is één van de belangrijkste factoren bij de bepaling van de (strategische) assetallocatie van de portefeuille.

Het fonds kent een feitelijke renteafdekking ten behoeve van de vaststelling van het renterisico van 64,7%. Voor de bepaling van het vereist eigen vermogen op basis van de strategische verdeling wordt een strategische renteafdekking voor de vaststelling van het renterisico van 60,0% gehanteerd.

Zakelijke waarden risico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed en alternatieve beleggingen in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën van markten en beleggingen. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende aandelen categorieën getoond:

	2018						2017					
	Excl.		Derivaten		Incl.		Excl.		Derivaten		Incl.	
	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%
Verdeling zakelijke waarden per categorie:												
Ontwikkelde markten (Mature markets)	295.611	86,8	1.399	100,0	297.010	86,9	285.636	86,3	573	100,0	286.209	86,4
Opkomende markten (Emerging markets)	44.852	13,2	0	0,0	44.852	13,1	45.180	13,7	0	0,0	45.180	13,6
Totaal zakelijke waarden	340.463	100,0	1.399	100,0	341.862	100,0	330.816	100,0	573	100,0	331.389	100,0

Valutarisico

De pensioenverplichtingen luiden in euro's, de mogelijke risico's als gevolg van valutakoersontwikkelingen komen daarom alleen bij de beleggingen tot uitdrukking. Zonder afdekking van het valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Door meer dan 100% van het risico af te dekken loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

Het valutarisico wordt berekend aan de hand van een scenario waarbij wordt uitgegaan van een waardedaling van de beleggingen in vreemde valuta van 20%. Het valutarisico is het totale negatieve effect op de waarde van alle beleggingen als gevolg van dit scenario.

	2018				2017			
	Voor valuta-afdekking		Na valuta-afdekking		Voor valuta-afdekking		Na valuta-afdekking	
	€	%	€	%	€	%	€	%
Zakelijke waarden naar valuta								
Euro	31.915	9,4	281.278	82,3	34.922	10,6	158.881	47,9
Amerikaanse dollar	187.747	55,1	-5.368	-1,6	173.296	52,4	89.580	27,0
Australische dollar	6.690	2,0	2.796	0,8	7.156	2,2	3.565	1,1
Canadese dollar	9.769	2,9	4.500	1,3	9.786	3,0	4.793	1,4
Britse pound sterling	17.226	5,1	-4.005	-1,2	17.916	5,4	8.692	2,6
Hongkongse dollar	14.113	4,1	12.042	3,5	14.749	4,5	13.077	3,9
Japane yen	24.086	7,1	9.885	2,9	25.132	7,6	12.535	3,8
Singaporese dollar	1.189	0,3	435	0,1	1.361	0,4	629	0,2
Zwitserse franc	8.469	2,5	3.643	1,1	7.860	2,4	3.649	1,1
Zweedse kroon	2.840	0,8	1.525	0,4	2.713	0,8	1.357	0,4
Deense kroon	1.903	0,6	983	0,3	1.816	0,5	894	0,3
Noorse kroon	754	0,2	409	0,1	673	0,2	325	0,1
Overige	33.762	9,9	33.739	10,0	33.436	10,0	33.412	10,1
Totaal zakelijke waarden	340.463	100,0	341.862	100,0	330.816	100,0	331.389	100,0
Totale beleggingen naar valuta								
Euro	876.388	66,6	1.125.751	85,4	951.635	75,2	1.075.594	84,9
Amerikaanse dollar	299.823	22,8	106.708	8,1	187.520	14,8	103.804	8,2
Australische dollar	7.481	0,6	3.586	0,3	7.336	0,6	3.745	0,3
Canadese dollar	10.203	0,8	4.934	0,4	12.781	1,0	7.788	0,6
Britse pound sterling	30.669	2,3	9.439	0,7	19.641	1,6	10.417	0,8
Hongkongse dollar	15.723	1,2	13.652	1,0	14.749	1,2	13.077	1,0
Japane yen	26.477	2,0	12.276	0,9	24.787	2,0	12.190	1,0
Singaporese dollar	1.504	0,1	751	0,1	1.361	0,1	629	0,0
Zwitserse franc	8.560	0,7	3.734	0,3	7.792	0,6	3.581	0,3
Zweedse kroon	2.935	0,2	1.620	0,1	2.713	0,2	1.357	0,1
Deense kroon	1.909	0,1	988	0,1	1.816	0,1	894	0,1
Noorse kroon	771	0,1	426	0,0	673	0,1	325	0,0
Overig	34.414	2,5	34.391	2,6	33.436	2,5	33.412	2,7
Totale beleggingen (exclusief cash in de vastrentende waarden)	1.316.857	100,0	1.318.256	100,0	1.266.240	100,0	1.266.813	100,0

Derivaten

Ter afdekking van de valutarisico's op de effectenportefeuille zijn er door de vermogensbeheerders valutatermijncontracten afgesloten. De post valutatermijncontracten bestaat uit de volgende transacties, omgerekend in euro per 31 december 2018:

in miljoenen euro	aankoop transacties	verkoop transacties	resultaat	uiterlijke einddatum
US dollar	323.856	-322.842	1.014	04-02-2019
Britse pound sterling	30.323	-30.166	157	04-02-2019
Japanse yen	42.508	-42.840	-332	04-02-2019
Zwitserse franc	15.677	-15.677	0	04-02-2019
Zweedse kroon	3.910	-3.925	-15	04-02-2019
Noorse kroon	1.036	-1.030	6	04-02-2019
Australische dollar	12.556	-12.401	155	04-02-2019
overige valuta	27.212	-27.001	211	04-02-2019
Totaal valutatermijntransacties	457.078	-455.882	1.196	

Kredietrisico

Voornamelijk wordt belegd via fondsen die aan de hand van mandaten gemanaged worden. Een van de aspecten daarbij is het beheersen van kredietrisico's. Bij het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

	2018		2017	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	360.988	40,3	558.792	59,7
AA	43.098	4,8	9.447	1,0
A	66.936	7,5	167.425	17,9
BBB	236.022	26,3	114.721	12,3
Lager dan BBB	29.258	3,3	42.322	4,5
Geen rating	160.307	17,9	42.717	4,6
Totaal vastrentende waarden (exclusief kortlopende vorderingen op banken)	896.609	100,0	935.424	100,0%

	2018		2017	
	€	%	€	%
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	185.289	20,7	0	0,0
Resterende looptijd 1 <> 5 jaar	120.970	13,5	0	0,0
Resterende looptijd >= 5 jaar	590.350	65,8	935.424	100,0
Totaal vastrentende waarden (exclusief kortlopende vorderingen op banken)	896.609	100,0	935.424	100,0

Verzekeringstechnisch risico

"Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen.

	2018		2017	
	€	%	€	%
Zakelijke waarden				
<i>Verdeling aandelen per regio:</i>				
Europa	70.957	20,8	73.278	22,2
Noord-Amerika	187.734	55,1	173.484	52,4
Midden- en Zuid-Amerika	5.325	1,6	4.912	1,5
Azië	34.986	10,3	34.464	10,4
Oceanië	37.333	11,0	40.450	12,2
Overige	4.128	1,2	4.228	1,3
Totaal aandelen (inclusief opties)	340.463	100,0	330.816	100,0

	2018		2017	
	€	%	€	%
Grote posten: zakelijke waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in zakelijke waarden.				
State Street Global Advisors	340.463	100,0	330.816	100,0
<i>Verdeling aandelen per sector:</i>				
Beleggingsfondsen	340.363	100,0	330.816	100,0

	2018						2017					
	Excl.		Derivaten		Incl.		Excl.		Derivaten		Incl.	
	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%
<i>Verdeling vastrentende waarden per soort:</i>												
Staatsobligaties, niet index-linked	364.778	40,7	0	0,0	364.778	40,7	439.829	47,0	0	0	439.829	47,0
Bedrijfsobligaties/Credits	374.773	41,8	0	0,0	374.773	41,8	348.100	37,2	0	0	348.100	37,2
Hypotheke	157.058	17,5	0	0,0	157.058	17,5	142.998	15,3	0	0	142.998	15,3
Kortlopende vorderingen op banken	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4.497	0,5	0	0	4.497	0,5
Totaal vastrentende waarden	896.609	100,0	0	0,0	896.609	100,0	935.424	100,0	0	0	935.424	100,0

	2018		2017	
	€	%	€	%
Vastrentende waarden				
<i>Verdeling vastrentende waarden per regio:</i>				
Europa	580.724	64,8	735.775	78,7
Noord-Amerika	122.919	13,7	173.760	18,6
Midden- en Zuid-Amerika	4.280	0,5	4.501	0,5
Azië	2.835	0,3	75	0,0
Oceanië	17.688	2,0	16.179	1,7
Overige	168.163	18,8	5.134	0,5
Totaal vastrentende waarden (exclusief kortlopende vorderingen op banken, inclusief derivaten)	896.609	100,0	935.424	100,0

	2018		2017	
	€	%	€	%
Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in vastrentende waarden.				
Robeco Inst LD Euro Core Government Bond 40	394.598	41,3	417.739	44,6
Robeco Investm. Grade Corporate Bonds IH Eur	177.103	18,6	159.853	17,1
Robeco Capital Growth Funds	225.650	23,6	214.834	23,0
Hypotheekfonds Syntrus Achmea	157.058	16,5	142.998	15,3
Derivatenposities				
<i>Marktwaaarde derivaten per soort:</i>				
Rentederivaten (swaps)	0	0,0	0	0,0
Valutacontracten (termijncontracten of equivalenten)	1.196	100,0	573	100,0
Totaal derivaten	1.196	100,0	573	100,0

Er zijn geen beleggingen uitgeleend. Er is geen collateral ontvangen of gestort.

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt alleen een actief beheer risico becijferd voor de aandelenportefeuille indien de tracking error groter is dan 1%. Voor het pensioenfonds resulteert een buffer voor het zowel het feitelijk actief beheer risico als voor het strategisch actief beheer risico van 0 (0,0%).

Het verslag van het bestuur is vastgesteld te Utrecht, 6 juni 2019

Het bestuur

Nico Passchier
(werknemersvoorzitter)

Jelle Griffioen
(werkgeversvoorzitter)

Gerard Wegh

Bert Kok

Maurice Kraai

René van den Broek

Boudewijn Heineman

Overige gegevens

Statutaire bepalingen resultaatbestemming

Volgens artikel 16 van de statuten dient de jaarrekening een zodanig inzicht te geven, dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd omtrent de grootte, de samenstelling en de aanwending van het vermogen, alsmede omtrent het behaalde resultaat. Conform hoofdstuk 7 van de ABTN (Financieel kader) dienen de jaarresultaten te worden toegevoegd aan de reserves.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Bedrijfstakpensioenfondsv Foodservice en de Groothandel in Levensmiddelen te Heerlen is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2018.

Onafhankelijkheid

Als waarmederkend actuaaris ben ik onafhankelijk van Bedrijfstakpensioenfondsv Foodservice en de Groothandel in Levensmiddelen, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfondsv, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Dit geldt tevens voor andere actuaarissen en deskundigen die werkzaam zijn bij Triple A – Risk Finance Certification B.V.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfondsv. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 7.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 350.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfondsv heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfondsv verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-personregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfondsv. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfondsv in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard. De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 131 (minimaal vereist eigen vermogen) en 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch gelijk aan/hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Bedrijfstakpensioenfonds Foodservice en de Groothandel in Levensmiddelen is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Amsterdam, 3 juni 2019

drs. J.J.M. Tol AAG RBA

verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V.



Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Foodservice & Groothandel in Levensmiddelen

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Foodservice & Groothandel in Levensmiddelen per 31 december 2018 en van het resultaat en de kasstromen over 2018, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Foodservice & Groothandel in Levensmiddelen ('de Stichting') te Heerlen gecontroleerd.

De jaarrekening omvat:

- 1 de balans per 31 december 2018;
- 2 de staat van baten en lasten over 2018;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2018; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante

onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Controleaanpak

Samenvatting

MATERIALITEIT

- Materialiteit van EUR 7,0 miljoen
- Circa 0,5% van het pensioenvermogen

KERNPUNTEN

- Het bestaan en de waardering van beleggingen
- De waardering van technische voorzieningen

GOEDKEUREND OORDEEL

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 7,0 miljoen (2017: EUR 7,0 miljoen). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het pensioenvermogen per 31 december 2018 (circa 0,5%). Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de beleidsdekkingsgraad die de financiële positie van de Stichting weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met het bestuur en de raad van toezicht afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 350 duizend rapporteren aan het bestuur en de raad van toezicht alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan KAS BANK N.V. De pensioenadministratie is uitbesteed aan AZL N.V. De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door KAS BANK N.V. en informatie over de technische voorzieningen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door AZL N.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van KAS BANK N.V. en AZL N.V., zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (ISAE 3402 type II-)rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen en het bespreken van de beheersomgeving bij de dienstverlener met vertegenwoordigers van de dienstverlener. Op basis daarvan evalueren wij, en bespreken wij met de andere onafhankelijke accountant, de in de ISAE 3402-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2018 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan KAS BANK N.V. en AZL N.V.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses uitgevoerd waarbij wij de uitkomsten van premiebijdragen en uitkeringen hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en uitkeringen aan de hand van brondocumentatie bij de dienstverlener onderzocht.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants. KAS BANK N.V. heeft op grond van de overeenkomst met de Stichting aan een onafhankelijk accountant opdracht gegeven de informatie inzake beleggingen ten behoeve van de jaarrekening van de Stichting te controleren.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel bij de jaarrekening zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controlewerkzaamheden van deze accountant. In dit kader hebben wij de accountant schriftelijke instructies gegeven omtrent de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden. De accountant heeft, op onze instructie, de controle uitgevoerd met een materialiteit van EUR 7,0 miljoen en daarbij ook bijzondere aandacht besteed aan het hierna genoemde kernpunt van onze controle voor de waardering van beleggingen met schattingen.

De accountant heeft zijn bevindingen aan ons gerapporteerd. Wij hebben de rapportage geëvalueerd, de bevindingen met de accountant besproken, het controledossier van de



accountant beoordeeld en aanvullende eigen controlewerkzaamheden uitgevoerd waaronder aansluiting van de vermogensbeheerrapportage met de financiële administratie en de jaarrekening.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede bedrijfsprocessen en aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemersgegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de technische voorzieningen, premiebijdragen en uitkeringen verkregen.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur en de raad van toezicht gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Bestaan en waardering van beleggingen

Omschrijving

De beleggingen vormen een significante post op de balans van de Stichting. De beleggingen van de Stichting bedragen circa 99% van het balanstotaal. Alle beleggingen dienen conform de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. Uit noot 1 bij de toelichting op de jaarrekening blijkt dat voor EUR 1.160 miljoen (88%) van de beleggingen van de Stichting de waardering gebaseerd is op marktnoteringen en dat voor EUR 158 miljoen (12%) van de beleggingen van de Stichting de waardering gebaseerd is op nettocontantewaardeberekeningen en andere geschikte waarderingmodellen. Het bepalen van de marktwaarde voor deze laatste beleggingscategorieën is complex(er) en bevat subjectieve schattingselementen.

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming van het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van modellen. Gezien de invloed hiervan op de waardering van de beleggingen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad, vormde de waardering van deze beleggingscategorie een kernpunt in onze controle.

In de 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' geeft de Stichting de gehanteerde waarderinggrondslagen weer. In noot 1 zijn de gehanteerde waarderingmethoden en belangrijke veronderstellingen voor waardering van deze beleggingscategorie uiteengezet.

Het evalueren van de waarderinggrondslagen en het vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.

Onze aanpak

De accountant van KAS BANK N.V. heeft zijn bevindingen met betrekking tot zijn controle op de vermogensrapportage aan ons gerapporteerd. Wij hebben de rapportage geëvalueerd, de bevindingen met de accountant besproken en een dossierreview op het controledossier van de accountant verricht. Wij hebben vastgesteld dat de gecontroleerde vermogensbeheerrapportage aansluit met de financiële administratie en de jaarrekening.

Onze observatie

Wij hebben geconstateerd dat de gehanteerde waarderinggrondslagen en gehanteerde waarderingmethodieken voor de beleggingen in overeenstemming zijn met de geldende verslaggevingsregels en geschikt zijn om te kunnen komen tot een marktwaarde van deze beleggingen. Wij hebben eveneens geconstateerd dat de toelichtingen op de beleggingen adequaat zijn.

Wij vinden de waardering van de beleggingen evenwichtig bepaald.

Waardering van de technische voorzieningen

Omschrijving

De technische voorzieningen vormen een significante post op de balans van de Stichting en worden gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De waardering van de technische voorzieningen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen en kostenniveaus worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt tegen de marktrente (rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank).

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming van het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en het bestuur zich laat adviseren door actuariële deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de technische voorzieningen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad, vormde de waardering van de technische voorzieningen een kernpunt in onze controle.

Het bestuur heeft in de 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de technische voorzieningen opgenomen. Uit deze toelichting blijkt dat schattingswijzigingen hebben plaatsgevonden. In de Risicoparagraaf is de gevoeligheid van de berekening van de technische voorzieningen voor schattingen uiteengezet.

Het evalueren van de waarderingsgrondslagen en het vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerende actuaaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerende actuaaris over de te volgen aanpak, de attentiepunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door het bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door het bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerende actuaaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden in het dossier van de certificerende actuaaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het resultaat in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden hebben wij gebruik gemaakt van een eigen actuaaris.

Onze observatie

Wij vinden de waardering van de technische voorzieningen evenwichtig bepaald en de toelichting toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Voorwoord voorzitters;
- Meerjarenoverzicht;
- Bestuursverslag;
- Overige gegevens;
- Bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie zoals vereist door Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de activiteiten. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de activiteiten geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het bestuur en de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur en de raad van toezicht hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Utrecht, 6 juni 2019



KPMG Accountants N.V.

J.C. van Kleef RA

Bijlagen

Verzekerdenbestand

	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2017	16.448	37.427	9.113	62.988
Mutaties door:				
Nieuwe toetredingen	4.430	0	0	4.430
Ontslag met premievrije aanspraak	-3.497	3.497	0	0
Waardeoverdracht	0	-131	0	-131
Ingang pensioen	-81	-271	518	166
Overlijden	-26	-111	-278	-415
Afkoop	0	-503	-121	-624
Andere oorzaken	286	-559	-9	-282
Mutaties per saldo	1.112	1.922	110	3.144
Stand per 31 december 2018	17.560	39.349	9.223	66.132

Specificatie pensioengerechtigden

	2018	2017
Ouderdompensioen	7.503	7.421
Partnerpensioen	1.647	1.624
Wezenpensioen	73	68
Totaal	9.223	9.113

^{*)} Waarvan deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling

Bestuur

Bestuur

Het bestuur van Bpf Foodservice is verantwoordelijk voor de gang van zaken en de organisatie van het pensioenfonds. Het bestuur van Bpf Foodservice is paritair samengesteld en bestaat uit 8 personen. Daarvan zijn 4 bestuurders van werkgeverszijde, 3 van werknemerszijde en een vertegenwoordiger namens pensioengerechtigden.

In het verslagjaar was Jelle Griffioen fungerend werkgeversvoorzitter van het bestuur. Tot 1 juli 2018 was Martijn Raaijmakers werknemersvoorzitter. Nico Passchier, tot dan plaatsvervangend voorzitter, is per 13 december 2018 benoemd tot werknemersvoorzitter.

René van den Broek is benoemd per 1 maart 2018. Daarvoor was hij sinds 2017 kandidaat bestuurslid.

Boudewijn Heineman en Jelle Griffioen zijn per 1 oktober 2018 herbenoemd voor een periode van vier jaar. Bert Kok is per 1 januari 2019 herbenoemd voor een volgende termijn van vier jaar.

Tot slot is aan het eind van het verslagjaar de vacante zetel werknemers opgevuld door een kandidaat bestuurslid, Jessica Matelski. De verwachting is dat in 2019 de voordracht aan DNB kan plaatsvinden.

Bestuurscommissies

Het bestuur van Bpf Foodservice wordt ondersteund door de volgende commissies:

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur bestond in 2018 uit de werkgeversvoorzitter en de werknemersvoorzitter. Het dagelijks bestuur is belast met het uitvoeren van het dagelijks beleid en vergaderde in het verslagjaar negen keer.

Aansluitings- en incassocommissie

Deze commissie voert samen met AZL het aansluitings- en incassobeleid uit en adviseert het bestuur over individuele werkgeversdossiers. De commissie bestaat uit drie bestuurders (Maurice Krah, Jelle Griffioen en Nico Passchier) en wordt met raad ter zijde gestaan door een voormalig bestuurder als adviseur van deze commissie.

Beleggingscommissie

De belangrijkste taken van de beleggingscommissie bestaan uit het adviseren van het bestuur over het beleggingsbeleid en het monitoren van de activiteiten van de vermogensbeheerders. De beleggingscommissie bestaat uit 2 bestuurders, (Bert Kok en Boudewijn Heineman, de laatste als toehoorder) en wordt bijgestaan door een externe beleggingsadviseur. Martijn Raaijmakers was tot 1 juli 2018 lid van de beleggingscommissie

Communicatiecommissie

De Communicatiecommissie bestaat uit twee bestuurders, (Nico Passchier en Gerard Wegh) en wordt bijgestaan door een externe communicatieadviseur. De commissie bereidt het communicatiebeleid voor ten behoeve van het bestuur. Daarnaast zorgt de commissie samen met AZL voor de uitvoering van het communicatiebeleid van Bpf Foodservice.

Commissie uitbesteding en risicomanagement

De Commissie Uitbesteding en Risicomanagement bestaat uit drie bestuurders, (Boudewijn Heineman, Bert Kok, Jelle Griffioen en als toehoorder René van den Broek en is onder meer belast met de voorbereiding van selectie- en evaluatietrajecten van dienstverleners, het opzetten en onderhouden van een risicomanagementstructuur en het organiseren en coördineren van het jaarwerk. Deze commissie wordt bijgestaan door een externe risicoadviseur.

Pensioencommissie

Deze commissie bestaat uit vertegenwoordigers van het bestuur en sociale partners. De commissie vergadert bij de aanloop naar grotere wijzigingen in de pensioenregeling, doch minimaal twee maal per jaar. De Pensioencommissie heeft tot taak de afstemming tussen Bpf Foodservice en sociale partners soepel te laten verlopen om daarmee een beheerste transitie naar een (nieuwe) pensioenregeling te waarborgen en sociale partners te informeren over de nieuwste stand van zaken binnen Bpf Foodservice.

(Neven)functies 2018

Bert Kok

- Voorzitter Klachten- en geschillencommissie Bpf Vlakglas (tot 1 januari 2018)

Boudewijn Heineman

- Financieel adviseur Bidfood (tot 1 juli 2018)
- Onderhandelaar CAO Foodservice en Groothandel in Levensmiddelen
- Voorzitter Federatie voor de Groothandel in Levensmiddelen (tot eind 2018)

Gerard Wegh

- Hoofd Personeel & Organisatie Coop Supermarkten BV
- Bestuurder Coop Pensioenfonds in liquidatie
- Bestuurder Bpf Levensmiddelen
- Bestuurder Sociaal Fonds Levensmiddelen
- CAO-onderhandelaar Levensmiddelen

Jelle Griffioen

- Penningmeester Stichting H.F.I.C.
- Adviseur CnF Connections B.V.
- Directeur Proveco Nederland B.V.
- Directeur namens Proveco bij CnF Connections B.V.
- Penningmeester Stichting Senpathiek Wonen

Martijn Raaijmakers (tot 1 juli 2018)

- In dienst van De Unie als pensioenadviseur
- Bestuurder Stichting Pensioenfonds voor de Woningbouwcorporaties, voorzitter Communicatie- en Pensioencommissie
- Bestuurder Stichting Algemeen Pensioenfonds KLM, voorzitter Auditcommissie
- Bestuurder algemeen pensioenfonds KLM, lid Communicatiecommissie en voorzitter Auditcommissie

Maurice Kraaij

- Directeur HRM & QM Lekkerland Nederland BV
- Onderhandelaar CAO Foodservice en Groothandel in Levensmiddelen
- Bestuurder Stichting Fonds Kollektieve Belangen voor de Groothandel in Levensmiddelen

Nico Passchier

- Bestuurder Bpf Tandtechniek in liquidatie
- Bestuurder Bpf Banden & Wielen
- Bestuurder Coop Pensioenfonds in liquidatie
- Bestuurder NN CDC Pensioenfonds

René van den Broek

- Eigenaar ActWise (consultancy en opleidingen)
- Docent pensioenopleidingen bij SPO
- Docent AVANS deeltijd (HBO)

Per 1 januari 2019: Jessica Matelski (kandidaat bestuurslid)

- Lid Visitatiecommissie Stichting Sportfondsen Pensioenfondsen
- Lid RvT Stichting Bpf TrueBlue
- Lid RvT Stichting Pensioenfondsen Campina (per 1 februari 2019)

De volgende bestuursleden zijn tevens deelnemer aan de regeling:

Boudewijn Heineman (pensioengerechtigd)

Maurice Kraaij (deelnemer)

Raad van toezicht

Het intern toezicht van Bpf Foodservice wordt uitgeoefend door een raad van toezicht. De taken en bevoegdheden van dit orgaan evenals de samenstelling, benoeming en werkwijze zijn vastgelegd in de statuten van Bpf Foodservice en het reglement raad van toezicht.

De samenstelling van de raad van toezicht is in het verslagjaar niet gewijzigd.

Voor een samenvatting van het rapport van de raad van toezicht wordt verwezen naar pagina 48

(Neven)functies 2018

Antoinetta Eikenboom

- Senior beleidsadviseur PGGM
- Plv. lid AWB bezwaarcommissie gemeente Alkmaar
- Lid raad van toezicht Bpf Mitt
- Extern voorzitter adviescommissie klachtenregeling Stichting Sovak
- Commissie van beroep van de Hartstichting

Christiaan Tromp

- Bestuurder TFS
- Lid raad van toezicht Pensioenfondsen Chemours
- Lid raad van toezicht Bpf Dranken
- Lid raad van toezicht Bpf PSL
- Voorzitter raad van toezicht Bpf Mitt
- Lid visitatiecommissie Pensioenfondsen Calpam
- Lid beleggingscommissie Pensioenfondsen Provisium
- Externe beleggingsadviseur bij Pf Gasunie

Jeroen Hilbrands

- Bestuurder Bpf Waterbouw
- Bestuurder Vakantiefonds Waterbouw
- Statutaire directie Fondsenbeheer waterbouw

- Bestuurder Stichting BFC Bussum
- Partner FLOXX Solutions and valuations
- Voorzitter visitatiecommissie St. Pf. Blue Sky Group
- Bestuurder Jeugdfonds Sport & Cultuur Noord-Holland
- Lid raad van toezicht van Stichting Pensioenfonds Delta Lloyd (per 1 oktober 2018)

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft een verantwoordingsorgaan ingesteld dat voldoet aan de Pensioenwet. De taken en bevoegdheden van dit orgaan evenals de samenstelling, benoeming en werkwijze zijn vastgelegd in de statuten van Bpf Foodservice en het reglement van het verantwoordingsorgaan. De samenstelling van het verantwoordingsorgaan is in het verslagjaar gewijzigd. Peter Niemantsverdriet heeft per 1 april 2018 Otto Hoekstra als lid van het verantwoordingsorgaan opgevolgd.

Voor het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2018 wordt verwezen naar pagina 52.

(Neven)functies 2018

Herman Klinge

- Lid verantwoordingsorgaan Stichting pensioenfonds Sligro Food Group
- Oproepkracht autovervoer Uitzendbureau Oudstanding
- Voorzitter Stichting Vrienden van Durghorst en Rosariumhorst
- Penningmeester Stichting Cromtigers Ballpark Support

Nely van der Horst – van der Stege

- Teamleider HR Leger des Heils
- Ledenraad Rabobank

Marie-Louise van der Wegen

- Senior adviseur bedrijfsvoering Ministerie van Binnenlandse Zaken
- Docent SPO-pensioenopleidingen
- Lid verantwoordingsorgaan ABP

Peter Niemantsverdriet (vanaf 1 april 2018)

- Administratief medewerker Bidfood

Uitbestede werkzaamheden

Administratie

De pensioen- en deelnemersadministratie, de financiële administratie en de jaarverslaglegging zijn uitbesteed aan AZL.

Vermogensbeheer

De vastrentende waardenportefeuille is voor een deel ondergebracht bij Robeco Institutional Asset Management. Daarnaast participeert Bpf Foodservice in een hypotheekfonds van SAREF. De aandelen portefeuille wordt beheerd door SSGA. KAS BANK is als custodian van Bpf Foodservice aangesteld.

Handhaving

Het bestuur heeft handhaving uitbesteed aan AZL in samenwerking met DLA Piper voor juridische advisering.

Advisering en certificering

Het bestuur heeft de bestuursadviesing en -ondersteuning uitbesteed aan AZL. In het verslagjaar zijn de adviserende actuariële werkzaamheden uitgevoerd door Willis Towers Watson en de adviserende werkzaamheden op het gebied van beleggingen en integraal risicomanagement door Sprenkels & Verschuren.

De controle van de jaarrekening is toevertrouwd aan KPMG. De actuariële certificering is belegd bij Triple A.

Compliance

De heer R. Mersch van GBA Accountants en Adviseurs is aangesteld als externe compliance officer. De compliance officer is onder meer belast met de controle op de naleving van de gedragscode.